

Ο φόβος του πολέμου φέρνει κόλαση, αλλά κανείς δεν είναι πραγματικά έτοιμος

ΣΕΛΙΔΕΣ 24-25

15.02.2026

ΟΠΟΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΣΥΛΛΟΓΑΤΑΙ ΣΥΛΛΟΓΑΤΑΙ ΚΑΛΑ • ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ

ΑΡ. 15342 ΤΙΜΗ €2 | www.simerini.com

ΠΡΟΤΙΘΕΤΑΙ ΝΑ ΠΡΟΣΦΥΓΕΙ ΣΤΟ ΕΛΛΑΔ Η ΙΩΑΝΝΑ ΦΩΤΙΟΥ
ΔΟΚΙΜΑΖΕΙ ΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ
Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ «ANNIE»
Διακρατικές κινήσεις και κίνδυνος δημιουργίας προηγούμενου ΣΕΛΙΔΕΣ 4-5

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΡΘΡΟ
Θέλει
την Κύπρον
ολόκληρον
ΣΕΛΙΔΑ 32

ΘΥΜΩΜΕΝΟΙ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ, ΕΝΟΧΛΗΜΕΝΟΙ ΟΙ ΒΡΕΤΑΝΟΙ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ... ΜΑΚΡΑΝ

ΣΥΜΜΑΧΙΚΗ
ΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΦΟ
Με σφραγίδα των ΗΠΑ

Το στρατηγικό
δίλημμα των ΗΠΑ
και η τακτική Ιράν
ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ
Νέα στρατηγική για επανίδρυση της
Κυπριακής Δημοκρατίας στη βάση
μιας ευρωπαϊκής λύσης
ΣΕΛΙΔΑ 7

ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΥ
Πώς το Ισραήλ άνοιξε πρεσβεία
στην Κύπρο το 1961
ΣΕΛΙΔΑ 5

ΔΡ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
Δικαιώματα ή επιβεβλημένη
συμμόρφωση;
ΣΕΛΙΔΑ 15

ΘΕΣΗ

Ο ελέφαντας του
Προέδρου Τζόνσον...

Ο Πρόεδρος Τραμπ
κάλεσε δυο φο-
ρές την Ελλάδα
και την Κύπρο
στο «Συμβούλιο
της Ειρήνης». Και
ο Πρόεδρος, ακόμη σκέφτε-
ται. Ορθώς, θα έλεγε κάποιος,
πράττει. Όμως, όταν ο ηγε-
μόνας σου προσφέρει την
ευκαιρία δυο φορές, έχεις
εσύ δικαίωμα να του γυρίζεις
την πλάτη; Και δεν ισχυρίζε-
ται κάποιος ότι θα πρέπει να
σπεύσουμε γονυπετείς, αλλά
αξιοπρεπώς. Ποιος, άλλωστε,
πιστεύει ότι, εάν δώσουμε
δεύτερη διπλωματική κυλό-
πιτα στον Τραμπ, δεν θα το
κρατεί μανιάτικο;..
Συνέχεια στη σελίδα 2

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
Δεν φοβόμαστε
την αξιολόγηση,
ούτε του συστήματος,
ούτε των πολιτικών μας
ΣΕΛΙΔΕΣ 16-17

ΘΕΑΤΗΣ... ΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
Βλέπει «μαγείρεμα»
συναλλαγής ακινήτου
η Ε.Υ.
ΣΕΛΙΔΑ 22

ΣΙΜΟΣ
Α. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

Η μεταφορά του
Σιμόν Αϊκούτ στο
Ισραήλ: Επικίνδυνη
υπονόμηση του
Διεθνούς Δικαίου

«Το Ισραήλ έχει αιτη-
θεί τη μεταφορά του
Σιμόν Αϊκούτ στο Ισ-
ραήλ, για να εκτίσει
την ποινή του εκεί. Έχουμε υπο-
χρέωση να τηρήσουμε αυτήν τη
συμφωνία», είπε ο Υπουργός
Δικαιοσύνης την 9.2.2026.
Κύριε Υπουργέ, με όλον τον
σεβασμό, αυτή η θέση είναι
νομικά και πολιτικά εσφαλμέ-
νη, αφήνει παντελώς εκτε-
θειμένη την Κυβέρνηση στα
μάτια των πολιτών της και
χρήζει άμεσης αναθεώρησης.
Συνέχεια στη σελίδα 3

ΝΑΤΟϊκές χώρες και Ισραήλ

Η αεροπορική Βάση «Αν-
δρέας Παπανδρέου»
αποκτά, πλέον, αμε-
ρικανικό και συμμαχικό χα-
ρακτήρα, με την προοπτική να
έχει τη δυνατότητα φιλοξενίας
φίλων δυνάμεων του ΝΑΤΟ,
της ΕΕ και του Ισραήλ, ειδικώς
σε περιόδους κρίσης. Ήδη,
η Κυπριακή Δημοκρατία έχει
υπογράψει συμφωνία με τις
ΗΠΑ, εξ ου και οι προσφορές
για την αναβάθμιση της Βάσης.
Όπως πληροφορούμαστε, το
κόστος υπολογίζεται να φτάσει

Ποιος θα έχει
τη διοίκηση,
πόσα θα
στοιχίσει,
τι δυνατότητες
θα έχει και
ποιους θα
φιλοξενεί

περίπου τα 30 εκατομμύρια
ευρώ. Τα δεδομένα αυτά και
ειδικότερα η οποία εναλλακτι-
κή επιλογή μπορεί η Κύπρος
να προσφέρει στις ΗΠΑ, στο
ΝΑΤΟ και σε άλλους συμμα-
χους δυσαρραστεί την Τουρκία,
η οποία δυσανασχετεί. Ούτε
στους Βρετανούς αρέσουν τα
τεκταινόμενα, αλλά με ποιο
αιτιολογικό θα πουν όχι στους
Αμερικανούς, οι οποίοι εντάσ-
σουν το όλο εγχείρημα στη
συμμαχική συλλογική ασφάλεια; ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΟΥ
ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΕΞΑΓΟΝΤΑΙ
Οι βασικοί
εμπορικοί
εταίροι της Κύπρου
ΣΕΛΙΔΑ 23
14,6% ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΣΕΣΤΑΝΟΥΝ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΕ ΡΕΥΜΑ
Κρύο στο σπίτι,
φωτιά στον λογαριασμό
ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

ΘΕΣΗ

Συνέχεια από τη σελίδα 1

Πριν από λίγους μήνες, ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης πανηγύριζε ότι είχε κληθεί στη Σύνοδο για την ανοικοδόμηση της Γάζας και ότι η εξέλιξη αυτή ήταν αποτέλεσμα της φιλοδυτικής και φιλοαμερικανικής του πολιτικής. Τις προάλλες επανέλαβε ότι θα συνεχίσει αιταλάντευτα αυτήν τη στάση. Για να επιμένει, σημαίνει ότι έχει μελετήσει τις επιλογές του και ξέρει τι έπραξε και τι οφείλει να πράξει. Ότι δεν παίζει. Πώς, όμως, τώρα από τον ενθουσιασμό μεταπίπτει στον προβληματισμό; Προφανώς διότι, κατά μία εκτίμηση, το «Συμβούλιο της Ειρήνης», στο οποίο εκλήθη, έχει ως στόχο να διαβρώσει τον ρόλο του ΟΗΕ. Σεβαστός ο προβληματισμός. Εγείρονται, όμως, τα εξής ερωτήματα: Πρώτον, πόσο αξιόπιστος είναι ο ΟΗΕ, όταν δεν τμάτα περί Κύπρου ψηφίσματα και είναι διεθνώς απών από την επίλυση των συγκρούσεων; Δεύτερον, ποιος επιλύει τις κρίσεις; Τα Ην. Έθνη ή οι μεγάλες Δυνάμεις και δη οι ΗΠΑ, είτε εντός είτε εκτός του Οργανισμού; Τρίτον, εφόσον

η Τουρκία απάντησε θετικά, μπορούμε να είμαστε εμείς αρνητικοί, όταν επί μακρόν είχαμε παράπονο από τους Αμερικανούς ότι μας έχουν εκτός; Τέταρτον, εάν εμείς παρευρεθούμε, ποιος θα έχει το πρόβλημα, η Κύπρος ή ο Ερντογάν, που θα είναι υποχρεωμένος να αποδεχθεί ότι δεν είμαστε εκλιπόν κράτος αλλά υπαρκτό; Εάν, από την άλλη, δεν ανταποκριθούμε θετικά, τι θα συμβεί; Θα τριβεί τα χέρια της η Τουρκία. Και θα εκμεταλλευτεί την δυσανασχέτηση του Τραμπ. Ας έχει, λοιπόν, ο Πρόεδρος κατά νουν τι συνέβη όταν είχαμε το '64 υιοθετήσει ανάλογη, με την υφιστάμενη, πολιτική. Τότε, δηλαδή, που είχαμε γυρίσει την πλάτη στον Ντιν Άτσεσον, με άγαρμπο τρόπο, στην προσπάθειά του για λύση του Κυπριακού. Όταν ο Πρόεδρος Τζόνσον έκρινε ότι «παίζαμε μαζί του», απευθυνόμενος προς την ελληνική αντιπροσωπία, αρχικώς την στόλισε με «γαλλικά του πεζοδρομίου» και μετά πρόσθεσε ότι η Αμερική είναι ελέφαντας και όταν θυμώσει μπορεί να μας πατήσει και να μας λιώσει...

Κρύο στο σπίτι, φωτιά στον λογαριασμό

Eurostat: 14,6% στην Κύπρο δηλώνουν ότι δεν μπορούν να κρατήσουν το σπίτι ζεστό με ρεύμα, είναι από τα ακριβότερα στην Ευρώπη

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Οι αριθμοί δεν επιτρέπουν ωραιοποιήσεις: στην Κύπρο η ενεργειακή φτώχεια δεν

είναι «ειδική περίπτωση», είναι μαζικό φαινόμενο. Τα στοιχεία της Eurostat για το 2024 δείχνουν ότι 14,6% των κατοίκων δηλώνουν πως δεν μπορούν να κρατήσουν το σπίτι επαρκώς ζεστό, όταν στην ΕΕ το αντίστοιχο ποσοστό είναι 9,2%. Και το πρόβλημα δεν είναι αφηρημένο - μεταφράζεται σε ευρώ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο τριμηνιαίο δελτίο της για την αγορά ηλεκτρισμού, αποτυπώνει για το β' τρίμηνο 2025 λιανική τιμή 309,5 €/MWh για νοικοκυριά στην Κύπρο (έναντι 246 €/MWh μέσου όρου στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες).

Ο αριθμός που καίει

Το πιο καθαρό «καμπανάκι» έρχεται από την Eurostat: το 2024, 9,2% του πληθυσμού στην ΕΕ δήλωσαν ότι δεν μπορούσαν να κρατήσουν το σπίτι επαρκώς ζεστό. Για την Κύπρο, η αντίστοιχη

εικόνα που δημοσιοποιήθηκε με βάση τα στοιχεία της Eurostat αποτυπώνει ποσοστό 14,6% - ένα από τα υψηλά στην Ευρώπη.

Ναι, υπήρξε βελτίωση σε σχέση με προηγούμενα χρόνια. Όμως, η βελτίωση ξεκινά από «πολύ ψηλά»: το 2023 καταγράφηκε 16,9% (με την ΕΕ στο 10,6%) και το 2022 η Κύπρος ήταν στο 19,2%.

Και μια κρίσιμη λεπτομέρεια:

λιανικών τιμών για νοικοκυριά σε ευρωπαϊκές πρωτεύουσες αποτυπώνει την Κύπρο στα 309,5 €/MWh (δηλαδή περίπου 30,95 σεντ/kWh) - αισθητά πάνω από τον πανευρωπαϊκό μέσο όρο των 246 €/MWh.

Δεύτερον, σπίτια που χάνουν θερμότητα και νοικοκυριά που δεν έχουν «μαξιλάρι». Η θέρμανση στην Κύπρο συχνά γίνεται «με το ρεύμα» (σώματα, θερμάστρες,

“

Το 2024, 14,6% στην Κύπρο δήλωσαν ότι δεν μπορούν να κρατήσουν το σπίτι επαρκώς ζεστό. Στην ΕΕ, το ποσοστό ήταν 9,2%. Δεν είναι «εντύπωση» είναι επίσημος δείκτης της Eurostat, για αδυναμία επαρκούς θέρμανσης κατοικίας

ο δείκτης αυτός δεν μετρά «πόσοι πήραν επίδομα». Μετρά ανθρώπους, που λένε ευθέως ότι δεν τους βγαίνει να θερμάνουν το σπίτι.

Γιατί στην Κύπρο γίνεται τόσο ακριβό το «να ζεσταθώ»;

Η Κύπρος διανύει τον χειμώνα με δύο μειονεκτήματα μαζί. Πρώτον, ακριβή ηλεκτρική ενέργεια σε ευρωπαϊκό συγκριτικό πλαίσιο. Στο Quarterly Report on European Electricity Markets (Q2 2025) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο δείκτης

κλιματιστικά στη θέρμανση). Όταν το ρεύμα είναι ακριβό, η θέρμανση γίνεται πολυτέλεια - ειδικά για χαμηλά εισοδήματα, ενοικιαστές και ηλικιωμένους.

Το παράδειγμα που κάνει τη ζημιά ορατή

Πόσο κοστίζει, πρακτικά, η «λύση με το σώμα»; Η ΑΗΚ, σε ενδεικτικό πίνακα κατανάλωσης, δείχνει ότι ένα θερμαντικό 2.000W αντιστοιχεί σε περίπου 2 kWh ανά ώρα λειτουργίας (η φυσική κατανάλωση δεν αλλάζει:

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Έτος 46ο - 1η Έκδοση 3 Φεβρουαρίου 1976

Εκδότης και Συνιδρυτής: Κώστας Ν. Χατζηκωστής

Διατελέσας Διευθύνων Σύμβουλος: Άντνης Χατζηκωστής (2002-2010)

Διευθυντής Εκδοτικού Οίκου Δίας: Χρύσανθος Τσουρούλλης

Βοηθός Αρχισυντάκτης: Ανδρέας Κόκκινος

Advertising Specialist: Καρολίνα Νεοκλέους

Λειτουργός Εμπορικού: Ελισάβετ Ηρακλέους

Brand Manager: Σωτήρης Κυριάκου

Δημιουργικό: Χάρης Κατσιάμης

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ

Κεντρικό Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 22580580,

Φαξ: 22580518

Εμπορικό Τμήμα: 22580513, 22580491, 22580487, Φαξ: 22580455

Ιστοσελίδα: www.simerini.com

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: sintaxi@simerini.com

Λεωφόρος Άντη Χατζηκωστή 31 και Αρχαγγέλου Γωνία, 2059 Στρόβολος, Λευκωσία.

Εκτύπωση: MILKRO DIGITAL CYPRUS LTD

Διανομή: Kronos Public Ltd

Copyright © Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

PDF EDITION

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΗ «Σ» ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ SMARTPHONES ΚΑΙ TABLETS

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

Για έγκριση και αξιόπιστη ενημέρωση στο www.simerini.com.cy

“

Η ΑΗΚ δείχνει ότι ηλεκτρική θερμάστρα 2.000W αντιστοιχεί σε 2 kWh ανά ώρα. Αν ως τιμή αναφοράς ληφθεί 30,95 σεντ/kWh (Q2 2025), τότε 2 kWh/ώρα ≈ €0,62/ώρα. Με 5 ώρες/ημέρα, για 90 μέρες, το κόστος είναι περίπου €279 για έναν χώρο

2.000W = 2kW).

Αν πάρουμε ως ενδεικτική τελική τιμή τα 30,95 σεντ/kWh (όπως αποτυπώνεται στον δείκτη Q2 2025), τότε:

- 2 kWh X €0,3095 ≈ €0,62 την ώρα
- 5 ώρες θέρμανση/ημέρα ≈ €3,10 τη μέρα
- για 30 μέρες ≈ €92,85
- για 3 μήνες (90 μέρες) ≈ €278,55

Μιλάμε για έναν χώρο και ένα σώμα. Αν ένα σπίτι χρειάζεται ζεστό σε δεύτερο δωμάτιο (π.χ. παιδικό/υπνοδωμάτιο), ο λογαριασμός μπορεί να διπλασιαστεί – πριν καν μπει το υπόλοιπο ρεύμα της καθημερινότητας.

Αυτό είναι το σημείο που ο κόσμος «σπάει», αφού δεν κόβει τη θέρμανση γιατί «δεν κρυώνει». Την κόβει γιατί φοβάται τον λογαριασμό.

Η ακρίβεια δεν χτυπά όλους το ίδιο

Η ενεργειακή φτώχεια είναι η πιο άνιση μορφή ακρίβειας: όσοι έχουν καλύτερα σπίτια και καλύτερο εισόδημα, θερμαίνονται πιο φθηνά. Όσοι μένουν σε παλιά διαμερίσματα, με υγρασία, χωρίς σωστά κουφώματα, πληρώνουν περισσότερο για λιγότερη ζεστή.

Και υπάρχει κι ένα δεύτερο «κλειδί»: ο ενοικιαστής πληρώνει το ρεύμα, αλλά δεν αποφασίζει εύκολα για αναβάθμιση (μόνωση, κουφώματα). Αυτό το κενό – ο ιδιοκτήτης δεν έχει κίνητρο, ο ενοικιαστής δεν έχει δικαίωμα – κρατά την ενεργειακή φτώχεια ζωντανή.

Τα «μπαλώματα» βουτούν, αλλά δεν φτάνουν

Η Κυβέρνηση αποφάσισε πρόσφατα να παρατείνει το μέτρο του μειωμένου ΦΠΑ στους λογαριασμούς ηλεκτρισμού, με το σκεπτικό ότι οι τιμές δεν παρουσίασαν ουσιαστική αποκλιμάκωση.

Είναι ανάσα. Δεν είναι θεραπεία. Γιατί η ενεργειακή φτώχεια δεν λύνεται μόνο με ένα ποσοστό στον ΦΠΑ. Λύνεται όταν το σπίτι χρειάζεται λιγότερη ενέργεια για να ζεσταθεί και όταν ο εξοπλισμός είναι πιο αποδοτικός.

Υπάρχουν ευρωπαϊκά χρήματα – Θα φτάσουν;

Η περίοδος που έρχεται, έχει ένα μεγάλο εργαλείο: το Social Climate Fund (2026-2032). Στην εθνική έκθεση/αναφορά για την Κύπρο στο πλαίσιο του Odyssee-Mure καταγράφεται ότι, μαζί με την εθνική συνεισφορά, το «ελάχιστο πακέτο» που μπορεί να κινητοποιηθεί φτάνει περίπου τα €175 εκατ.

Όμως, η ίδια έκθεση βάζει και το δύσκολο ερώτημα: θα μπορέσουν οι ευάλωτοι ν' αξιοποιήσουν στην πράξη αυτά τα εργαλεία; Η εμπειρία δείχνει ότι, όταν οι διαδικασίες είναι πολύπλοκες ή απαιτούν προκαταβολές/χαρτιά/τεχνικές προϋποθέσεις, ένα κομμάτι του κόσμου μένει εκτός – ακριβώς αυτοί που το έχουν περισσότερο ανάγκη.

Τι σημαίνει «λύση» για τον απλό κόσμο

Αν το ρεπορτάζ πρέπει να καταστήσει κάτι καθαρό, είναι αυτό: η ενεργειακή φτώχεια δεν είναι «να πληρώνεις λίγο παραπάνω». Είναι να μην μπορείς να κάνεις το βασικά.

Και η λύση, για να είναι πραγματική, πρέπει να πατά σε τρεις απλές αρχές:

1. Μείωση κατανάλωσης, όχι μόνο επιδότηση λογαριασμού. Μόνωση, κουφώματα, σκίαση/στεγάνωση, αναβάθμιση κατοικιών – εκεί κερδίζεται η μάχη.
2. Εύκολη πρόσβαση στα σχέδια. Λιγότερη γραφειοκρατία, πιο γρήγορη έγκριση, τεχνική βοήθεια στο πεδίο (όχι μόνο “μπες στην πλατφόρμα”).
3. Στόχευση στους πραγματικά εκτεθειμένους. Χαμηλοεσοδηματίες, ηλικιωμένοι, άτομα με προβλήματα υγείας, ενοικιαστές σε κακή κατοικία.

Γιατί, αν δεν γίνουν αυτά, η Κύπρος θα συνεχίσει να έχει το ίδιο παράδοξο: ήπιο κλίμα σε σύγκριση με τον Βορρά – αλλά βαρύ χειμώνα μέσα στο σπίτι για χιλιάδες ανθρώπους.

Και τότε το “Δεν μπορώ να ζεσταθώ” δεν θα είναι μια φράση. Θα είναι μια σιωπηλή, μαζική πραγματικότητα.

Συνέχεια από τη σελίδα 1

Αρχίζω από την πολιτική διάσταση. Ως πολίτης σε μια ημικατεχόμενη πατρίδα, όπου ο ενοικιαστής, η κατοχή και ο σφετερισμός δεν είναι απλώς λέξεις αλλά καθημερινό βίωμα για κάθε πολίτη της Κυπριακής Δημοκρατίας, η υπόθεση του Σιμόν Αϊκούτ, που καταδικάστηκε τον Οκτώβριο 2025 για σφετερισμό και παράνομη ανάπτυξη ελληνοκυπριακών περιουσιών στα κατεχόμενα εδάφη της Κύπρου, αποτελεί ορόσημο στη μάχη κατά της παράνομης εκμετάλλευσης γης που προέκυψε από την τουρκική εισβολή.

Η πιθανή μεταφορά του στο Ισραήλ για να εκτίσει το υπόλοιπο της ποινής του δεν είναι απλώς μια εσφαλμένη πολιτική απόφαση – είναι μια πράξη που υπονομεύει και τερπιλίζει θεμελιώδεις αρχές Δικαίου και στέλνει τόσο εντός όσο και εκτός Κύπρου λανθασμένα μηνύματα σε σφετεριστές και πρόσφυγες, ενώ εξουδετερώνει το στοιχείο της αποτροπής.

Η υπόθεση Αϊκούτ βασίζεται σε σαφείς παραβιάσεις του Διεθνούς και Εθνικού Δικαίου. Συνάδει με αποφάσεις όπως την εμβληματική υπόθεση της Κερυνειώσσης Τίνας Λοϊζίδου, του Μελέτη Αποστολίδης, της 4ης Διακρατικής Προσφυγής, ενισχύοντας την αρχή ότι οι κατεχόμενες περιουσίες πρέπει να προστατεύονται.

Η καταδίκη του Αϊκούτ ήταν μια νίκη για το κυπριακό Δίκαιο. Αντιμετώπιζε αρχικά 242 κατηγορίες και, τελικά, αφού αποσύρθηκαν 202 κατηγορίες (στοιχείο το οποίο αφήνω ασχολίαστο), παραδέχτηκε 40 κατηγορίες, μεταξύ αυτών για απάτη, ξέπλυμα χρήματος και σφετερισμό, σχετιζόμενες με την ανάπτυξη συγκροτημάτων σε γη Ελληνοκυπρίων σε περίπου 10.000 κατοικίες!

Η συζήτηση για μεταφορά του στο Ισραήλ, βασισμένη στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Μεταφορά Καταδίκων (ETS No. 112, 1983), στην οποία συμμετέχουν και η Κύπρος (από το 1986) και το Ισραήλ (από το 1997), εγείρει σοβαρά νομικά ζητήματα. Η Σύμβαση επιτρέπει μεταφορές για κοινωνική επανένταξη, αλλά απαιτεί συμφωνία και των δύο κρατών και συναίνεση του κρατούμενου, χωρίς όμως να είναι υποχρεωτική. Η Κύπρος, με βάση τη συμφωνία, είναι υποχρεωμένη όχι να αποφασίσει τη μεταφορά, αλλά υποχρεωμένη μόνο να

εξετάσει το αίτημα.

Αυτό δεν σημαίνει αυτόματη έγκριση και οποιαδήποτε απόφαση θα πρέπει να σέβεται το δημόσιο συμφέρον. Κατά λογική ακολουθία, το όποιο δημόσιο συμφέρον δεν μπορεί να συνηγορεί υπέρ της μεταφοράς του εκτός Κύπρου, καθότι αυτό αποδυναμώνει τη σημασία της καταδίκης και στέλνει εσφαλμένα μηνύματα σχετικά με τη μελλοντική πολιτική και νομική βούληση δίωξης σφετεριστών. Εδώ δεν πρόκειται για ένα μεμονωμένο περιστατικό, που και αυτό από μόνο του δεν χωρεί καμία δικαιολογία, αλλά ίσως τον μεγαλύτερο σε έκταση αλλά και βάθος χρόνου σφετεριστή στις κατεχόμενες περιοχές.

Η έντονη κριτική που εστιάζεται στο μήνυμα που αναπόφευκτα στέλνει η φημολογούμενη μεταφορά. Μεταδίδει οσμή απωροπίας. Αν ένας καταδικασμένος μπορεί να «δραπετεύσει» από την

Είναι μια πράξη που υπονομεύει και τερπιλίζει θεμελιώδεις αρχές Δικαίου και στέλνει τόσο εντός όσο και εκτός Κύπρου λανθασμένα μηνύματα σε σφετεριστές και πρόσφυγες, ενώ εξουδετερώνει το στοιχείο της αποτροπής

πλήρη έκταση ποινής μέσω διπλωματικών πιέσεων, τότε η παράνομη εκμετάλλευση γης στα κατεχόμενα γίνεται λιγότερο ριψοκίνδυνη. Το ρίσκο είναι διαχειρίσιμο, καθότι υπάρχει διέξοδος που θα διαμορφωθεί μέσω διπλωματικών διαύλων ή πιέσεων. Θα μετέτρεπε την ποινή σε μια μορφή «εξαγωγίσιμης ενόχλησης».

Αυτή η πτοπαθής και πολιτικά αυτοκαταστροφική προσέγγιση εκθεμελιώνει το νομικοπολιτικό εργαλείο και υπονομεύει τις προσπάθειες της Κύπρου ν' αποτρέψει παρόμοιες πράξεις.

Η φιλοσοφία είναι καταστροφική. Η αποπειρατικότητα του Ποινικού Δικαίου δεν κρίνεται μόνο από την απόφαση, αλλά και από την εκτέλεση της ποινής. Ποινή που δεν εκτίεται, ειδικά για αδικήματα που σχετίζονται άμεσα με την εθνική κυριαρχία και την κατοχή, μετα-

τρέπεται σε θεωρητική απειλή.

Παράλληλα, ποιο το μήνυμα προς τους πρόσφυγες; Το μήνυμα ενισχύει το αίσθημα της αδικίας. Οι 200.000 εκτοπισμένοι Ελληνοκύπριοι, που περιμένουν απόδοση δικαίου εδώ και 52 χρόνια, αναπόφευκτα θα δουν αυτήν την απόφαση μεταφοράς ως προδοσία. Το μήνυμα μεταφράζεται «η προστασία των δικαιωμάτων των προσφύγων σταματά εκεί που αρχίζουν οι πολιτικές σκοπιμότητες». Πρόκειται για μήνυμα που συνθλίβει, με τεράστιο εθνικό αλλά και πολιτικό κόστος σε εκείνον που θα πάρει την απόφαση.

Η ευθύνη του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Υπουργού Δικαιοσύνης είναι κεφαλαιώδης. Ο Πρόεδρος, ως επικεφαλής της εκτελεστικής εξουσίας και ο Υπουργός, φέρουν ακεραία την πολιτική και ηθική ευθύνη για οποιαδήποτε απόφαση προτεραιοποιεί διπλωματικές πιέσεις έναντι δικαίου. Καμία τέτοια συμμαχία δεν μπορεί να δικαιολογήσει την υποχώρηση από αρχές, ειδικά αρχές που αφορούν την κυριαρχία. Το Διεθνές Δίκαιο, όπως η Σύμβαση της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών (1969), απαιτεί οι συμφωνίες να σέβονται jus cogens κανόνες, όπως η απαγόρευση κατοχής και σφετερισμού.

Ενδεχόμενη μεταφορά θα έθετε σε κίνδυνο την αξιοπιστία της Κύπρου ως κράτους δικαίου. Η Κύπρος δεν έχει την πολυτέλεια να εμφανιστεί αδύναμη στο πιο νευραλγικό της ζήτημα, αυτό της κατοχής και τις συνέπειές της. Η ενδεχόμενη μεταφορά του Αϊκούτ θα ήταν ένα δώρο στους σφετεριστές, πλήγμα στους πρόσφυγες και επικίνδυνο προηγούμενο για το μέλλον.

Συμπερασματικά, η Κύπρος αφενός δεν είναι υπόχρεη ν' αποδεχθεί αυτήν την πρόταση μεταφοράς και συνεπώς οφείλει, ανεξαρτήτως πιέσεων, άνευ εταίρου να την απορρίψει. Οποιαδήποτε άλλη απόφαση θα ήταν όχι μόνο άδικη, αλλά και αντίθετη με το Διεθνές και Εθνικό Δίκαιο, βλάβισης μακροπρόθεσμα την κυπριακή κοινωνία και τις διεθνείς σχέσεις. Η δικαιοσύνη δεν είναι διαπραγματεύσιμη.

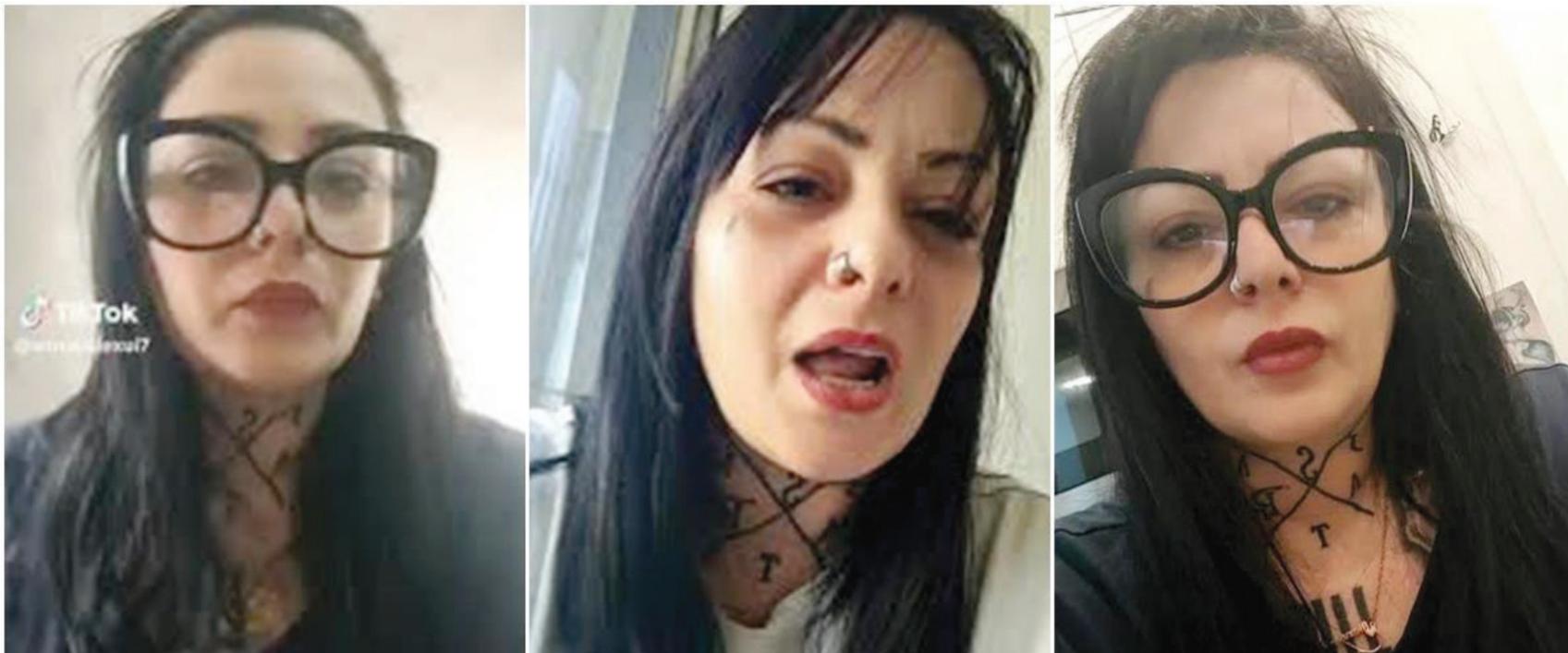
Ο Πρόεδρος, αντιλαμβανόμενος τις συνέπειες, θαρρώ ότι θα έχει το θάρρος ν' αντισταθεί και να παραμείνει η ασπίδα του λαού που τον εξέλεξε, συνεπικουρούμενος από τον Υπουργό και όχι να προχωρούν με λάθος νομική βάση και εθνικά καταστροφικά κριτήρια.

*Δικηγόρος

Δοκιμάζει τους θεσμούς η υπόθεση της Annie

Διακρατικές κινήσεις και κίνδυνος δημιουργίας προηγούμενου

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
panagiotou@sigmalive.com

Η υπόθεση της Ιωάννας Φωτίου, γνωστής ως Annie, εισέρχεται σε ιδιαίτερα κρίσιμη φάση, καθώς πέραν των πολιτικών και ποινικών προεκτάσεων, που ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη, δρομολογούνται θεσμικές κινήσεις με διεθνή διάσταση.

Οι τελευταίες εξελίξεις επικεντρώνονται στην προετοιμασία αποστολής κλιμακίου στη Μόσχα, καθώς και σε σκέψεις για πιθανή αναστολή των ενταλμάτων σύλληψης που εκκρεμούν εναντίον της.

Καταγγελίες για διαφθορά και συγκάλυψη

Η Annie προχώρησε το τελευταίο διάστημα σε σειρά δημόσιων τοποθετήσεων μέσω κοινωνικών δικτύων, διατυπώνοντας σοβαρούς ισχυρισμούς περί διαφθοράς, συγκάλυψης εγκληματικών ενεργειών και κατάχρησης εξουσίας εντός της Αστυνομίας. Όπως υποστηρίζει, διαθέτει ηχογραφημένες συνομιλίες και οπτικοακουστικό υλικό που, κατά τα λεγόμενά της, τεκμηριώνουν τις καταγγελίες της.

Σε ορισμένες αναφορές της κατονομάζει ανώτερα στελέχη θεσμών, γεγονός που προσέδωσε ιδιαίτερη θεσμική βαρύτητα στην υπόθεση. Παράλληλα, η ίδια έχει δηλώσει ότι

στο παρελθόν, όταν επιχειρήσε να καταγγείλει περιστατικά ως θύμα, συνάντησε αποθαρρυντική στάση, στοιχείο, που, σύμφωνα με την ίδια, ενισχύει την πεποίθησή της περί συστημικών προβλημάτων.

Μέρος των δημοσιεύσεων και καταγγελιών της Annie αφορούσε και περιστατικό που σχετίζεται με τον Δήμαρχο Πάφου, Φαίδωνα Φαίδωνος. Μετά τη δημοσιοποίηση σχετικού υλικού, η Αστυνομία προ-

στο πλαίσιο αυτό, παραμένει ανοικτό το ενδεχόμενο διορισμού ανεξάρτητου ερευνητή, ώστε να διασφαλιστεί η αντικειμενικότητα και η εμπιστοσύνη της κοινής γνώμης.

Κλιμάκιο στη Μόσχα

Καθοριστική παράμετρος της υπόθεσης είναι το γεγονός ότι η Annie διαμένει στο εξωτερικό και έχει θέσει προϋποθέσεις για ενδεχόμενη επιστροφή της στην Κύπρο, επικαλούμενη λόγους ασφάλειας και έλλειψης εμπιστοσύνης στο σύστημα.

Πληροφορίες της «Σ» αναφέρουν ότι προετοιμάζεται η αποστολή κλιμακίου στη Μόσχα. Το κλιμάκιο φέρεται να αποτελείται από ποινικό ανακριτή και λειτουργό του Υπουργείου Δικαιοσύνης,

με στόχο τη λήψη κατάθεσης και την παραλαβή του υλικού που επικαλείται.

Ωστόσο, η αποστολή τελεί υπό την αίρεση έγκρισης από τις ρωσικές Αρχές, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται. Αν δοθεί το «πράσινο φως», πρόκειται για μια κίνηση που ενισχύει τη θεσμική διάσταση της υπόθεσης, μεταφέροντας την έρευνα σε διακρατικό επίπεδο. Η επιλογή αυτή ερμηνεύεται

να διευκολύνει τη συνεργασία της και να επιτρέψει τη λήψη κατάθεσης χωρίς να δημιουργείται άμεσο καθεστώς σύλληψης. Πρόκειται για λεπτό νομικό χειρισμό, καθώς οι Αρχές καλούνται να ισορροπήσουν ανάμεσα στην ανάγκη διερεύνησης των δικών της καταγγελιών και στις εκκρεμείς υποθέσεις εις βάρος της.

Η ίδια έχει δηλώσει ότι δεν αποφεύγει τη Δικαιοσύνη, υποστηρίζοντας ότι οι Αρχές διαθέτουν τα στοιχεία επικοινωνίας της, ενώ καλεί τις αρμόδιες Υπηρεσίες να ενεργήσουν αυτεπάγγελα για τις καταγγελίες που η ίδια έχει δημοσιοποιήσει.

Οδηγείται στο ΕΔΑΔ η υπόθεση

Σε μια ακόμη έντονη παρέμβασή της, η Ιωάννα Φωτίου εξέφρασε την πρόθεσή της να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καταγγέλλοντας ότι οι κυπριακές Αρχές έχουν παραβιάσει βασικά δικαιώματά της.

Υποστήριξε ότι αισθάνεται πως η Αστυνομία και η Πολιτεία δεν έχουν αντιμετωπίσει με σοβαρότητα τα στοιχεία που έχει δημοσιοποιήσει, ενώ χαρακτήρισε προσβλητική την πρόταση περί αναστολής των ενταλμάτων κατά της ίδιας, λέγοντας ότι η ζωή της δεν είναι «παιχνίδι για τα media». Δήλωσε επίσης ότι δεν έχει εμπιστοσύνη στις εγχώριες διαδικασίες, εκφράζοντας την πεποίθησή της ότι χρειάζεται να προσφύγει σε ανώτερο ευρωπαϊκό επίπεδο για να διασφαλίσει την προστασία των δικαιωμάτων της και τη δίκαιη αντιμετώπιση των

“ Ανοικτό το ενδεχόμενο ανεξάρτητης διερεύνησης

χώρησε σε αυτεπάγγελτη ποινική έρευνα για φερόμενο περιστατικό κακοποίησης. Η υπόθεση αυτή εξετάζεται ξεχωριστά, ωστόσο εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της δημόσιας συζήτησης που προκάλεσαν οι αποκαλύψεις της.

Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Κωνσταντίνος Φυτιρής, σε δηλώσεις του ξεκαθάρισε ότι σοβαροί ισχυρισμοί δεν μπορούν να αξιολογούνται μέσω αναρτήσεων στα κοινωνικά δίκτυα, αλλά μόνο μέσα από θεσμικές διαδικασίες.

Όπως ανέφερε, η Αστυνομία σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία εξετάζει όσα έχουν δημοσιοποιηθεί, υπογραμμίζοντας ότι απαιτούνται επίσημες καταθέσεις και συγκεκριμένα στοιχεία για να κινηθούν ποινικές ή πειθαρχικές διαδικασίες.

“ Η Annie προτίθεται να προσφύγει στο ΕΔΑΔ

ως προσπάθεια των Αρχών να διασφαλίσουν ότι η διαδικασία θα προχωρήσει με τρόπο νομικά θωρακισμένο, χωρίς να τεθεί ζήτημα έκδοσης.

Σκέψεις για αναστολή των ενταλμάτων σύλληψης

Παράλληλα, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, μελετάται το ενδεχόμενο αναστολής των δεκατριών ενταλμάτων σύλληψης που εκδόθηκαν εναντίον της. Τα εντάλματα αυτά φέρονται να προέκυψαν κατόπιν καταγγελιών από βουλευτές, αστυνομικούς και ιδιώτες και αφορούν, μεταξύ άλλων, παραβίαση προσωπικών δεδομένων, δημοσίευση ψευδών ειδήσεων και παρενόχληση.

Η πιθανή αναστολή τους εξετάζεται ως μέτρο που θα μπορούσε

ισχυρισμών της.

Παράλληλα υπογράμμισε ότι, αν και υπάρχουν εντάλματα κυπριακών Αρχών, θεωρεί τη Ρωσία, όπου διαμένει, τον τόπο όπου έχει μεγαλύτερη ασφάλεια και στήριξη και ότι θα επιδιώξει τη νομική της διεκδίκηση μέσα από ευρωπαϊκά όργανα.

«Δίκαιο μαχαίρι»

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Σημερινής», βασικός στόχος των κυβερνητικών Αρχών είναι να έρθουν σε άμεση επικοινωνία με την Annie, προκειμένου να διερευνηθούν διεξοδικά οι καταγγελίες της και να διαπιστωθεί τι ανταποκρίνεται στην αλήθεια και τι όχι.

Την ίδια ώρα, επισημαίνουν ότι είναι απαραίτητο η ίδια να καταθέσει όλα τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της, ώστε να μπορέσουν οι αρμόδιες Υπηρεσίες να στοιχειοθετήσουν και να εξετάσουν τις υποθέσεις.

Το ζήτημα έχει προκαλέσει έντονες αντιδράσεις τόσο από την ίδια, όσο και από την κοινή γνώμη. Οι Αρχές δηλώνουν αποφασισμένες να διαχειριστούν την κατάσταση και να περιορίσουν την ανεξέλεγκτη διάσπαση που έχει λάβει σε επικοινωνιακό επίπεδο, κυρίως μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Ερωτηθείσα κατά πόσον προβληματίζει το ενδεχόμενο δημιουργίας προηγούμενου, δεδομένου ότι, αν επιβεβαιωθούν οι ισχυρισμοί της, θα μπορούσε να θεωρηθεί πως όσα δημοσιοποιούνται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης καθίστανται κανόνες, αρμόδια πηγή απάντησε ότι πρόκειται για «δίκαιο μαχαίρι». Τόνισε, ωστόσο, πως οι σοβαρές καταγγελίες της Annie δεν μπορούν να αγνοηθούν, όπως ενδεχομένως συνέβαινε τα προηγούμενα χρόνια, ιδίως από τη στιγμή που η υπόθεση έχει πλέον λάβει ανεξέλεγκτες διαστάσεις.

Πολιτικές αντιδράσεις και δημόσιος διάλογος

Πολιτικές δυνάμεις, που έχουν τοποθετηθεί στη «Σ», εστιάζουν στον ρόλο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και στα όρια της ελευθερίας της έκφρασης, τονίζοντας την ανάγκη οι καταγγελίες

να διερευνώνται μέσω θεσμικών διαδικασιών και όχι μόνο μέσα από δημόσιες αναρτήσεις. Άλλοι, υποστηρίζουν την ανάγκη «ανοχής» στη δημόσια κριτική και στη διερεύνηση σοβαρών καταγγελιών, ενώ παράλληλα υπενθυμίζουν την υποχρέωση των Αρχών να δρουν με υπευθυνότητα και σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο. Κυβερνητικά στελέχη τονίζουν ότι η υπόθεση πρέπει να ακολουθηθεί από θεσμικές και νομικές διαδικασίες, επισημαίνοντας ότι οι καταγγελίες δεν μπορούν να αξιολογούνται αποκλειστικά μέσω των social media, αλλά απαιτούν επίσημες καταθέσεις και στοιχεία.

Παράλληλα, στον δημόσιο διάλογο καταγράφονται έντονες απόψεις, ενώ άλλοι βλέπουν στην υπόθεση μια θαρραλέα αποκάλυψη πιθανών παθογενειών, και άλλοι εκφράζουν ανησυχία για τον κίνδυνο στοχοποίησης προσώπων, χωρίς επαρκή τεκμηρίωση.

Τεστ για τους θεσμούς

Η αποστολή κλιμακίου στη Μόσχα και οι σκέψεις για αναστολή των

«Δίκαιο μαχαίρι για τους θεσμούς η διερεύνηση»

ενταλμάτων συνιστούν κομβικές εξελίξεις. Εάν υλοποιηθούν, ενδέχεται να επανακαθορίσουν τη δυναμική της υπόθεσης, μεταφέροντας το επίκεντρο από την αναπαράθεση μέσω κοινωνικών δικτύων σε μια θεσμικά οργανωμένη διαδικασία συλλογής μαρτυρίας και αποδεικτικών στοιχείων.

Το κατά πόσον οι καταγγελίες θα επιβεβαιωθούν ή θα διαψευστούν θα κριθεί μέσα από τις επίσημες διαδικασίες. Ωστόσο, ήδη η υπόθεση αποτελεί δοκιμασία για την αξιοπιστία των θεσμών, την ισορροπία μεταξύ ελευθερίας έκφρασης και τεκμηρίου αθωότητας, αλλά και για τη δυνατότητα του κράτους να διαχειρίζεται κρίσεις που γεννιούνται στον ψηφιακό χώρο και εξελίσσονται σε μείζονα πολιτικά και νομικά ζητήματα.

ΑΠΟΨΗ «ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΥ

Πώς το Ισραήλ άνοιξε πρεσβεία στην Κύπρο το 1961

Η δυναμική που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια στις σχέσεις Κύπρου - Ισραήλ δίδει μία προοπτική περιφερειακής συνεργασίας σε βάθος χρόνου, η οποία σε παλαιότερες δεκαετίες ήταν απαγορευτική της διανοίας. Τόσο η δημιουργία όσο και η εξέλιξη των διπλωματικών σχέσεων της Κύπρου με το Ισραήλ, ιδιαίτερα τη δεκαετία του 1960, υπήρξε προβληματική λόγω της ιεραρχίας των προτεραιοτήτων εξωτερικής πολιτικής εξ αμφοτέρων των πλευρών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα συνιστούν τα γεγονότα από την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 16 Αυγούστου του 1960, μέχρι και το άνοιγμα της πρεσβείας του Ισραήλ στη Λευκωσία, στις 20 Ιανουαρίου 1961.

Ο τότε Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, βρέθηκε εκείνους τους πέντε μήνες μεταξύ σφύρας και άκμονος. Από τη μία έπρεπε να υπολογίσει τις καλές σχέσεις που είχε από την αρχή με την Ηνωμένη Αραβική Δημοκρατία (ΗΑΔ - ένωση Αιγύπτου και Συρίας), και πιο ειδικά με τον Πρόεδρο Νάσερ, καθώς επίσης και την απροθυμία της Ελλάδας να συνάψει de jure διπλωματικές σχέσεις με το Ισραήλ, αφού στην προτεραιότητα της τότε κυβέρνησης Καραμανλή ήταν η διατήρηση φιλικών σχέσεων με το καθεστώς του Νάσερ, με σκοπό να προστατευθεί η ευάριθμη ελληνική κοινότητα της Αιγύπτου. Από την άλλη, το Ισραήλ πίεζε για εξασφάλιση το ταχύτερο της συναινεσίας του Μακαρίου για άνοιγμα πρεσβείας στη Λευκωσία. Παρά το ότι από τον Αύγουστο του 1960, ο Μακάριος απεδέχθη την ανταλλαγή πρέσβων, εντούτοις καθυστερούσε την υλοποίηση της αποφάσεως και μόνο κατόπιν πίεσης της Τουρκίας, μέσω της τουρκοκυπριακής ηγεσίας, δέχθηκε τα διαπιστευτήρια του Ισραηλινού πρέσβη στις 20 Ιανουαρίου 1960.

Το ερώτημα, όμως, που πλανιέται για τα δεδομένα της εποχής εκείνης είναι: γιατί το νεοσύστατο τότε Ισραήλ έδιδε τόσο πολιτική και διπλωματική έμφαση στο άνοιγμα πρεσβείας σε ένα μικρό κράτος, όπως η Κύπρος, με το οποίο ούτε ισχυρούς οικονομικούς δεσμούς είχε αλλά ούτε μπορούσε να προσφέρει πολλά στη διπλωματία του; Το ερώτημα αυτό γίνεται πιο έντονο, αν λάβουμε υπόψη ότι το 1960 ελάχιστες ήταν οι πρεσβείες του Ισραήλ στο εξωτερικό.

Το ενδιαφέρον του Ισραήλ εδράζεται σε μία σειρά από λόγους. Πρώτος, ήταν η προσπάθεια

εξόδου από τη γεωστρατηγική απομόνωση στην οποία ευρίσκετο το εβραϊκό κράτος από την ίδρυσή του το 1948. Η Κύπρος ήταν το μοναδικό μη εχθρικό κράτος, με το οποίο είχε κοινά θαλάσσια και εναέρια σύνορα. Ο δεύτερος ήταν ο φόβος ότι αν η νεοσύστατη Κύπρος ερχόταν κάτω από την επιρροή του Νάσερ, το Ισραήλ θα καταδικαζόταν σε πλήρη γεωστρατηγική απομόνωση. Ο τρίτος λόγος αφορούσε στην προσπάθεια του Ισραήλ να προσεγγίσει την Ελλάδα, μέσω της ελληνικής ηγεσίας της Κύπρου, αφού οι στενές σχέσεις που ανέπτυξε η κυβέρνηση Καραμανλή με το καθεστώς του Νάσερ προκαλούσαν πονοκέφαλο. Τέλος, ένας πολύ σημαντικός λόγος ήταν η ενίσχυση της στρατηγικής συνεργασίας που είχε αναπτύξει το Ισραήλ με την Τουρκία. Ήδη, από τον Αύγουστο

που συντονίστηκαν τότε με την ελληνική διπλωματία.

Σύμφωνα με έγγραφο του Ισραηλινού Υπουργείου Εξωτερικών (από το κρατικό αρχείο του Ισραήλ), σε σύσκεψη που έγινε στις αρχές Ιουλίου 1959 από ανωτέρους υπαλλήλους του Υπουργείου προκειμένου να διαμορφώσουν την πολιτική του Ισραήλ έναντι της νεοσύστατης τότε Κυπριακής Δημοκρατίας και για να δοθούν κατευθύνσεις στον πρώτο πρόξενο που θα έστειλε το Ισραήλ στο νησί, ο Μοσέ Σασσόν, επικεφαλής του τμήματος Μέσης Ανατολής του Υπουργείου, ανέγνωσε ότι οι Τούρκοι της Κύπρου ήταν οι φυσικοί σύμμαχοι του Ισραήλ, αλλά τόνισε ότι θα πρέπει να αποφύγουν να εμπλέξουν το θέμα της Κύπρου στην αραβοϊσραηλινή αναπαράθεση, γιατί θα ήταν επιζήμιο για το Ισραήλ.

Τον Δεκέμβριο του 1959, ο Μοσέ Σασσόν εξασφάλισε τη συναίνεση του τότε Υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας, Φατίλ Ζορλού, ότι η Αγκυρα θα βοηθούσε το Ισραήλ να ανοίξει πρεσβεία στη Λευκωσία. Τα πράγματα είχαν ήδη περιπλεχθεί από τον Ιούνιο του 1960, όταν ο Νάσερ επισκέφθηκε την Ελλάδα και, προκειμένου να εξασφαλίσει η ελληνική κυβέρνηση την αποδοχή των θέσεων της για την ελληνική κοινότητα της Αιγύπτου, άρχισε να ασκεί πιέσεις στον Μακάριο να μη δεχθεί την παρουσία του Ισραήλ στην Κύπρο.

Τότε το Ισραήλ στράφηκε πάλι προς την Τουρκία για να ασκήσει πίεση στον Μακάριο. Έτσι, στις 13 Ιανουαρίου 1961, οι Φαζίλ Κιουτσούκ, Αντιπρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, Ραούφ Νιενκιάς, πρόεδρος της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και Οσμάν Ορέκ, Υπουργός Άμυνας, συναντήθηκαν με τον Μακάριο απαιτώντας επιτακτικώς και χωρίς καθυστέρηση την αποδοχή του Ισραηλινού πρέσβους στη Λευκωσία. Τελικώς, ο Μακάριος απεδέχθη, καθυστερώντας μόνο για λίγες μέρες, προκειμένου να εγκατασταθεί πρώτος ο πρέσβης της Ηνωμένης Αραβικής Δημοκρατίας για καθαρώς συμβολικούς λόγους.

Η εγκατάσταση του Ισραηλινού πρέσβους έγινε στις 20 Ιανουαρίου 1961 και απειτέλεσε το επιστέγασμα μιας έντονης διπλωματικής προσπάθειας του Ισραήλ, που άρχισε από τις αρχές του 1959 και ενίσχυσε ακόμη περισσότερο τη στρατηγική του σχέση με την Τουρκία. Για την ιστορία, η Κύπρος άνοιξε για πρώτη φορά πρεσβεία στο Ισραήλ το 1994, αφού ήταν η τελευταία χώρα της Ευρώπης με την οποία εγκαθίδρυσε πλήρεις διπλωματικές σχέσεις το Ισραήλ.

“
Η Κύπρος άνοιξε για πρώτη φορά πρεσβεία στο Ισραήλ το 1994, αφού ήταν η τελευταία χώρα της Ευρώπης με την οποία εγκαθίδρυσε πλήρεις διπλωματικές σχέσεις το Ισραήλ

του 1958, οι Πρωθυπουργοί του Ισραήλ και της Τουρκίας, Νταβίντ Μπεν Γκουριόν και Αντνάν Μεντερές, συναντήθηκαν μυστικώς στην Αγκυρα και συμφώνησαν στην ανταλλαγή πληροφοριών, με σκοπό να αναχαιτίσουν την επέκταση της επιρροής του Νάσερ στην περιοχή. Το Ισραήλ τότε, λόγω της φιλοαραβικής πολιτικής της Ελλάδας και της Κύπρου, θεωρούσε ότι δεν ήταν επιβίβη μία στρατηγική περιφερειακή συνεργασία με τα δύο κράτη, συνεπώς έπρεπε να δώσει έμφαση στη σχέση με την Τουρκία. Αναπτύσσοντας διπλωματικές σχέσεις με την Κύπρο, ενίσχυε τις σχέσεις του με την Τουρκία μέσω της τουρκικής ηγεσίας του νησιού και μπορούσε ταυτόχρονα να συνομιλεί με την ελληνική πλευρά προκειμένου να περιορίζει την επιρροή των Αράβων στις αποφάσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας. Κατά τη διάρκεια του αντιποικιακού αγώνα στην Κύπρο, παρά το ότι το Ισραήλ δεν υποστήριξε ανοικτά ούτε την Ένωση ούτε τη διχοτόμηση, παρασκηνιακώς, όμως, υποστήριξε στον ΟΗΕ τις τελικές τουρκικές θέσεις για συμβιβασμό στο Κυπριακό, σε αντίθεση με αραβικά κράτη

Πώς ξέχασε τα «Μπισοτάκης γιοκ» ο Ερντογάν;

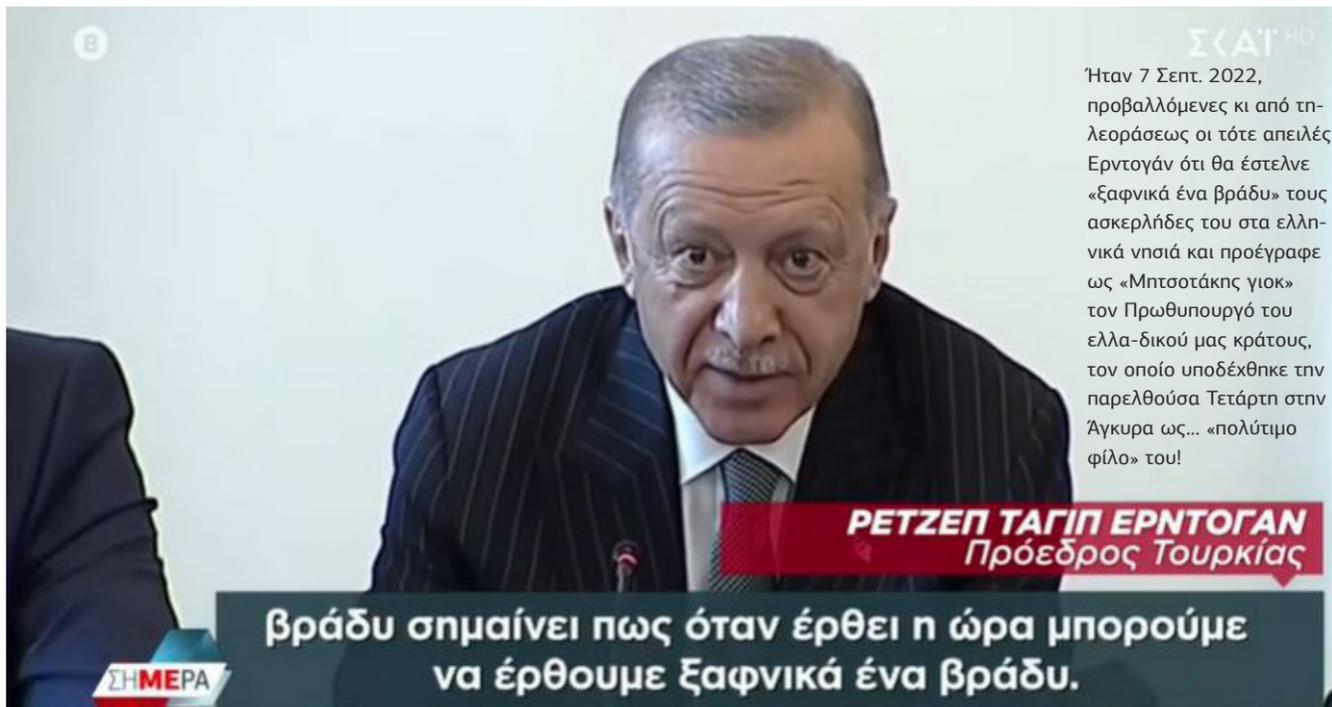
“
ΛΑΖΑΡΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΣ

ΑΝΑΓΚΑΙΑ είναι και χρήσιμη, για την επαρκέστερη εξιχνίαση των εκάστοτε μεθοδεύσεων της τουρκικής πολιτικής, η διερεύνηση του τουρκικού «τρόπου σκέψης». Πώς αντιλαμβάνονται, πώς μετρούν και πώς ζυγίζουν τα πράγματα, τα «περιεσιώτα» και εξελισσόμενα, στις διακρατικές σχέσεις, οι ίδιοι οι Τούρκοι ιθύνοντες; Εκείνοι που κάθε φορά αποφασίζουν ποιους ελιγμούς θα επιλέξουν ως επωφελέστερους για την διαφύλαξη και μακροπρόθεσμη προώθηση των στρατηγικών τους επιδιώξεων. Υπερηφανευόμενοι κιάλας για την μακρόχρονη οθωμανική τους κληρονομιά και για τους διακρυγμένους σε έπαρση νεο-οθωμανικούς τους οραματισμούς για την περιοχή και τον κόσμο...

ΑΣΦΑΛΩΣ ενδεικτική και ομολογημένη, θεμελιώδης τουρκική αντίληψη, η οποία φαίνεται διαρκώς υλοποιούμενη και για τα τρέχοντα, είναι η... μαθηματική «Εξίσωση της Ισχύος». Την οποία είχε αναλύσει εκτενώς το 2001 στο βιβλίο του «Το Στρατηγικό Βάθος - Η Διεθνής Θέση της Τουρκίας», ο διατελέσας τότε στρατηγικός μέτορας του άχρι και τούδε για 23 χρόνια μονοκράτορα στην Άγκυρα, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, καθηγητής Αχμέτ Νιαβούτογλου. Όπως μετέπειτα υπηρέτησε και ως Υπουργός του των Εξωτερικών (2009-2014) και Πρωθυπουργός του, προτού αποπεμφθεί το 2016. Το εν λόγω βιβλίο μεταφράστηκε (εξ όσων γνωρίζουμε) μόνο στα ελληνικά από τον Νικ. Ραπτόπουλο, με την επιστημονική επιμέλεια του αείμνηστου κορυφαίου τουρκολόγου μας, καθηγητή Νεοκλή Σαρρή, και κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Ποιότητα» των Αθηνών το 2010.

- Στην τουρκική λοιπόν «Εξίσωση της Ισχύος» (Νιαβούτογλου, σελίδα 48 επ.), όπου μετρώνται αθροισμένα (1) τα Σταθερά Δεδομένα κάθε χώρας (ιστορία, γεωγραφία, πληθυσμός, πολιτισμός) και προστίθενται (2) τα Δυναμικά Δεδομένα (η οικονομική, η τεχνολογική και η στρατιωτική ικανότητα), ως (3) Πολλαπλασιαστές Ισχύος, αναφέρονται τρεις παράγοντες: (α) Η Στρατηγική Νοοτροπία, (β) ο Στρατηγικός Σχεδιασμός και (γ) η Πολιτική Βούληση.

- Με βάση αυτήν ακριβώς την αντίληψη, μπορεί κανείς βασιμώς να στοχάζεται ότι: Η Τουρκία μετρά και ζυγίζει κάθε χώρα που η ίδια θεωρεί ως εχθρική, ως αντίπαλη, ή ως φιλική, ή συμμαχική και, πολύ περισσότερο, ως έναν από τους δικούς της νεο-οθωμανικούς στόχους, με την ίδια... μαθηματική «Εξίσωση Ισχύος».

ΣΤΑΤΗΡ
Ήταν 7 Σεπτ. 2022, προβαλλόμενες κι από τηλεοράσεως οι τότε απειλές Ερντογάν ότι θα έστελνε «ξαφνικά ένα βράδυ» τους ασκερλήδες του στα ελληνικά νησιά και προέγραφε ως «Μπισοτάκης γιοκ» τον Πρωθυπουργό του ελλαδικού μας κράτους, τον οποίο υποδέχθηκε την παρελθούσα Τετάρτη στην Άγκυρα ως... «πολύτιμο φίλο» του!

- Προσφερόμενο επίκαιρο τεκμήριο προτείνεται η μεθοδευση του τουρκικού επεκτατισμού εναντίον της Συρίας, επιτόπου κιάλας «προστατευόμενης» από την υπερδύναμη της Ρωσίας. Ως «αδελφό» του, προσφωνούσε κάποτε τον Μπασάρ Αλ Άσαντ της Συρίας ο Ερντογάν. Μαζί του πήγαινε μέχρι και οικογενειακές διακοπές. Μόλις μερικά χρόνια προτού συνδράμει στην αιματηρή του ανατροπή...

- Δικτάτορα και σφαγέα, κατηγορούσε διεθνώς, προ ολίγων μόλις ετών, τον Αιγύπιο Πρόεδρο, Άμπνελ Φατάχ αλ Σίσι, ο Ερντογάν. Διακρυγμένος, ο ίδιος, ένθερμος προστάτης της ισλαμιστικής «Μουσουλμανικής Αδελφότητας» ενα-

σε κάθε χώρα (και σε κάθε δρόντα) «Εξίσωση της Ισχύος»: Ο Σίσι δεν... κατήντησε όπως ο Άσαντ!

ΕΑΝ αυτά, τα όντως πεπραγμένα δείγματα τουρκικής πολιτικής, αποδίδονται με λογική εξήγηση, μπορεί ο καθένας ομοίως ν' αναζητήσει, στους παράγοντες της «Εξίσωσης Ισχύος», την απάντηση στο τρέχον ερώτημα:

- Γιατί ο Ερντογάν υποδέχθηκε την παρελθούσα Τετάρτη, 1η Φεβρ. 2026, στην Άγκυρα, αναγορεύοντάς τον και ως «πολύτιμο φίλο», τον Πρωθυπουργό της Ελλάδος Κυριάκο Μητσοτάκη, για τον οποίο το 2022 εκτόξευε οργισμένος το περιάλπτο «Μπισοτάκης γιοκ»;

- Και γιατί, από τις τότε πολεμικές

“

Η ΕΛΛΑΣ, για την τουρκική μεζούρα σήμερα, δεν είναι η... Συρία του Άσαντ. Δεν είναι, όπως επί Ετζεβίτ το 1974, της Χούντας Ιωαννίδη, που προσέφερε στον Ατίλα εισβολέα, προδομένες τις κυπριακές Θερμοπύλες στο Πέντεμιλι της Κερύνειας. Δεν είναι προσφερόμενο θήραμα εμφυλίσως αλληλοσπαρασσόμενο. Ούτε κι αφύλακτα σύνορα «μπάτε σκύλοι αλέστε».

ντίον του Σίσι. Προ ημερών, όμως, υποδεχόταν τον Σίσι ως «αδελφό» του, με ύψιστες τιμές, στην Άγκυρα. Χαρίζοντάς του μάλιστα και... τουρκική λιμουζίνα, που κάθισε στο τιμόνι και την δοκίμασε, με τον ίδιο συνοδηγό!

- Εξήγηση, και γι' αυτά, προφανώς μία:

- Πώς αντιλαμβάνεται η Τουρκία, με τα δικά της μυαλά, για τα δικά της συμφέροντα, στις ρεούσες περιστάσεις, την εκάστοτε ισχύουσα

απειλές ότι «θα 'ρθούμε ξαφνικά ένα βράδυ», που ωρυόμενος εκτόξευε ο Ερντογάν εναντίον των ελληνικών νησιών του Αιγαίου, την Τετάρτη έσπευσε να καταφύγει ελλημενίζομενος στο... Διεθνές Δίκαιο;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ, ερμηνείες κι αναλύσεις εμπειριστικώς εγκυρότητας, διατυπώνονται, ευτυχώς, ουκ ολίγες. Προς πληρέστερο εμπλουτισμό σκέψης.

- Εγκυρότητα δικαιούται και η επί του θέματος υπενθύμιση του

τουρκικού «τρόπου σκέψης». Πώς, δηλαδή, η Άγκυρα μετράει κάθε φορά την απέναντί της «Εξίσωση Ισχύος»;

- Εν προκειμένω την, διαρκώς παρακολουθούμενη λεπτομερώς από την Τουρκία, αναπτυσσόμενη ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΧΥ. Όπως η νιαβουτόγλεια μεζούρα την μετράει. Ιδίως με τους προεξηγημένους Τρεις Πολλαπλασιαστές της:

Η ΕΛΛΑΣ, για την τουρκική μεζούρα σήμερα, δεν είναι η... Συρία του Άσαντ. Δεν είναι, όπως επί Ετζεβίτ το 1974, της Χούντας Ιωαννίδη, που προσέφερε στον Ατίλα εισβολέα, προδομένες τις κυπριακές Θερμοπύλες στο Πέντεμιλι της Κερύνειας. Δεν είναι προσφερόμενο θήραμα εμφυλίσως αλληλοσπαρασσόμενο. Ούτε κι αφύλακτα σύνορα «μπάτε σκύλοι αλέστε».

- Το αντίθετο, βλέπει και ζυγίζει η Άγκυρα: Μια Ελλάδα που αναπτύσσει διαρκώς την ένοπλη ΙΣΧΥ της και με «Ραφάλ» και με «Μπελάρ» ονόματι ΚΙΜΩΝ (του 450 π.Χ.), και αυξάνει τους διακρατικούς της συνασπισμούς και τις συνεργασίες της, με προσόντα σημαντικού γεωπολιτικού δρόντος στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, των Βαλκανίων και της Μαύρης Θάλασσας, ως παράγοντας σταθερότητας και ασφάλειας, για να τον λαμβάνουν υπ' όψιν οι όποιοι ενδιαφερόμενοι.

- Και, εξ ιδίων κρίνοντας τ' αλλότρια η Τουρκία, αντιλαμβάνεται ότι ούτε το... Καστελόριζο δεν έχουν πιθανότητες να καταλάβουν από απέναντι... κολυμπώντας οι ασκερλήδες της, όπως προ ετών απειλούσε κοκορευόμενος ο μέχρι το 2023 Υπουργός Αμυνάς της, στρατηγός Χουλουσί Ακάρ...

Η Ελλάδα δεν είναι για τα... δόντια της και το ξέρει. Το βλέπει. Ιδίως

τώρα, που, εκτραχυνόμενη παγκοσμίως η κατάσταση, έχει περιέλθει σε υποβιβασμό η ισχύς των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου καθώς επικρατεί, «πλανηταρικής» εφαρμογής, η λογική «των εξάσφαιρων ρεβόλβερς του Φαρ Ουέστ». Και ξέρει η Άγκυρα ότι από δαύτα έχει και η Ελλάς. Το μετράει. Καθώς τ' άκουσε κιάλας στην ελλαδική μας προσήλωσα για την «ισχύ των Αξιών του Διεθνούς Δικαίου», σε άρρηκτο συνδυασμό με την «αξία της Ισχύος». Και, άρα, προσαρμόζεται αναλόγως, προπαρασκευαζόμενη για τα μέλλοντα. Πάντα παραδοκώτως «τι τέττει η επούσα»...

ΕΓΡΑΨΕ, βέβαια, αειθαλή ανά τους αιώνες, ο Θουκυδίδης μας τον κυνικό κανόνα της «ανθρώπινης φύσης» που εκφώνησαν οι Αθηναίοι κατακτητές στους άτυχους Μηλίους το 416 π.Χρ. (Ε-89). Φρόντισε όμως ο ίδιος, στα αμέσως επόμενα κεφάλαια της Ξυγγραφής του, να καταδείξει και πώς η επιδεξία στρατηγική του Συρακούσιου ηγέτη Ερμοκράτη, συνενώνοντας στην Αντίσταση όλους τους Έλληνες Σικελιώτες, προκάλεσε το 413 π.Χρ. την πανωλεθρία στην υπερδύναμη των Αθηναίων εισβολέων...

- Παρεμπιπτόντως: Επειδή και σήμερα πλείστοι υπενθυμίζουν το Ε-89 του Θουκυδίδα (π.χ. κι ο Καναδός Πρωθυπουργός Μαρκ Κάρνεϊ πρόσφατα στο Νταβός), άξιον απορίας είναι ότι ουδείς φαίνεται να έχει μελετήσει στο ίδιο βιβλίο, λίγο παρακάτω, τον Ερμοκράτη του Θουκυδίδα. Ιδίως εκείνο το «ού τοίς ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἑτοιμότεροις οὔσιν» (Δ-61,5)...

Νέα στρατηγική για επανίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας στη βάση μιας ευρωπαϊκής λύσης

“
ΣΑΒΒΑΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ

Λίγες εβδομάδες μετά τη βροντερή απόρριψη του διεστραμμένου και φασιστικού Σχεδίου Ανάν, από το 76% του κυπριακού Ελληνισμού, συστάθηκε η «Πανελλήνια Επιτροπή για Ευρωπαϊκή Λύση στην Κύπρο». Εξ αυτών σχηματίστηκε μια Επιστημονική Επιτροπή που αποτελείται από τον προεδρεύοντα Ομότιμο Καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου, Γιώργο Κασσιμάτη, και μέλη τους Καθηγητές του Παντείου Πανεπιστημίου: Στέλιο Περράκη, Παναγιώτη Ήφαιστο και Χριστόδουλο Γιαλλουρίδη και τον Περικλή Νεάρχου, πρώην σύμβουλο του Πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου. Με την Επιστημονική Επιτροπή συνεργάστηκαν τα μέλη του «Διεθνούς Συνδέσμου για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο». Στη συνέχεια, η «Πανελλήνια Επιτροπή» συγκάλωσε το «Διεθνές Συμβούλιο εμπειρογνομόνων για ευρωπαϊκή λύση του Κυπριακού».

Αυτοί συνέταξαν ένα «Πλαίσιο αρχών για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού με γνώμονα το Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο», το οποίο παρουσιάστηκε σε πανηγυρική συνεδρία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις 12 Οκτωβρίου 2005. Θα ανέμενε κανείς ότι η Κυβέρνηση και ο τότε Πρόεδρος, Τάσος Παπαδόπουλος, με όλο το κομματικό, πολιτικό σύστημα, αφού σεβάστηκαν, όπως έλεγαν, το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, θα αξιοποιούσαν τάχιστα αυτό το ευρωπαϊκό πλαίσιο αρχών.

Αλλ' όχι! Ο Τάσος υποστήριζε ανέκδοτα το Σχέδιο Ανάν που, έντακτος, είχε καλέσει τους πολίτες να το απορρίψουν βροντερά. ΑΚΕΛ και ΔΗΣΥ επέμεναν αδιάτακτα να το επαναφέρουν. Επομένως τα πιο πάνω, επειδή στις 6 και 7 Φεβρουαρίου 2026 διοργανώθηκε από το Κέντρο Διεθνούς Δικαίου και Διπλωματίας/Διεθνολογικές Συναντήσεις Ναυπλίου, και τη Νομική Σχολή του Παν/μίου Λευκωσίας, σημαντική διημερίδα με θέμα: «Κυπριακό, λύσεις και ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Δικαιοπολιτικού Κεκτημένου».

Λογικά θα έπρεπε να το παρακολουθήσουν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εξωτερικών, της Νομικής Υπηρεσίας, των κομμάτων, βουλευτές, δικηγόροι, δημοσιογράφοι, ώστε με ώσμωση και ζύμωση ιδεών και εισηγήσεων να επιχειρηθεί αυτό που πολλοί αναλύουμε και προτείνουμε: Μια νέα στρατηγική απεγκλωβισμού από την αγγλοτουρκοφρενή διζωνική με επιμονή στις θεμελιώδεις ιδρυτικές αρχές και αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Διεθνούς Δικαίου.

Ποιο είναι το εξωφρενικό που,

πλέον, χρήζει ψυχιατρικής ανάλυσης; Αφού οι Εγγλέζοι πρότειναν τη διζωνική που οι Τούρκοι ασπαστήκαν και οι Έλληνες ολεθρίως υιοθέτησαν, προ τριετίας οι Τούρκοι την απολάκτισαν! Εκτοτε εμμένουν σε λύση δύο κρατών και δεν συζητούν καμία άλλη διαδικασία. Τι απαντά η ελληνική πλευρά, σήμερα, διά του Προέδρου Χριστοδουρίδη; Επιτροπή «εκεί που μείναμε στο Crans Montana» και επανέναρξη συνομιλιών στη βάση της διζωνικής, σχετικών ψηφισμάτων και των αρχών της ΕΕ.

Οι Τούρκοι τρεις φορές έδω-

Δεύτερη ευκαιρία: Το 2004, ο κυπριακός Ελληνισμός απέρριψε το ανοσιούργημα Ανάν, που τεχνουργήθηκε και κυπριακάς χερσός. Ο μ. Τάσος είχε μία, μοναδική και ιστορική ευκαιρία ν' αναδειχθεί σε Εθνάρχη και ν' αναλάβει την πρωτοβουλία νέας διαδικασίας συνομιλιών σε ευρωπαϊκή, αυτήν τη φορά, βάση, αφού η Κυπριακή Δημοκρατία είχε ενταχθεί στην ΕΕ.

Ενήργησε μικροπολιτικά, προσδοκώντας υποστήριξη του από το ΑΚΕΛ στις εκλογές του 2008. Τρίτη ευκαιρία: Οι Τούρκοι απέρριψαν τη διζωνική επειδή, προφανώς,

ωδώς ό,τι προτείνουν οι ξένοι και οι Τούρκοι.

Αυτή ήταν μια από τις πολλές εισηγήσεις της διημερίδας που έγινε με τη συμμετοχή διακεκριμένων από την Ελλάδα και την Κύπρο. Όπως και το 2005, διά της Επιτροπής των ξένων εμπειρογνομόνων, έτσι και τώρα, προτάθηκε η επανίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας με νέο Σύνταγμα από Συντακτική Συνέλευση μέσω μιας ευρωπαϊκής διάσκεψης.

Αυτό, υπό την προϋπόθεση ριζικής αναθεώρησης από μηδενική βάση της ακολουθούμενης πολιτικής μας στο Κυπριακό και υιοθέτησης μιας ριζοσπαστικής στρατηγικής ολομέτωπης αντιμετώπισης της Τουρκίας, σύναψης αμυντικών συμμαχιών με φίλες χώρες και διάσωσης-σωτηρίας ξανά της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Αφού, λοιπόν, η Κυπριακή Δημοκρατία είναι κράτος-μέλος της ΕΕ οφείλει, πρώτον, να συμμορφώνεται προς τις θεμελιώδεις αρχές και ελευθερίες της. Δεύτερον, Λευκωσία και Αθήνα να απαιτήσουν η ΕΕ να έχει πρωταγωνιστικό και όχι ρόλο απλού παρατηρητή στο Κυπριακό και να επιδείξει έμπρακτα την αλληλεγγύη της σε ένα κράτος-μέλος. Τρίτον, η διζωνική συνιστά πρωτοφανή παραβίαση των αρχών, ελευθεριών και αξιών της ΕΕ και του Ενωσιακού και Διεθνούς Δικαίου.

Τέταρτον, μελετημένη αξιοποίηση του Κοινοτικού Κεκτημένου και εφαρμογή του εφ' όλης της επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Πέμπτον, οι Τούρκοι της Κύπρου να επιστρέψουν στην Κυπριακή Δημοκρατία, όπου θα γίνονται σεβαστά δικαιώματά τους,

σαν την ευκαιρία στους Έλληνες ν' απαγκιστρωθούν από τον κατήφορο προς την τουρκοποίηση και ν' αλλάξουν τη διαδικασία των συνομιλιών. Πρώτη ευκαιρία: Το 1983 ο κατοχικός Ντενκτάς, με υποκίνηση της Άγκυρας, ανακήρυξε την «ΤΔΒΚ», δηλαδή πέταξε στον κάλαθο όλα όσα είχαν συνομολογηθεί μέχρι τότε.

Ο μ. Κυπριανός κατέφυγε στον ΟΗΕ για να εισπράξει ψήφισμα, χωρίς κανένα πρακτικό αντίκρυσμα.

δεν εξυπηρετούσε πλέον τον στόχο ελέγχου όλης της Κύπρου και εμμένουν σε λύση δύο κρατών, δηλ. συνομοσπονδία.

Πώς αντιδρά η ελληνική πλευρά; Επιμένει πεισματικά και σπαστικά σε μια αδιέξοδη πορεία και αρνείται να παραδεχτεί ότι ο κατευνασμός και οι ικεσίες δεν... καλοπιάνουν τον Τούρκο. Αντί να προτείνει δικό μας σχέδιο λύσης, το οποίο να εξηγηθεί πειστικά σε διαμεσολαβούντες και άλλους τρίτους, ακολουθεί γελοι-

με αναλογική συμμετοχή τους στη διακυβέρνηση. Έκτον, Λευκωσία και Αθήνα να απαιτήσουν επιβολή κυρώσεων εναντίον της κατοχικής Τουρκίας, όπως η ΕΕ επιβάλλει στη Ρωσία.

Έβδομον, η Ελλάδα να οριοθετήσει, επιτέλους, την ΑΟΖ με την Κύπρο, όπως προτείνεται από τη Λευκωσία από το 2004. Ογδοον, η Κυπριακή Δημοκρατία να γίνει κανονικό ευρωπαϊκό κράτος χωρίς παρεμβάσεις, εγγυήσεις, ξένους στρατούς ή συνομοσπονδίες και πολιτικά τερατουργήματα τύπου Ανάν. Ένατον, η λύση και η ασφάλεια είναι ζητήματα που αφορούν και επηρεάζουν αμεσότητα και γειτονικά μας κράτη.

Κανένα σοβαρό κράτος δεν διαλύεται για να μετασχηματιστεί σε άγνωστο κάτι άλλο. Ο κυπριακός Ελληνισμός δεν θ' αυτοκτονήσει κρατικά, πολιτικά, εθνικά, βιολογικά, επειδή έτσι θέλουν ζηλωτές διζωνιότητες και ξένοι υποβολείς. Πρόεδρος και πολιτική ηγεσία καλούνται να συναποφασίσουν μια νέα στρατηγική απεγκλωβισμού από τη δηλητηριώδη διζωνική. Να καταθέσουν δικό μας σχέδιο λύσης, το οποίο να εξηγηθεί σε όλους τους εμπλεκόμενους.

Η λύση του Κυπριακού πρέπει να είναι ευρωπαϊκή, εγγυημένη μόνο από την ΕΕ, χωρίς παρεκκλίσεις και εποικοδομητικές ασάφειες. Ύψιστος στόχος, η διάσωση του κυπριακού Ελληνισμού από μια νέα τουρκοκρατία με διασφάλιση της τ/κ μειονότητας. Η κυπριακή Προεδρία της ΕΕ και οι σημερινές γεωπολιτικές συγκυρίες ν' αξιοποιηθούν με αποφασιστικότητα, διορατικότητα, συγκροτημένη στρατηγική και πειστική διπλωματία.

ΘΥΜΩΜΕΝΟΙ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ, ΕΝΟΧΛΗΜΕΝΟΙ
ΟΙ ΒΡΕΤΑΝΟΙ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ... ΜΑΚΡΑΝ

Συμμαχική Βάση στην Πάφο Με σφραγίδα των ΗΠΑ ΝΑΤΟϊκές χώρες και Ισραήλ

Ποιος θα έχει τη διοίκηση, πόσα θα στοιχίσει,
τι δυνατότητες θα έχει και ποιους θα φιλοξενεί

ΓΙΑΝΝΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ,
Δρ των Διεθνών
Σχέσεων

Η αεροπορική Βάση «Ανδρέας Παπανδρέου» αποκτά, πλέον, αμερικανικό και συμμαχικό χαρακτήρα, με την προοπτική να έχει τη δυνατότητα φιλοξενίας φίλων δυνάμεων του ΝΑΤΟ, της ΕΕ και του Ισραήλ, ειδικώς σε περιόδους κρίσης. Ήδη, η Κυπριακή Δημοκρατία έχει υπογράψει συμφωνία με τις ΗΠΑ, εξ ου και οι προσφορές για την αναβάθμιση της Βάσης. Όπως πληροφορούμαστε, το κόστος υπολογίζεται να φτάσει περίπου τα 30 εκατομμύρια ευρώ. Τα δεδομένα αυτά και ειδικότερα η όποια εναλλακτική επιλογή μπορεί η Κύπρος να προσφέρει στις ΗΠΑ, στο ΝΑΤΟ και σε άλλους συμμάχους δυσχεραίνει την Τουρκία, η οποία δυσανασχετεί. Ούτε στους Βρετανούς αρέσουν τα τεκταινόμενα, αλλά με ποιο αιτιολογικό θα πουν ότι στους Αμερικανούς, οι οποίοι εντάσσουν το όλο εγχείρημα στη συμμαχική συλλογική ασφάλεια;

Διοίκηση, επιχειρησιακές ικανότητες

Συναφείς πληροφορίες αναφέρουν ότι, επί τη βάση της συμφωνίας μεταξύ Κύπρου και ΗΠΑ, η διοίκηση της Βάσης παραμένει στην Εθνική Φρουρά, δηλαδή στην Κυπριακή Δημοκρατία. Επιχειρησιακά, όμως, θα είναι δύσκολο να πιστέψει κάποιος ότι δεν θα είναι υπό την αιγίδα των ΗΠΑ, όταν μάλιστα τις αφορά άμεσα και όταν πρόκειται για συντονισμό ενεργειών. Ταυτοχρόνως, θα ήταν δυνατό να επισημανθούν τα ακόλουθα:

Πρώτον: Οι Αμερικανοί θα προσφέρουν το "know how" για την αναβάθμιση της Βάσης, που θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

1. Αεροδρομίου. 2. Νέα ραντάρ και άλλα συστήματα επικοινωνίας, που θα είναι συνδεδεμένα με τις κυπριακές και αμερικανικές ένοπλες δυνάμεις. Ή και με άλλες συμμαχικές. 3. Ενίσχυση του εγγύς συστήματος αεράμυνας της Βάσης. Γίνεται δε αντιληπτό ότι θα είναι δικτυωμένο κατ'ελάχιστον με τις ΗΠΑ. 4. Σύγχρονες υπόγειες αποθήκες καυσίμων.

Δεύτερο: Θα υπάρχει δυνατότητα: 1) Σιθιμυσης και ανεφοδιασμού ελικοπτερόων (από αεροπλανοφόρα), καθώς και μεταγωγικών και μαχητικών αεροσκαφών. 2) Παροχής πάσης φύσεως διευκολύνσεων σε περιόδους ειρήνης, αλλά κυρίως κρίσεων (μεταφορά στρατευμάτων, τραυματιών ή/και ανάληψη ανθρωπιστικών δράσεων), που καθιστά τη Βάση κόμβο για επιχειρήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο και Μέση Ανατολή. 3) Επιχειρήσεων επιτήρησης, θαλάσσιας έρευνας και διάσωσης, καθώς και υποστήριξης UAV ή αεροσκαφών ναυτικής συνεργασίας. 4) Κοινών ασκήσεων με Κύπρο και εταίρους, που σημαίνει την ενίσχυση διαλειτουργικότητας με δυνάμεις ΝΑΤΟϊκών κρατών

στην περιοχή και με το Ισραήλ, με το οποίο ήδη υπάρχει μια τέτοια συνεργασία.

Δαπάνες και ανταλλάγματα

Για την κάλυψη των δαπανών, που ειδικώς για την Κύπρο θεωρούνται ως επένδυση στον τομέα της ασφάλειας και της όποιας γεωπολιτικής και γεωστρατηγικής αναβάθμισης, υπάρχουν δυο επιλογές: Η μία είναι να βρεθεί μια φόρμουλα να πληρωθούν από κοινού με τις ΗΠΑ και η άλλη είναι να γίνει πλήρης ανάληψη των εξόδων από την κυπριακή Κυβέρνηση στη λογική της «μεγαλύτερης αυτονομίας» ή/και με την ανταλλαγή από πλευράς Αμερικανών σε οπτικά συστήματα εφόσον δεν υπάρχει πλέον το εμπόριο και οι σχέσεις των δύο χωρών έχουν περάσει σε μια νέα φάση.

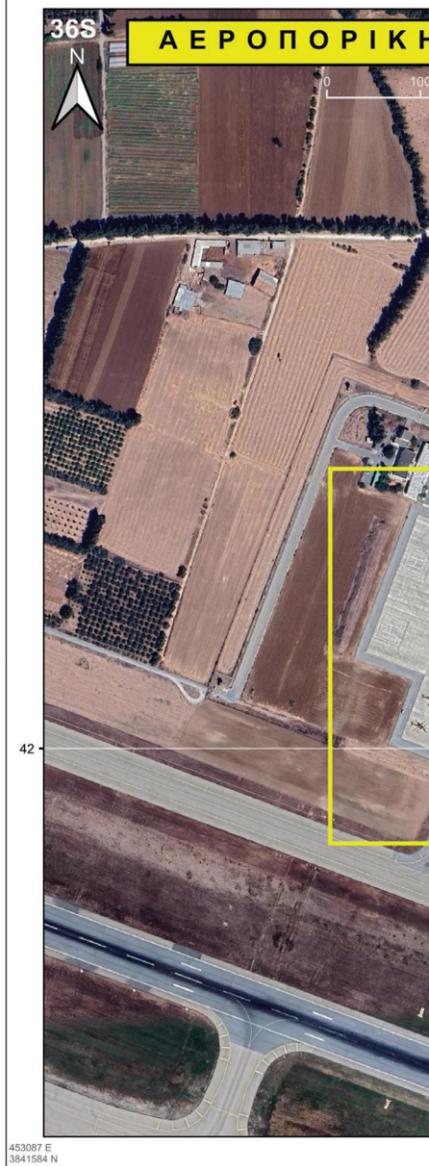
Ο μονοπωλιακός ρόλος που σπάει και το Ιντζιρλίκ

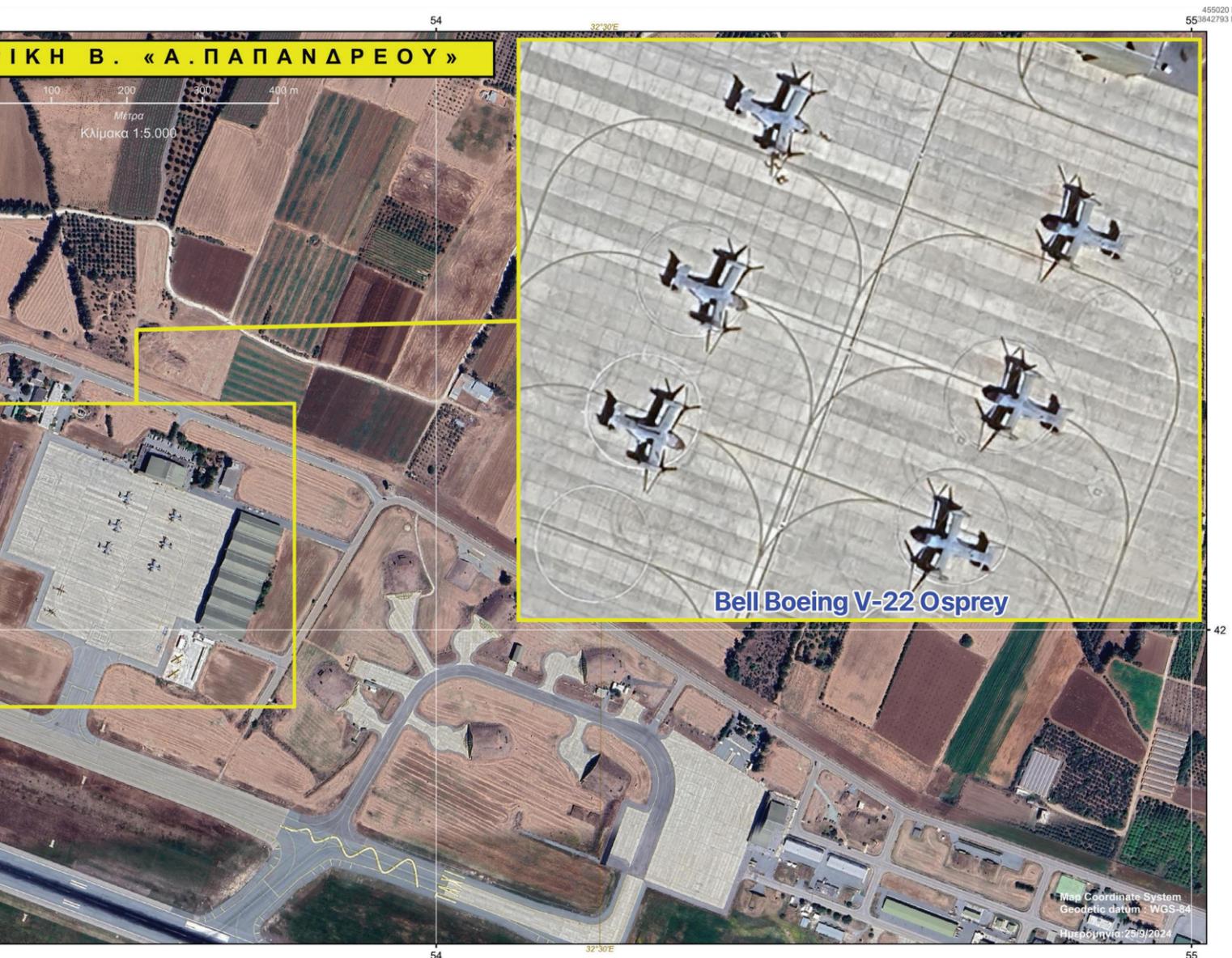
Τόσο η Αγκυρα όσο και το Λονδίνο, που διαθέτουν Βάσεις στο νησί, βλέπουν τον άλλοτε δικό τους «μονοπωλιακό» ρόλο να σπάει, με τους Αμερικανούς να έχουν

πλέον μια Βάση στην Ανατολική Μεσόγειο για πολλαπλές χρήσεις, που αναβαθμίζει την Κύπρο γεωπολιτικά και γεωστρατηγικά. Υπάρχει μάλιστα σύνδεση με τη Βάση του Ιντζιρλίκ στην Τουρκία, στην εξής στρατηγική λογική: 1. Η μεν Βάση αυτή χρησιμοποιείται για τη Μέση Ανατολή, πλησίον της Συρίας και του Ιράκ για βαριά επιχειρησιακή χρήση διαθέσιμα ακόμη και πυρηνικά, παρότι οι ΗΠΑ ποτέ δεν επιβεβαίωσαν ή διέψευσαν κάτι τέτοιο. Η δε Βάση «Ανδρέας Παπανδρέου» μπορεί να καλύπτει την Ανατολική Μεσόγειο και την ασφάλεια του Ισραήλ ως κύριου συμμάχου των ΗΠΑ, και στο οποίο προσφέρεται στρατηγικό βάθος και ενίσχυση της αποτροπής. 2. Η Βάση στην Πάφο δημιουργεί συνθήκες στρατηγικής ευελιξίας στις ΗΠΑ και μερική εναλλακτική επιλογή - σε σχέση με το Ιντζιρλίκ - όταν η Τουρκία, όπως συνέβη το 2016, υψώνει φωνή και ενεργεί έως και εκβιαστικά, προκαλώντας προβλήματα στις σχέσεις της με τους Αμερικανούς. Εξ ου και οι όποιες αντιδράσεις της Αγκυρας για τη γεωστρατηγική αναβάθμιση της Κύπρου.

Οφέλη και ασφάλεια

Τα οφέλη των ΗΠΑ, ή ακόμη και του Ισραήλ από τις εξελίξεις αυτές, είναι δεδομένα. Το ερώτημα είναι τι πρόσθετα οφέλη θα έχει η ίδια η Κυπριακή Δημοκρατία και δη στην πράξη. Συν του ότι θα πρέπει να ιδωθεί στις πραγματικές της διαστάσεις, αλλά και μελλοντικά. Γιατί τονίζονται αυτά; Διότι, για παράδειγμα, και στην Ελλάδα διαθέτουν Βάσεις οι ΗΠΑ, αλλά τα «ήπια νερά του Αιγαίου» διατηρούνται - εν μέσω συχνών τουρκικών τρικυμιών - λόγω των υποχωρήσεων των

Η Βάση «Ανδρέας Παπανδρέου» με ένθετη φωτογραφία τα αμερικανικά ελικοφόρα αεροσκάφη V22-Osprey. Η σύνθετη δορυφορική φωτογραφία είχε ληφθεί κατά τη διάρκεια της κρίσης και του πολέμου στη Μέση Ανατολή. Αποτελεί αδιάψευστο μάρτυρα ότι η Βάση της Πάφου χρησιμοποιείται ήδη από τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ. Το επόμενο βήμα είναι αυτό της αναβάθμισης.

Αθηνών και της εμπέδωσης των γκριζών ζωνών και μιας μορφής συγκυριαρχίας, την οποία διεκδικεί και οικοδομεί η Άγκυρα. Από την άλλη, θα μπορούσε να ισχυριστεί κάποιος ότι, εάν δεν ήταν οι ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ, θα ήταν δυνατό να ήταν χειρότερα τα πράγματα στο Αιγαίο για την Ελλάδα, καθώς και λιγότερες οι πιθανότητες αποτροπής πολέμου, τον οποίο οι ΗΠΑ δεν επιθυμούν, για ευνόητους λόγους. Κατά το παρελθόν, η Βάση «Α. Παπανδρέου» δεχόταν ενοχλήσεις από τους Τούρκους, που μετρούσαν αντιστάσεις και ανιδράσεις. Καταγράφονται, μάλιστα, και επεισόδια, που αφορούσαν τον εγκλωβισμό τουρκικών αεροσκαφών και δη από τους ρωσικούς πυραύλους TOR-M1, που είναι ακόμη σε λειτουργία. Λαμβάνοντας υπόψη τις νέες συνθήκες, που θα δημιουργηθούν, οι πιθανότητες τέτοιων προκλητικών πρακτικών μειώνονται δραματικά, διότι πώς οι Τούρκοι θα ήταν δυνατό να κτυπήσουν μια Βάση, όπου εδρεύουν και οι Αμερικανοί; Συνειπώς, είναι θετική η αναβάθμιση της Βάσης «Α. Παπανδρέου» για τη γεωστρατηγική της σημασία και τον συμμαχικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει, αλλά θα ήταν σφάλμα να εμφανιστεί ως πανάκεια της επίλυσης των ζητημάτων ασφάλειας και απειλών από την Τουρκία, κάτι που είναι συναφές με μια ευρύτερη στρατηγική, η οποία περιλαμβάνει τις υφιστάμενες συνθήκες, και εκείνες που θα δη-

μιουργηθούν στο βάθος χρόνου, σε συνάρτηση με το Κυπριακό και την πολιτειακή μορφή της λύσης.

Στρατηγική σύνδεση με Βάση, Ελλάδα και λύση...

Επειδή τα περί στρατηγικής και της σημασίας μιας τέτοιας συμμαχικής σχέσης, ο γραφών και οι στήλες αυτές υποστήριζαν και ανέλυαν επί μακρόν, θα ήταν δυνατό να επισημανθούν τα εξής:

Πρώτον, πού είναι η Ελλάδα στο κάδρο των εξελίξεων, όταν η Βάση της Πάφου ονομάζεται

«Ανδρέας Παπανδρέου», λόγω του ότι είχε οικοδομηθεί για τη μόνιμη σιάθμευση ελληνικών πολεμικών αεροσκαφών στο πλαίσιο του Δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου ένεκα της κατοχής και στη νομική, ηθική και εθνική λογική των εγγυητικών της δικαιωμάτων, εφόσον η Κύπρος είναι υπό κατοχήν και επιβάλλεται η υπεράσπιση της κυριαρχίας της;

Δεύτερο, ποια είναι η σύνδεση της όποιας γεωστρατηγικής αναβάθμισης με τις εξελίξεις στο Κυπριακό; Δηλαδή θα οικοδομείται αυτή η σχέση

με τις ΗΠΑ: 1) Για μια διχοτομική λύση ομοσπονδίας ή για την αποκατάσταση της παραβιασθείσας εννόμου τάξεως από την Τουρκία και της πλήρους εφαρμογής των αρχών και αξιών της ΕΕ και των ιδίων των ΗΠΑ, όπως αυτές καταγράφονται στο Σύνταγμα των Αμερικανών; 2) Για να μοιραστούν εν συνεχεία σε μια αποστρατιωτικοποιημένη Κύπρο, τμήματα της κυπριακής κυριαρχίας, οι Αμερικανοί με τους Βρετανούς και τους Τούρκους. Εφόσον δε οι τελευταίοι είναι οι πιο ισχυροί στην περιοχή, σε αυτούς θα αναθέσουν

οι Σύμμαχοι την ευθύνη για τα δικά μας θέματα ασφάλειας. Τονίζεται, μάλιστα, ότι οι Βάσεις, καθότι συνιστούν τμήμα της άμυνας κλπ, ανήκουν στον οκλήρο πυρήνα της κυριαρχίας των κρατών. Ως εκ τούτου, εάν δεν μπορούν να ασκούν την κυριαρχία τους αξιοπρεπώς και επαρκώς, καθίστανται προτεκτοράτα. Βεβαίως, στο παιχνίδι είναι και οι Ισραηλινοί, που βρίσκονται σε αντιπαράθεση με τους Τούρκους, άρα, ορθώς μπορεί να ισχυριστεί κάποιος ότι θα μπορούσαν να διαδραματίσουν εξισορροπητικό ρόλο προς δικό μας όφελος. Όμως, δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι οι ΗΠΑ επιδιώκουν να τα βρουν οι δυο σύμμαχοί τους, δηλαδή το Ισραήλ και η Τουρκία. Ποιος, μάλιστα, ξέρει τι θα συμβεί όταν θα φύγει ο Νεϊτανάχου; Και αν τελικά αλλάξει η υφιστάμενη κατάσταση μεταξύ των δύο χωρών, ποια θα είναι η δική μας τύχη; Θα μπει ή όχι στον πολυτεμαχισμό της κυριαρχίας μας - εκτός των άλλων - και το Ισραήλ; Και θα συμβεί αυτός ο πολυτεμαχισμός, τότε; Εάν η λύση δεν είναι δημοκρατική και αν πρόκειται για μια ομοσπονδία, συνομοσπονδιακού χαρακτήρα, δυο ισοτίμων συνιστώσων κρατών με πολιτική ισοτιμία και διχοτομημένη την εκτελεστική εξουσία και στην ουσία την κυριαρχία στη βάση της εκ περιτροπής Προεδρίας και των κρυφών βέτο...

Προθάλαμος ΝΑΤΟ και κυριαρχία

Εποικοδομητικά ομιλούντες, ποια είναι η στρατηγική επιβίωσης επί όλων αυτών των ερωτημάτων, κύριε Πρόεδρε; Η αναβάθμιση της Βάσης «Α. Παπανδρέου» και η εμπλοκή των ΗΠΑ πρέπει στρατηγικά ν' αποτελέσει βήμα και εργαλείο για σωστά παραπέρα βήματα, για μια βιώσιμη δημοκρατική λύση με προθάλαμο την ένταξη στο ΝΑΤΟ, που θα απαλλάσσει πλήρως την Κύπρο από τον στρατό κατοχής και θα δημιουργεί ένα νέο σύστημα ασφάλειας και εγγυήσεων, το οποίο δεν θα τεμαχίζει, αλλά θ' αποκαθιστά την εδαφική ακεραιότητα, καθώς και τη μία και ενιαία κυριαρχία ενός ενιαίου κράτους.

Το στρατηγικό δίλημμα των ΗΠΑ και η τακτική Ιράν

Πυραυλικά παζάρια Τεχεράνης και το μήνυμα ισχύος μέσω του αεροπλανοφόρου USS Gerald R. Ford

ΜΑΡΙΟΣ ΠΟΥΛΑΚΟΣ

Το Αμερικανικό Πολεμικό Ναυτικό ενισχύει τη στρατιωτική του παρουσία στη Μέση Ανατολή, καθώς ο Ντόναλντ Τραμπ δεν αποκλείει στρατιωτική δράση κατά του Ιράν λόγω των εντάσεων για το πυρηνικό του πρόγραμμα. Τις προηγούμενες μέρες, οι New York Times αποκάλυψαν ότι το αεροπλανοφόρο USS Gerald R. Ford αναχωρεί από την Καραϊβική προς την περιοχή, ανεβάζοντας σε δύο τα αμερικανικά αεροπλανοφόρα που επιχειρούν εκεί, μαζί με το USS Abraham Lincoln και συνοδευτικά πολεμικά πλοία. Η κίνηση θεωρείται μήνυμα ενίσχυσης της αποτροπής απέναντι στην Τεχεράνη και πίεση προς το ισλαμικό καθεστώς για συνθηκολόγηση.

Την ίδια ώρα, ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ προειδοποίησε για «πολύ τραυματικές συνέπειες» εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία για το πυρηνικό της πρόγραμμα. Οι δηλώσεις έγιναν μετά τη συνάντησή του με τον Ισραηλινό Πρωθυπουργό, Βενιαμίν Νετανιάχου.

Ο Αμερικανός Πρόεδρος δήλωσε αποφασισμένος να εξασφαλίσει

μια συμφωνία «εντός του επόμενου μήνα», αφήνοντας ωστόσο ανοιχτό το ενδεχόμενο παρατεταμένων συνομιλιών, δηλώνοντας ότι θα συνεχίσει να συνομιλεί με το Ιράν «όσο θέλει». Το μήνυμα ωστόσο είναι σαφές: είτε διπλωματική διευθέτηση είτε κλιμάκωση με απρόβλεπτες επιπτώσεις για την περιφερειακή σταθερότητα, τις αγορές ενέργειας και την παγκόσμια ασφάλεια.

Οι λόγοι δυστακτικότητας των ΗΠΑ

Η αποφυγή ενός γενικευμένου πολέμου μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Ιράν δεν οφείλεται σε έλλειψη στρατιωτικής ισχύος από αμερικανικής πλευράς, αλλά στη φύση της ίδιας της σύγκρουσης που θα προέκυπτε. Αναλυτές εκτιμούν πως μια αναμέτρηση δεν θα ήταν σύντομη, ούτε προβλεψιμή. Αντιθέτως, θα εξελισσόταν σε πόλεμο φθοράς με υψηλό οικονομικό, στρατηγικό και πολιτικό κόστος.

Η ιρανική στρατηγική δεν βασίζεται στη γρήγορη επικράτηση, αλλά στην αντοχή και στην επιβολή κόστους στον αντίπαλο. Η Τεχεράνη έχει διαμορφώσει ένα πολυεπίπεδο στρατιωτικό «οικοσύστημα», που περιλαμβάνει βαλλιστικούς πυραύλους διαφόρων εμβελειών, πυραύλους cruise, drones και ναυτικές δυνατότητες. Στόχος δεν είναι το άμεσο, αποφασιστικό πλήγμα, αλλά η διαρκής πίεση που εξαντλεί τα συστήματα αεράμυνας και τα αποθέματα αναγκαίων των

αντιπάλων.

Στο σύγχρονο θέατρο πολέμου, το κρίσιμο μέγεθος δεν είναι μόνο η τεχνολογική υπεροχή, αλλά η «αριθμητική» της αναχαίτισης. Οι αντιβαλλιστικοί πύραυλοι είναι ακριβοί και απαιτούν χρόνο για να αναπληρωθούν, ενώ τα επιθετικά μέσα, ιδίως drones και ορισμένοι ιρανικοί πύραυλοι, είναι συγκριτικά φθηνότερα και μπορούν να παραχθούν σε μεγαλύτερους αριθμούς. Ακόμη και μικρό ποσοστό επιτυχημένων πληγμάτων μπορεί

πολιτικού αεροπορικού δικτύου στον Κόλπο, αυξάνουν το στρατηγικό ρίσκο μιας σύγκρουσης.

Η παράμετρος Κίνα και η οικονομία

Επιπλέον, οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν επιχειρούν σε κενό στρατηγικό περιβάλλον. Η ανάγκη διατήρησης αποθεμάτων και δυνατοτήτων αποτροπής στον Ινδο-Ειρηνικό, απέναντι στην Κίνα, περιορίζει την ευχέρεια για μακρόχρονη εμπλοκή στη Μέση Ανατολή. Κάθε

Υπό αυτό το πρίσμα, η πιθανότερη επιλογή δεν είναι ένας ολοκληρωτικός πόλεμος, αλλά περιορισμένες ή συμβολικές στρατιωτικές κινήσεις, συνδυασμένες με οικονομική και πολιτική πίεση. Ορισμένοι αναλυτές εκτιμούν πως μια πλήρης κλιμάκωση θα οδηγούσε σε αμοιβαία φθορά χωρίς σαφή νικητή, σε μια ήδη εύθραυστη περιφερειακή ισορροπία.

Η διπλωματική τακτική Ιράν

Το Ιράν φέρεται να αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο διαλόγου για το βαλλιστικό του πρόγραμμα, επιδιώκοντας να καθυστερήσει πιθανή στρατιωτική δράση των ΗΠΑ και να αποσπάσει παραχωρήσεις στις τρέχουσες πυρηνικές διαπραγματεύσεις. Η τακτική αυτή εκτιμάται ότι στοχεύει στην επιμήκυνση των συνομιλιών, διευρύνοντας την ατζέντα πέραν του πυρηνικού ζητήματος.

Ο γραμματέας του Ανώτατου Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας του Ιράν, Αλί Λαριζανί, άφησε να εννοηθεί ότι συζητήσεις για τους πυραύλους θα μπορούσαν να εξεταστούν μόνο εφόσον προηγηθεί συμφωνία για το πυρηνικό πρόγραμμα. Μέχρι στιγμής, η Τεχεράνη έχει προσφέρει περιορισμένες παραχωρήσεις, σαφώς λιγότερες από εκείνες που είχε αποδεχθεί στη συμφωνία του 2015.

Παράλληλα, εκτιμάται ότι η παράταση των διαπραγματεύ-

“
Η αποφυγή ενός γενικευμένου πολέμου μεταξύ ΗΠΑ και Ιράν δεν οφείλεται σε έλλειψη στρατιωτικής ισχύος από αμερικανικής πλευράς, αλλά στη φύση της ίδιας της σύγκρουσης που θα προέκυπτε

να προκαλέσει οικονομική ζημιά, να οδηγήσει σε κλείσιμο εναέριου χώρου ή να πλήξει την ψυχολογία, δημιουργώντας πολιτική πίεση.

Παράλληλα, το Ιράν διαθέτει γεωγραφικά και γεωπολιτικά πλεονεκτήματα. Τα Στενά του Ορμούζ και το Bab al-Mandeb αποτελούν κρίσιμα σημεία διέλευσης του παγκόσμιου εμπορίου και της ενέργειας. Η δυνατότητα έμμεσης πίεσης μέσω συμμάχων σε Ιράκ και Υεμένη, καθώς και η απειλή διαταραχής της ναυσιπλοΐας ή του

παρατεταμένη κρίση συνεπάγεται μεταφορά πόρων και αυξημένο κόστος ευκαιρίας.

Σε πολιτικό επίπεδο, μια παρατεταμένη πολεμική εμπλοκή θα δημιουργούσε σοβαρές οικονομικές αναταράξεις, από τις πμές ενέργειας έως τις αγορές, και θα μπορούσε να αποδυναμώσει την εσωτερική σταθερότητα. Η λογική της «γρήγορης και καθαρής νίκης» δεν συμβαδίζει με τα χαρακτηριστικά μιας σύγκρουσης με το Ιράν, όπου η έκβαση θα ήταν αργή και αβέβαιη.

σεων δίνει χρόνο στο Ιράν να ανασυγκροτήσει το βαλλιστικό του οπλοστάσιο, αυξάνοντας το κόστος ενδεχόμενης στρατιωτικής επέμβασης από ΗΠΑ ή Ισραήλ.

Στρατιωτικές προετοιμασίες

Νέες δορυφορικές εικόνες, που δημοσίευσε το BBC, δείχνουν ότι το Ιράν ενισχύει υπόγειο συγκρότημα κοντά σε πυρηνική του εγκατάσταση, εν μέσω αυξημένης έντασης και διαπραγματεύσεων με τις ΗΠΑ. Σύμφωνα με ανάλυση του αμερικανικού ινστιτούτου ISIS, παρατηρούνται εργασίες ενίσχυσης εισόδων σπράγγων στο όρος Kolang Gaz La («Pickaxe Mountain»), κοντά στη μονάδα της Νατάνζ, με φρέσκο οκυρόδεμα και νέα οχυρωματικά έργα.

Ειδικό εκμυσθίου ότι οι παρεμβάσεις αποσκοπούν στην καλύτερη

προστασία εγκαταστάσεων εμπλουτισμού ουρανίου ή κρίσιμου εξοπλισμού από πιθανό αεροπορικό πλήγμα, αν και ο ακριβής σκοπός του συγκροτήματος παραμένει ασαφής. Το ISIS σημειώνει ότι η παρουσία βαρέων μηχανημάτων υποδηλώνει πως το έργο δεν είναι ακόμη επιχειρησιακό.

Παράλληλα, δορυφορικές εικόνες καταγράφουν έργα αποκατάστασης και ενίσχυσης και σε άλλες πυρηνικές εγκαταστάσεις, όπως στη Νατάνζ και στο Ισφαχάν, όπου σφραγίζονται είσοδοι σπράγγων με χώμα και προστίθενται νέες κατασκευές προστασίας.

Παράλληλα, σε συνέντευξη του ο διοικητής του Πολεμικού Ναυτικού του Ιράν, υποναύαρχος Σαχράμ Ιρανί, υπογράμμισε ότι η χώρα διαθέτει ισχυρές αποτρεπτικές δυνατότητες και παρακολουθεί με ακρίβεια όλες τις κινήσεις των

«εχθρών» της.

Όπως ανέφερε, πρώτη προτεραιότητα του Ναυτικού αποτελεί η διασφάλιση της οικονομικής ασφάλειας της κρατικής ναυτιλιακής εταιρείας IRISL, ενώ τόνισε ότι το ιρανικό Ναυτικό έχει εξελιχθεί σε σημαντικό παράγοντα στη διεθνή

οικονομία, συμμετέχοντας σε ασκήσεις και αναπτύσσοντας ενεργό «ναυτική αμυντική διπλωματία».

Ψυχολογικές επιχειρήσεις IDF

Σε μια κίνηση που έχει χαρακτηριστικά ψυχολογικών επιχειρήσεων, ο επίσημος περσόφωτος λογαριασμός των Ισραηλινών Αμυντικών Δυνάμεων (IDF), απύθυνη δημόσιο μήνυμα προς τον ιρανικό λαό, καλώντας «πατριώτες πολίτες του Ιράν» ν' ακολουθούν μόνο τα επίσημα κανάλια επικοινωνίας και να έρθουν σε επαφή «για κάθε μορφή συνεργασίας».

Συνεχίζονται οι εκτελέσεις

Αυτήν την εβδομάδα το καθεστώς στο Ιράν διοργάνωνε πανεθνικές εκδηλώσεις για την 47η επέτειο της Ισλαμικής Δημοκρατίας, ενώ καταγράφηκαν

ταυτόχρονα συνθήματα κατά του Ανώτατου Ηγέτη Αγιατολάχ Αλί Χαμενεί σε Τεχεράνη και άλλες πόλεις. Οι διαμαρτυρίες θεωρούνται συνέχεια του πρόσφατου κύματος ανακυβερνητικών κινητοποιήσεων, που αποκαλείται «Επανάσταση του Λέοντα και του Ήλιου», με αναφορές στη σημαία προ του 1979 και συνθήματα υπέρ του Ρεζά Παχλαβί.

Παρά τις διαβεβαιώσεις της Τεχεράνης προς τον Πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ ότι οι εκτελέσεις διαδηλωτών είχαν σταματήσει, ποικίλλουν οι μαρτυρίες για εκτελέσεις κρατουμένων σε υποθέσεις «ασφαλείας» και για φερόμενη κατασκοπία υπέρ του Ισραήλ. Αναλυτές εκτιμούν πως ουσιαστικά το καθεστώς χρησιμοποιεί τις διαπραγματεύσεις με τις ΗΠΑ στο Ομάν ως «διπλωματική ασπίδα» για την εξόντωση αντιφρονούντων.

ΑΠΟΨΗ ΚΡΙΣ ΜΙΧΑΗΛ

Από το όνειρο στη γέφυρα πολιτισμών: Μια κινεζοκυπριακή διαδρομή 28 χρόνων

Πριν από είκοσι οκτώ χρόνια, δύο νέοι από την Κίνα έφτιασαν στην Κύπρο ως φοιτητές, γεμάτοι όνειρα και προσδοκίες για το μέλλον. Εκείνη την εποχή, δεν μπορούσαν να φανταστούν ότι το ηλιόλουστο νησί της Μεσογείου δεν θα εξελισσόταν απλώς σε τόπο διαμονής τους, αλλά σε αφητηρία μιας πορείας που θα συνδέει δύο χώρες, δύο πολιτισμούς και δεκάδες ανθρώπινες ιστορίες.

Ο John Che Huali και η Judy Wang Xiaoyu είναι σήμερα γνωστοί ως οι ιδρυτές της TOPCY Development. Πριν, όμως, από την επιχειρηματική τους διαδρομή υπήρξαν ενεργά μέλη της κυπριακής κοινωνίας, επιλέγοντας να ενταχθούν ουσιαστικά στον κοινωνικό και επαγγελματικό ιστό της χώρας που τους φιλοξένησε.

Στα πρώτα τους χρόνια στην Κύπρο εργάστηκαν ως επίσημοι μεταφραστές του κράτους και γνώρισαν σε βάθος τον τουριστικό τομέα, αποκτώντας μάλιστα και κρατική άδεια πιστοποιημένου ξεναγού. Η ενασχόλησή τους με τον τουρισμό δεν περιορίστηκε στη θεωρία: δημιούργησαν ταξιδιωτικό γραφείο με στόχο τη διασύνδεση ανθρώπων και πολιτισμών, ενώ ταυτόχρονα δραστηριοποιήθηκαν στο διεθνές εμπόριο, εισάγοντας πέτρα και χαλαζία για την κάλυψη αναγκών επιχειρήσεων σε ολόκληρη την Κύπρο.

Η καθημερινή ζωή, ωστόσο, δεν θα μπορούσε να μείνει χωρίς τις γεύσεις της πατρίδας τους. Έτσι, άνοιξαν δύο κινέζικα εστιατόρια στη Λευκωσία και τη Λεμεσό, τα οποία σύντομα εξελίχθηκαν σε σημεία αναφοράς

τόσο για την κινέζικη κοινότητα όσο και για Κύπριους φίλους. Οι χώροι αυτοί λειτουργήσαν ως άτυπα σημεία συνάντησης πολιτισμών, με κοινό παρονομαστή τη φιλοξενία και τη γαστρονομία.

Το 2019 αποτέλεσε κομβικό σημείο στην πορεία τους. Με την ίδρυση της TOPCY Development, οι δύο ιδρυτές εισήλθαν δυναμικά στον τομέα της ανάπτυξης ακινήτων. Μέσα σε έξι χρόνια, η εταιρεία ανέπτυξε δραστηριότητα στις τρεις βασικές πόλεις της Κύπρου -Λευκωσία, Λεμεσό και Λάρνακα- υλοποιώντας περισσότερα από 60 έργα, πραγματοποιώντας 217 πωλήσεις ακινήτων και σπριζόνια πάνω από 150 κινέζικες οικογένειες που επέλεξαν την Κύπρο ως μόνιμο τόπο εγκατάστασης.

Παρά τη σημαντική επιχειρηματική δραστηριότητα, οι ίδιοι επισημαίνουν ότι η διαδρομή τους δεν περιορίζεται στον τομέα των ακινήτων. Στον πυρήνα της φιλοσοφίας τους βρίσκεται η έννοια της κοινότητας και της προσφοράς. Όπως αναφέρουν, στόχος τους ήταν πάντοτε η δημιουργία μιας γέφυρας ουσιαστικής επικοινωνίας μεταξύ Κίνας και Κύπρου.

Ο John Che Huali, ως Πρόεδρος του Συνδέσμου Φιλίας και Αλληλεγγύης Κινέζων Ομογενών Κύπρου, ανέλαβε πρωτοβουλίες που στόχευαν στη σύσφιξη των σχέσεων της κινεζικής κοινότητας με την τοπική κοινωνία. Διοργανώθηκαν αθλητικές εκδηλώσεις, κοινωνικές δραστηριότητες και συμμετοχές σε πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως καρναβαλιστικές παρελάσεις, με σκοπό την ενίσχυση της εξωστρέφειας και

της πολιτιστικής ανταλλαγής.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε και στον τομέα του αθλητισμού. Διαπιστώνοντας την ανάγκη για περισσότερες αθλητικές υποδομές για παιδιά, δημιούργησαν το Apple Gym, ένα ολοκληρωμένο αθλητικό κέντρο, στο οποίο σήμερα σχεδόν 1.000 παιδιά καθημερινά αθλούνται και ψυχαγωγούνται. Πρόκειται, όπως σημειώνουν, για μια έμπρακτη έκφραση ευγνωμοσύνης προς τη χώρα που τους προσέφερε ευκαιρίες και προοπτική.

Παράλληλα, το ταξιδιωτικό τους γραφείο συνεχίζει να δραστηριοποιείται ενεργά, υποδεχόμενο επισίως δεκάδες τουριστικά γκρουπ από την Κίνα. Οι επισκέπτες αυτοί γνωρίζουν την ιστορία, τις παραλίες και τον πολιτισμό της Κύπρου, ενώ ταυτόχρονα δημιουργούνται διαυλοί επικοινωνίας με Κινέζους επενδυτές, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της κυπριακής οικονομίας.

Η πορεία αυτή έχει αναγνωριστεί και σε διεθνές επίπεδο. Ο John Che Huali είχε την τιμή να εκπροσωπήσει την κινεζική κοινότητα της Κύπρου σε σημαντικούς εθνικούς εορτασμούς στην Κίνα, γεγονός που, όπως επισημαίνεται, αντικατοπτρίζει τη σταθερή και διαχρονική φιλία μεταξύ των δύο χωρών.

Η αποστολή της TOPCY Development παραμένει σαφής: η ενίσχυση της πολιτιστικής ανταλλαγής, η καλλιέργεια δεσμών φιλίας και η στήριξη των Κινέζων ομογενών που επιλέγουν να ζήσουν και να εργαστούν στην Κύπρο. Μια πορεία που ξεκίνησε ως προσωπικό όνειρο και εξελίχθηκε σε συλλογική ιστορία συνεργασίας και συνύπαρξης.

Το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου και η Παγκύπρια Ένωση Προσφύγων συνδιοργανώνουν εκδήλωση για την παρουσίαση του υτοκιμαντέρ του ΡΙΚ

«Στην Προσφυγιά»
Έρευνα-παρουσίαση Αίμιλη Μιχαήλ

Ομιλητής ο Υπουργός Εσωτερικών
κ. Κωνσταντίνος Ιωάννου

17
02
26

ΤΡΙΤΗ
17:00

Αίθουσα Εκδηλώσεων Αρχείου ΡΙΚ
«Τάσος Παπαδόπουλος»

Π. Α. έως τις 13 Φεβρουαρίου στο email
public.relations@cybc.com.cy
και στο τηλέφωνο 22862367

«Η επιμονή της πολιτικής ηγεσίας να τουρκέψει την Κύπρο διά της διζωνικής»

ΦΑΝΟΥΛΑ ΑΡΓΥΡΟΥ,
Ερευνήτρια/
δημοσιογράφος

Έγραψε, μεταξύ άλλων, ο βετεράνος δημοσιογράφος και όχι μόνο στο άρθρο του στη «Σημερινή», με τίτλο «Η πολιτική ηγεσία της ευρωπαϊκής Κύπρου επιμένει να την τουρκέψει διά της διζωνικής!»:

«...Ο Ν. Χριστοδουλίδης - όπως και οι προκάτοχοί του, Κληρίδης, Τάσος, Χριστόφιας, Αναστασιάδης - ΑΣΕΒΕΙ βάνουσα προς την ήδη και βροντερά και δημοκρατικά εκπροσωπημένη απόφαση του κυπριακού Ελληνισμού ν' απορρίψει το Σχέδιο Ανάν και, δι' αυτού, την τουρκοδιζωνική τερατούργια. Είναι πρωτοφανές στα πολιτικά χρονικά: Ο λαός αποφασίζει κυρίαρχα και απορρίπτει ένα Σχέδιο, που θα παρέδιδε την Κύπρο αϊτανδρη σε μια νέα τουρκοκρατία, διασώζει την Κυπριακή Δημοκρατία και η πολιτική ηγεσία, ανεπαρκής, ψοφοδεής, τουρκοφοβική, επιμένει σε μια καταστροφική πορεία προς το βάραθρο. Είναι case study στην ψυχιατρική!

»Ο Τάσος είχε μία, μοναδική, ιστορική και ανεπανάληπτη ευκαιρία, στις 24/4/2004, ν' αλλάξει τον ρουν του Κυπριακού... Για λόγους πιθανής επανεκλογής του στην Προεδρία, προτίμησε να παραμείνει κοινοτάρχης αντί ν' αναδειχθεί σε Εθνάρχη...»

<https://simerini.sigmalive.com/article/2026/2/8/e-politikegesia-tes-europaikes-kuprou-erimenei-na-ten-tourkepseidia-tes-dizonikes/>

Πολύ σωστά τα έγραψε ο Σάββας Ιακωβίδης για γνώση και των νεότερων, που δεν έζησαν τα γεγονότα εκείνα. Ένα συμπλήρωμα λοιπόν. Μετά τον «ευελικό» τους Γ. Βασιλείου, αφού τον χρησιμοποίησαν για να δώσουν «εγκυρότητα» στη βρεitano-τουρκική τους Δικονομική Διζωνική Ομοσπονδία, με το απαρχαιωμένο ψήφισμά τους 649/90, ώστε να εμφανίσουν τις «Ιδέες Γκάλι» και τα διαβόητα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, οι Βρετανοί προχώρησαν και επανήλθαν με το εκτρωματικό τους «Σχέδιο Ανάν».

Σχετικά εδώ - <https://simerini.sigmalive.com/article/2026/1/25/epikedeios-giorgou-basileiou-kaito-eudiakrito-aporupoma-tou-dia-phorein-ophis/>

<https://simerini.sigmalive.com/article/2026/2/1/oi-epiptoseites-aporokhes-tes-ddo-aro-g-basileiou/>

«Αγκάλιασαν», λοιπόν, ξανά τον Γλ. Κληρίδη, τον οποίον από τις 16 Αυγούστου 1974 είχαν επιλέξει για την προώθηση της ΔΔΟ. Ο οποίος, μαζί με τους Σερ Ντέιβιντ Χάνεϊ, Αλ. Μαρκίδη (όπως έγραψε και ο Σ. Ιακωβίδης), πηγαινοερχόταν στο Λονδίνο για το «Σχέδιο Ανάν». Το είπε και ο Ραούφ Ντενκτάς.

«Σημερινή», 28/12/2008, σε συνέντευξή του στην τουρκοκυπριακή «Volcan», επιβεβαίωσε: «Ο Κληρίδης, εκμεταλλευόμενος την απουσία μου από το νησί, για ιατρικούς λόγους λόγω προβλημάτων με την καρδιά μου, ανέλαβε έναν αποφασιστικό ρόλο στη σύνταξη του "Σχεδίου Ανάν" και υποσχέθηκε σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη ότι ο Ελληνοκύπριος θα το υπερψηφίζαν».

Το «Σχέδιο Ανάν» (σε τελική μορφή ως Σχέδιο 5) απορρίφθηκε στις 24.4.2004, μέσω δύο ξεχωριστών δημοψηφισμάτων, που κακώς δέχθηκε ο τότε Πρόεδρος Τάσος Παπαδόπουλος. Τα διπλά δημοψηφίσματα ήταν συνεννόηση Βρετανίας/Τουρκίας από τις 16/12/1956, στην προώθηση ξεχωριστής αυτοδιάθεσης σε μια μειονότητα του 18%.

Παρόλ' αυτά, ναι, ο Πρόεδρος Τάσος Παπαδόπουλος αρνήθηκε να σεβαστεί την απόφαση του λαού. Και στην εμμονή του να πείσει ξένους και ντόπιους διζωνικούς, πόσο «πιστός» ήταν υπέρ της (ως ένας και εκ των σχεδιαστών του περιβόητου διζωνικού χάρτη που έδωσε στους Τούρκους, στις 31.3.1977, στη Βιέννη), πολύ πριν τη συνεννόησή του με τον Μεχμέτ Αλί Ταλάτ στις 8 Ιουλίου 2006 για ΔΔΟ, αρνιόταν ότι ο λαός την είχε

απορρίψει στις 24.4.2004!

Σε επιστολή του, 7/6/2004, προς τον ΓΓ Κόφι Ανάν (με συνημμένο έγγραφο), με αριθμό S.2004/437 (σύνολο σελίδων 8), σελ. 4, έγραψε: «Ένα άλλο απατό συμπέρασμα στην Έκθεση είναι πως οι Ελληνοκύπριοι απορρίπτουν μια λύση βασισμένη στη δι-ζωνική, δι-κοι-

περίπτωση την αναφορά σε τέτοιο ιουρισμό.

»Εν πάση περιπτώσει, δράττομαι της ευκαιρίας να επαναλάβω εμφαντικά γι' ακόμα μια φορά, εκ μέρους της ελληνοκυπριακής πλευράς, τη δέσμευση του λαού μου, καθώς και την έντονη προσωπική δική μου, για μια λύση

Η ΔΔΟ μόνο ένα περιεχόμενο είχε και έχει, εκείνο που της όρισαν οι πρόγονές της Βρετανοί και Τούρκοι από το 1956/57. Το διχοτομικό, των δύο ζωνών, μίας ελληνικής και μίας τουρκικής

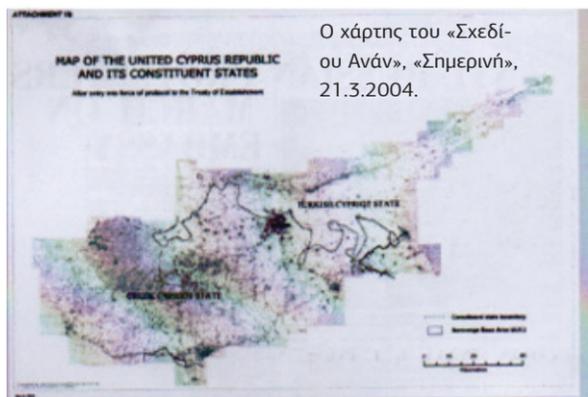
νοική ομοσπονδία. Ενδιαφέρομαι πολύ να μελετήσω οποιαδήποτε έγκυρη μαρτυρία, που προβάλλει με καλή πίστη, που να δείχνει έστω και μία αναφορά στις γραπτές μας προτάσεις, που καταθέσαμε στη Λευκωσία και στο Burgenstock, η οποία υποστηρίζει τέτοιο συμπέρασμα... Ακόμα περισσότερο, οι σταθερές μας θέσεις όλα αυτά τα χρόνια δεν δικαιολογούν σε καμία

διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας...».

Πότε του είχε άραγε δώσει ο «λαός του» τέτοια έγκριση;

Στις 23.5.2008 ακολούθησε η συνεννόηση Προέδρου Δημήτρη Χριστόφια/Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, επιβεβαιώνοντας δέσμευσή τους για ΔΔΟ με πολιτική ισοτιμία...

Στις 18.9.2009, το λεγόμενο Εθνικό Συμβούλιο αποφάσισε και

Ο χάρτης του «Σχεδίου Ανάν», «Σημερινή», 21.3.2004.

πάλι... όπως η λύση είναι ΔΔΟ... (Υπενθυμίζεται ότι το σχέδιο του Λονδίνου για δύο συνιστώσα κράτη ξεκίνησε 3.1.1964).

Στις 11.2.2014 ακολούθησε η κοινή διακήρυξη Προέδρου Νίκου Αναστασιάδη/Ντενκτάς Έρογλου, για ΔΔΟ με πολιτική ισοτιμία...

Μια διαδικασία βασισμένη σε παραπλανητικές βάσεις, ανύπαρκτες «Συμφωνίες» δίχως καμία εξουσιοδότηση από τον λαό.

Σημείωση: Το μόνο τέτοιο ανακοινωθέν/συνεννόηση που φέρει έστω και μονογραφή, όπως φανερώθηκε από έρευνά μας στα αρχεία των Ηνωμένων Εθνών, είναι εκείνο Τάσος Παπαδόπουλος/Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, της 8ης Ιουλίου 2006.

Κάποιοι ισχυρίζονται ότι ο Τ. Παπαδόπουλος υποστήριζε τη ΔΔΟ με «σωστό περιεχόμενο». Ένα φανταστικό άλλοθι!

Η ΔΔΟ μόνο ένα περιεχόμενο είχε και έχει, εκείνο που της όρισαν οι πρόγονές της Βρετανοί και Τούρκοι από το 1956/57. Το διχοτομικό, των δύο ζωνών, μίας ελληνικής και μίας τουρκικής. Τα υπόλοιπα είναι προφάσεις εν αμαρτίαις των υποστηρικτών της.

Η συνταγματολόγος Κλερ Πάλλυ αποκάλυψε

Στο Παράρτημα 9 του βιβλίου της το 2006 «Μια παταγωδής αποτυχία των Διεθνών Σχέσεων - Η αποστολή καλών υπηρεσιών του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο, 1999-2004», η συνταγματολόγος Κλερ Πάλλυ φανέρωσε τη μαρτυρία ότι ο Τ. Παπαδόπουλος είχε διαβεβαιώσει τον Κόφι Ανάν πως οι αλλαγές στο σχέδιό του θα ήταν μικρές. Έγραψε ο Ανάν προς Παπαδόπουλο στις 4.2.2004:

«... I recognize however that both sides wish to try to effect changes to the plan. I have been assured by the Turkish Prime Minister and you that the changes sought by the two sides would be confined to a small number...»

«Αναγνωρίζω, όμως, ότι αμφότερες οι πλευρές επιθυμούν να δοκιμάσουν να κάνουν αλλαγές στο σχέδιο. Με έχετε διαβεβαιώσει, ο Τούρκος Πρωθυπουργός και εσείς, ότι οι αλλαγές που επιθυμούν και οι δύο πλευρές θα είναι περιορισμένες σε μικρό αριθμό...».

Σχετικό το άρθρο μου 12/5/2025 «Η λαϊκή απόρριψη του "Σχεδίου Ανάν" και πώς διατηρήθηκε το "θανάσιμο λάθος"»

<https://simerini.sigmalive.com/article/2025/5/12/e-laikie-aporripsetou-skhediou-anan-kai-pos-diateretheke-to-thanasimo-lathos/>

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

ΜΕΡΟΣ Β'

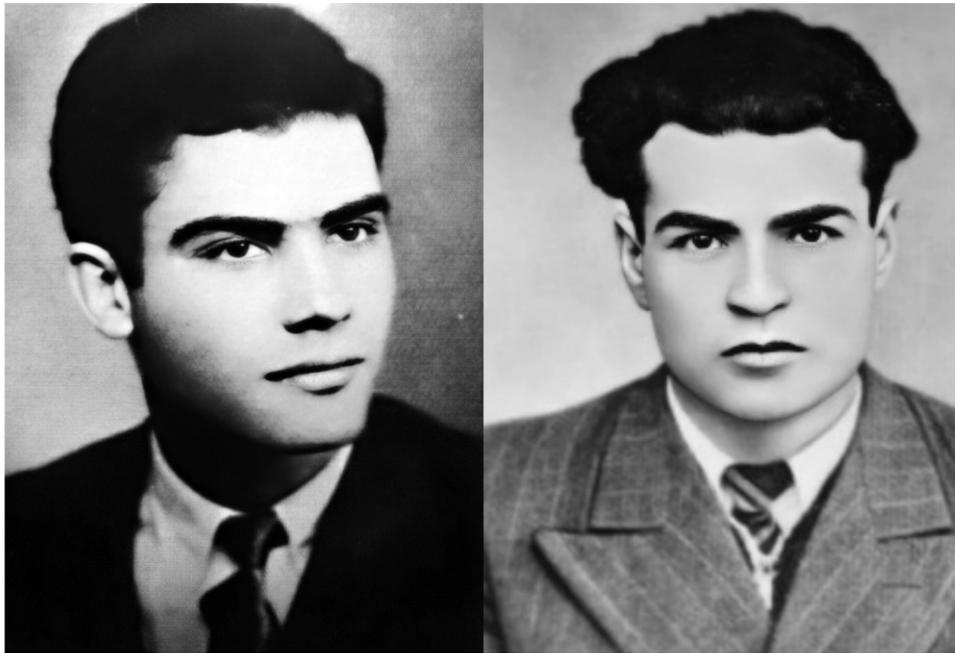
Στο περασμένο σημείωμα είδαμε πώς ο ήρωας Στυλιανός Λένας τραυματιζόταν κρίσιμα από ενεδρεύοντες Βρετανούς στρατιώτες σε μια βουνοπλαγιά της Ποταμίτισσας. Τη νύκτα της ίδιας μέρας, άλλοι δύο συναγωνιστές του έδιναν τη ζωή τους για τη λευτεριά και την Ένωση της Κύπρου με τη Μάνα Ελλάδα: Ο καταζητούμενος αντάρτης της ομάδας του Λένα, Δημητράκης Χριστοδούλου, από τη Δερύνεια και ο Σωτήρης Τσαγκάρης, στενός συνεργάτης του, υπεύθυνος της ΕΟΚΑ στο Πελέντρι. Είχαν κι αυτοί την ίδια τύχη με τον υποτομέαρχή τους. Έπεσαν και οι δύο σε νικητερινές ενέδρες των Βρετανών καταδρομέων και αλεξιπτωπιστών. Ο πρώτος έξω από την Ποταμίτισσα και ο δεύτερος έξω από τη γενέτειρά του Πελέντρι.

«Μαύρος» είχε χαρακτηριστεί ο Φλεβάρης του 1957 για την ΕΟΚΑ. Τότε που οι πρώην αντάρτες των ομάδων του «Καπετιάν Ζήδρου» Γρηγόρη Αυξεντίου, «Απόστρατος» ή «Φώκος», «Πιπίνος» και ο «Γερόλυκος» (Καραδήμας) είχαν αυτομολήσει και οδηγούσαν τους πραιωριανούς του Χάρντινγκ και του Κέντριου στα κρησποφύγια και γνάβιζαν και στα σπία των αγωνιστών της Πιτσιλιάς και του Τροόδους, που τους είχαν φιλοξενήσει πολλές φορές, όταν κατέφευγαν εκεί, κυνηγημένοι από τα βρετανικά στρατεύματα.

Μίλησα με πολλούς επιζώντες συναγωνιστές του Αυξεντίου, όταν έγραφα τα ιστορικά βιβλία μου «Κακοπετριά - Ένας Αιώνας Εθνικής Προσφοράς», «Λίκνο της Λευτεριάς» και «Ποταμίτισσα - Το Σούλι της ΕΟΚΑ». Όλοι μού μίλησαν με βαθιά συγκίνηση για τις αλπομόνιες στιγμές που έζησαν με τους ήρωες και ιδιαίτερα για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έγιναν θυσία τα παλληκάρια εκείνα, που έπεσαν ανοίγοντας τον δρόμο της δικής μας λευτεριάς. Συγκλονιστική ήταν η μαρτυρία του αείμνηστου σκληροτράχηλου αγωνιστή Σωκράτη Οικονόμου, από τον Άν Μάμα. Αυτού που είχε οδηγήσει από το χωριό του στην Ποταμίτισσα, αντάρτης της ομάδας του Στυλιανού Λένα, αφού πρώτα είχε συνεννοηθεί με τον κουμπάρο του, Σωκράτη Τσαγκάρη, που ήταν ξάδερφός του. Ο Σωκράτης Τσαγκάρης καταγόταν από το Πελέντρι, ήταν αδελφός του Σωτήρη, αλλά κάτοικος Ποταμίτισσας. Τους είχε αφήσει έξω από το χωριό και η υποδοχή τους θα γινόταν το βράδυ από τον Αντρέα Καμέρη, στέλεχος της ΕΟΚΑ στην Ποταμίτισσα.

Θα γράψω αργότερα για το περιστατικό ο Καμέρης: «Ήταν απόγευμα

Διπλή θυσία των Δημητράκη Χριστοδούλου και Σωτήρη Τσαγκάρη

Ο Δημητράκης Χριστοδούλου.

Ο Σωτήρης Τσαγκάρης.

όταν ήρθε ο Σωκράτης Τσαγκάρης και μου είπε κατά τις οκτώ το βράδυ να πάω έξω από τα Αλώνια, μαζί με τον Χριστόφορο Κυπριανού, για να παραλάβουμε μια ομάδα αντάρτων, που θα ερχόταν στην Ποταμίτισσα. Γύρεψα τον Χριστόφορο αλλά δεν τον βρήκα. Έλειπε στη Λευκωσία. Εγώ, πριν νυχτώσει, παρακολουθούσα τον δρόμο και είδα ότι, μετά που έφευγαν οι Άγγλοι με τον τραυματισμένο Λένα, δεν φάνηκαν να κυκλοφορούν καθόλου στρατιώτες. Πήγα στο μέρος που μου είπε ο Σωκράτης και κάθισα κάτω από το μονοπάτι και περίμενα. Δεν θυμάμαι πόση ώρα πέρασε, αλλά αγωνιούσα. Θα ήταν περίπου η ώρα εννέα, όταν άκουσα πυροβολισμούς στο Αργάκι του Πυρού. Κατάλαβα αμέσως ότι η ομάδα ενέπεσε σε ενέδρα των Άγγλων. Εφυγα τρέχοντας και πήγα σπύ μου. Ανέβηκα στην ταράτσα και περίμενα να δω τι έγινε. Πέρασε λίγη ώρα και είδα να έρχονται στο σπύ του Καπετιάνου στρατιώτες. Δεν τους είδα ακριβώς, αλλά το κατάλαβα που φώναζαν. Πήραν τον γάιδαρό του, στράφηκαν πίσω και σε λίγη ώρα επέστρεψαν και έφεραν πάνω στον γάιδαρο κάποιον σκοτωμένο, που, όπως μάθαμε αργότερα, ήταν ο Δημητράκης Χριστοδούλου. Επίσης, μάθαμε ότι κατά τη συμπλοκή των στρατιωτών με τους αντάρτες σκοτώθηκε κι ένας στρατιώτης...». Επρόκειτο για έναν σκληροτράχηλο ανθυπολοχαγό των αλεξιπτωπιστών, μισέλληνα.

Πώς έπεσε ο Δ. Χριστοδούλου

Συναγωνιστές του ήρωα, με τους οποίους συνομιλώσα, θα μου μιλήσουν για τις αρετές του μελαχρινού λεβεντόπαιδου της Δερύνειας και θα

μου αφηγηθούν με βαθιά συγκίνηση πόσο άτυχος ήταν και πώς έπεσε διάτρητος από σφαίρες σε νικητερινή ενέδρα Βρετανών στρατιωτών. Μήνυμα του Λένα στους συντρόφους του να μην προχωρήσουν από τον Άν Μάμα στην Ποταμίτισσα, διότι θα πήγαινε εκεί και ο ίδιος, δεν έφθασε ποτέ στα χέρια τους. Διότι ο στρατός είχε «κόψει», στο μεταξύ, όλους τους δρόμους και τα μονοπάτια της περιοχής. Όταν τους οδήγησε έξω από τον Άν Μάμα ο Σωκράτης Οικονόμου, περίμεναν στο προκαθορισμένο σημείο, που είχαν συνεννοηθεί με τον Σωκράτη Τσαγκάρη, να τους παραλάβει το βράδυ αγωνιστής από την Ποταμίτισσα. Αυτός ήταν ο Αντρέας Καμέρης, ο οποίος, όπως είδαμε, τους περίμενε, αλλά καθυστέρησαν αρκετά κι έφυγε. Η καθυστέρηση στάθηκε μοιραία. Οι αντάρτες, ανυποψίαστοι, αλλά με μεγάλη προσοχή, παίρνουν τον κατήφορο προς το χωριό. Μπροστά πηγαίνει ο Δημητράκης, πίσω ο Κυριάκος Χριστοφόρου, πιο πίσω ο Ευαγόρας Παπαχριστοφόρου και τελευταίος ο μετέπειτα συγγενός δολοφόνος των συναγωνιστών του Ευαγόρα Παπαχριστοφόρου και του Χρυσάνθου Μυλωνά, κατάπτυστος προδότης Μιχαήλ Ασοιώτης. Προχωρούν και πλησιάζουν αθέατοι, όπως νόμιζαν, στα πρόθυρα της Ποταμίτισσας. Εκεί που προχωρούσαν, με χίλιες δυο προφυλάξεις, άκουσαν ξαφνικά μια στριγκλιά φωνή, «αλ», που τάραξε τη σιγαλιά της παγερής νύχτας. Ταυτόχρονα, οι ριπές και οι κλαγγές των αυτομάτων και των τυφεκίων προκάλεσαν πανδαιμόνιο. Ο προπορευόμενος Δημητράκης δέχεται τις εχθρικές σφαίρες στο κεφάλι και το στήθος. Προτού πέσει νεκρός, προλαβαί-

νει και σπρώχνει τον Κυριάκο και τον ρίχνει στο χανάκι, γλιτώνοντάς τον από θάνατο τραυματισμό. Οι σύντροφοί του διαφεύγουν και απομακρύνονται στη σκοτεινιά. Το πρωί θα βρουν τον ήρωα οι δολοφόνοι του σε λίμνη αίματος, διάτρητο από τις σφαίρες τους.

Τρίτωσε το κακό...

Το βαρύ πλήγμα για την ΕΟΚΑ έμελλε να τριτώσει το βράδυ της ίδιας νύχτας, 17ης Φλεβάρη 1957. Ο Παναγιώτης Αριστείδου, που ακολουθούσε απόμακρο τον Λένα και τον Παμπακά, όταν έπεσαν στην ενέδρα των στρατιωτών, κατόρθωσε να διαφύγει, παίρνοντας μαζί του και το όπλο του Λένα, που το είχαν στο λαγούμι όπου διέμεναν. Από την Ποταμίτισσα κατορθώνει να διασπάσει τον κλοιό των στρατιωτών και να διαφύγει στο Πελέντρι, όπου βρήκε καταφύγιο στο σπίτι του τοπικού υπεύθυνου της ΕΟΚΑ, Σωτήρη Τσαγκάρη. Τον παρακάλεσε να τον συνοδεύσει για να διαφύγει από τον στρατιωτικό κλοιό, αφού γνώριζε κάθε αγροτικό δρόμο και μονοπάτι της περιοχής. Τελικός προορισμός του ήταν ο Άν Μάμας, όπως είχε συνεννοηθεί από το πρωί με τον Λένα. Ο μεγαλόψυχος Σωτήρης, αν και ήταν κρυολογημένος και κλιβήρης, σπρώχθηκε πρόθυμα για να συνοδεύσει τον αντάρτη συναγωνιστή του. Τα όσα ακολούθησαν, τα αναφέρει ο Αριστείδου σε αναφορά του στον ίδιο τον Διγενή: «Μόλις απεμακρύνθημεν του χωριού 500 μέτρα, ένας στρατιώτης, αφού ανεφώνασε "αλ", ήρτισεν να πυροβολή εναντίον μας. Ο Τσαγκάρης ήτο άοπλος, εγώ έφερα "τόμσον". Εκ των πυροβολισμών του στρατιώτου που φώναζε "αλ", καθώς και άλλων στρατιωτών, ο Τσαγκάρης

εφονεύθη. Εγώ ερρίφθην κατά γης και ήρτισα να πυροβολώ εναντίον των Βρετανών στρατιωτών. Κατά την ανταλλαγή πυρών μετά των Άγγλων εβλήθην διά επτά σφαιρών. Επίσης και το όπλον μου εβλήθη διά βλήματος... Μετά το πέρας της μάχης εσύρθη εις απόστασιν 100 μέτρων και κατέπεσα αναίσθητος. Επανεύρον τας αισθήσεις μου την 3ην πρωινήν και, αφού έκρυψα εντός θάμνων το όπλον και τας σφαιροθήκας μου, περιεπλανώμην εις το βουνόν με τις σοβαρές πληγές επί τρεις ημέρας. Τελικώς έφθασα εις Κυπερούτιαν εις αθλίαν κατάστασιν. Η μαία Ελένη Γιαννακκάρά μου παρέσχεν τις πρώτες βοήθειες...».

Με τον Λένα κρίσιμα τραυματισμένο και τους Δημητράκη Χριστοδούλου και Σωτήρη Τσαγκάρη πεσόντες στο πεδίο της τιμής, για τη λευτεριά της Κύπρου μας και την Ένωση με τη Μάνα Ελλάδα, γράφτηκε ο αιματηρός επίλογος των συγκρούσεων αγωνιστών της ΕΟΚΑ με Βρετανούς στις 17 του μαΐου εκείνου, για τον Απελευθερωτικό μας Αγώνα, Φλεβάρη του 1957.

Το επίσημο ανακοινωθέν

Στις 18 Φλεβάρη έληξαν οι επιχειρήσεις των στρατιωτών και εκδόθηκε από τους Βρετανούς η ακόλουθη επίσημη ανακοίνωση: «Κατά τας τελευταίας ημέρας εις την περιοχήν Τροόδους εοπημειώθησαν μερικά συγκρούσεις μεταξύ των δυνάμεων ασφαλείας και τρομοκρατών. Κατά την διάρκειαν των συγκρούσεων αυτών συνελήφθη σοβαρώς τραυματισμένος ο Στυλιανός Χριστοφί Λένας, αρχηγός ορεινής ομάδος. Ο Δημητράκης Χριστοδούλου, συλληφθείς και αποπειραθείς να δραπέτευση, επιροβολήθη θανασίμως. Τόσον ο πρώτος, όσον και ο δεύτερος ήσαν επικηρυγμένοι αντί του ποσού των πέντε χιλιάδων λιρών. Εφονεύθη επίσης ο Σωτήρης Τσαγκάρης εκ Πελενδρίου. Ανευρέθησαν ένα όπλον ιταλικής κατασκευής και ένα πιστόλι. Ανεκαλύφθησαν επίσης τρεις κρύπται. Ένα μέλος των δυνάμεων ασφαλείας εφονεύθη» (Επρόκειτο για ανθυπολοχαγό των κακόφημων κοκκινσοκούφιδων-αλεξιπτωπιστών, που ενέδρευαν μόνιμα με πρασινοσοκούφιδες (καταδρομείς) στις Πλάτρες, όπου ήταν το αρχηγείο της στρατιωτικής περιφέρειας Τροόδους).

Έχουν περάσει 69 ολόκληρα χρόνια, από τη μέρα της θυσίας των τριών ηρώων της θρυλικής ΕΟΚΑ, η ιερή τους μνήμη, όμως, παραμένει άσβεστη στην καρδιά και τον νουν του μαρτυρικού λαού μας. Και τα ονόματά τους αποιεούν φάρος ολόφωτους, που οδηγούν στον δρόμο της τιμής και του καθήκοντος. Τον δρόμο του αγώνα για την απελευθέρωση της ημικατεχόμενης μαρτυρικής πατρίδας μας. Η θυσία τους αποτελεί ιερή εθνική κολυμβήθρα, όπου πρέπει κάθε χρόνο τέτοιες μέρες να αναβαπτίζομαστε, για ν' ανανεώσουμε τις αγωνιστικές μας δυνάμεις, μέχρι την άγια μέρα που θα σημάνουν χαρμόσυνα οι καμπάνες της δικαίωσης των αγώνων μας.

Εγκληματική ανεπάρκεια

Βουβάθηκαν οι κατήγοροι της Χριστίνας Γιαννάκη

ΑΝΔΡΟΥΛΑ
ΓΚΙΟΥΡΟΥ

Ενα σοβαρό περιστατικό που στέρησε την ευκαιρία σε 38χρονο να σωθεί ζωή του και αγράφηκε προ ημερών, με την οικογένεια του ασθενούς και την Πολιτεία να επιρρίπτουν ευθύνες στον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας. Το σοβαρό αυτό συμβάν φέρνει στη μνήμη μας την πολεμική που ασκήθηκε στον εν λόγω Οργανισμό όταν πριν από έναν περίπου χρόνο γίνονταν σκέψεις για την αξιοποίηση της τέως Γενικής Διευθύντριας του Υπουργείου Υγείας, κας Χριστίνας Γιαννάκη, στον ΟΑΥ μετά την αφυπηρέτησή της λόγω της εμπειρίας της στη διαχείριση αποστολής ασθενών στο εξωτερικό.

Ας πάρουμε, όμως, τα πράγματα με τη σειρά.

Σύμφωνα με καταγγελία της μητέρας του 38χρονου, η οποία προβλήθηκε στο δελτίο ειδήσεων του Omega, η οικογένεια ενημερώθηκε από τον ΟΑΥ ότι εντοπίστηκε συμβατό μόσχευμα πνεύμονα στην Αθήνα και ότι θα διευθετείτο η άμεση μεταφορά του γιου της στο Ωνάσειο Νοσοκομείο.

Ωστόσο, όπως ενημερώθηκαν από τους αρμοδίους, δεν υπήρχε διαθέσιμο αεροσθενοφόρο, ενώ δεν ήταν δυνατή η μετάβασή τους ούτε μέσω εμπορικών πτήσεων. Ως αποτέλεσμα, το μόσχευμα δόθηκε σε άλλον ασθενή.

«Ο γιος μου είναι κλεισμένος στο σπίτι, δεν μπορεί να κυκλοφορήσει επειδή δεν του επιτρέπεται ν' αρρωστήσει. Από τον ΟΑΥ δεν επικοινωνήσαν για ν' απολογηθούν. Μετά από αυτό αποφασίσαμε να εγκατασταθούμε στην Αθήνα, έτσι ώστε όταν βρεθεί μόσχευμα, να μεταβούμε αμέσως στο νοσοκομείο», είπε η μητέρα του 38χρονου.

Σημειώνεται ότι οι πνεύμονες του 38χρονου είναι κατεστραμμένοι κατά 75%, με τη διάγνωση να κάνει λόγο για εμφύσημα πνευμόνων. Ο Υπουργός Υγείας διέταξε έρευνα γεγονότων, ενώ από πλευράς του ο ΟΑΥ επικαλείται στενά χρονικά περιθώρια και την ανάγκη καλύτερου σχεδιασμού για το μέλλον.

Έναν ολόκληρο χρόνο ανέμενε το μόσχευμα ο 38χρονος, που θα έδινε τέλος στον αγώνα του με τη χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια (ΧΑΠ). Οι ελπίδες του έσβησαν όμως λόγω της ανεπάρκειας και της έλλειψης εμπειρίας όσων στελεχώνουν τώρα την υπηρεσία διαχείρισης αποστολής ασθενών στο εξωτερικό.

Η λειτουργός του ΟΑΥ επικαλέστηκε διάφορους λόγους για το συμβάν, ανάμεσα στους οποίους ότι καμιά από τις εταιρείες αερομεταφοράς δεν μπορούσε να διεκπεραιώσει την πτήση εντός των προκαθορισμένων χρονικών ορίων.

Σύμφωνα με την ίδια: «Κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο δεν υπήρχε κανένα άλλο διαθέσιμο μέσο στη διάθεση του Οργανισμού για να ενεργοποιηθεί». Παράλληλα, σημείωσε ότι, μετά το περιστατικό, ο Οργανισμός έχει ξεκινήσει να λαμβάνει πρόσθετα μέτρα, «χωρίς ωστόσο να μπορεί να διασφαλιστεί σε ποσοστό 100% η διαθεσιμότητα πτητικού μέσου, καθώς αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως η ώρα, το χρονοδιάγραμμα και οι καιρικές συνθήκες».

Η κα Γιαννάκη ήξερε να ανοίγει πόρτες και να σώζει ζωές

Όσοι επικρίνουν σήμερα τον ΟΑΥ, οφείλουν να θυμηθούν τον ανελέητο πόλεμο που άσκησαν συγκεκριμένοι δημοσιογράφοι και άλλοι κακοπροαίρετοι κατά του ΟΑΥ, τον οποίο κατηγορούσαν πως θα αξιοποιούσε την κα Γιαννάκη μετά την αφυπηρέτησή της από το Υπ. Υγείας στην υπηρεσία διαχείρισης ασθενών στο εξωτερικό. Δεν έμεινε ύβρις και ανυπόστατες κατηγορίες που δεν χρησιμοποιήσαν προκειμένου να εμποδιστεί η απόσπαση της κας Γιαννάκη στον εν λόγω Οργανισμό. Να υπενθυμίσουμε πως ανάμε-

σα στους πολέμιους της κας Γιαννάκη ήταν και η πρώην Υπουργός Υγείας, κ. Πόπη Κανάρη, η οποία τον Αύγουστο του 2023 ζήτησε κατά τρόπο προσβλητικό και ανήκουστο από την κα Γιαννάκη να δικαιολογήσει τα πτυχία και τα προσόντα της.

Κάποιοι, μάλιστα, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αισχρά και ανήθικα την χαρακτήριζαν ως «εθνικό αερομεταφορέα», επειδή κατάφερε να στέλνει

“

Ο Υπουργός Υγείας διέταξε έρευνα γεγονότων, ενώ από πλευράς του ο ΟΑΥ επικαλείται στενά χρονικά περιθώρια και την ανάγκη καλύτερου σχεδιασμού για το μέλλον

εγκαιρα ασθενείς στο εξωτερικό και ότι έχει τα μέσα για να θεωρείται αναντικατάστατη.

Η Χριστίνα Γιαννάκη ήταν ο Άνθρωπος που ήξερε ν' ανοίγει πόρτες, ν' αξιοποιεί κάθε σύνδεση με νοσοκομεία του εξωτερικού προκειμένου να σωθούν ζωές. Και έσωσε αρκετούς συνανθρώπους μας.

Ενδεικτικές είναι περιπτώσεις όταν κατά τη διάρκεια της επιδημίας του κορωνοϊού έστειλε ασθενείς

στο εξωτερικό καθότι ήταν ζήτημα ωρών να επέλθει το μοιραίο. Τότε, ο πρώην Υπουργός Υγείας, Μ. Χατζηπαντέλας, την πήρε τηλέφωνο και της είπε: «Τρελάθηκες, όλα τα αεροδρόμια είναι κλειστά, πώς θα τους στείλεις;».

«Για μένα, κ. Υπουργέ», απάντησε η κα Γιαννάκη, «δεν υπάρχουν κλειστά αεροδρόμια, ούτε κλειστές πόρτες. Θα τους σώσουμε». Και αυτό έγινε. Και δεν ήταν μόνο αυτές. Υπήρξαν και πολλές άλλες περιπτώσεις όπου σώθηκαν δεκάδες ασθενείς από βέβαιο θάνατο λόγω της έγκαιρης μετάβασής τους στο εξωτερικό.

Δεν είναι τυχαία που γνωστό νοσοκομείο στο Ισραήλ την βράβευσε για τις υπηρεσίες της όταν μαζί με τον πρώην Υπουργό Υγείας και νυν ευρωβουλευτή, Μιχάλη Χατζηπαντέλα, επισκέφθηκαν το νοσοκομείο Sheba Tel HaShomer στο Τελ Αβίβ. Κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο Ισραήλ, ενόψει της 72ης συνάντησης των εκπροσώπων των κρατών της Περιφέρειας Ευρώπης του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, ο Γενικός Διευθυντής της πανεπιστημιακής κλινικής, καθηγητής Amnon Afek και η ομάδα του, τίμησαν τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου, Δρα Χριστίνα Γιαννάκη, για την πολύχρονη προσφορά της στη Δημόσια Υγεία.

Στο εν λόγω νοσοκομείο εξυπηρετούνται περίπλοκα καρδιοχειρουργικά περιστατικά νεογνών και βαριά περιστατικά διαφόρων ειδικοτήτων, που δεν δύνανται να εξυπηρετηθούν στην Κύπρο και πρέπει τάχιστα να ταξιδέψουν σε

κοντινή απόσταση.

Σήμερα, όλοι «πυροβολούν» τον ΟΑΥ για την απώλεια μοσχεύματος. Κανένας δεν βρέθηκε ν' απολογηθεί όταν έστηναν στον τοίχο την ηγεσία του ΟΑΥ, που προέβλεπε πως εάν δεν αξιοποιούνταν οι εμπειρίες και οι γνώσεις της τέως Γ. Διευθύντριας του Υπουργείου Υγείας θα προκαλούνταν προβλήματα.

Όσοι αντέδρασαν, αγνόησαν προκλητικά την πολυετή παρουσία της κας Γιαννάκη στο Υπουργείο, που χαρακτηριζόταν από αφοσίωση, αποτελεσματικότητα, ανθρωποκεντρική προσέγγιση και μια αδιάκοπη προσπάθεια ενίσχυσης και αναβάθμισης του τομέα της Δημόσιας Υγείας.

Με δυναμισμό, διορατικότητα και αποφασιστικότητα, ανέλαβε και διαχειρίστηκε κρίσιμες προκλήσεις, συμβάλλοντας καθοριστικά στην επίλυση σοβαρών προβλημάτων και στη σωστή αντιμετώπιση υγειονομικών κρίσεων.

Η προσήλωσή της στην εύρεση λύσεων και η ικανότητά της να γεφυρώνει διαφορές και να επιτυγχάνει ουσιαστικά αποτελέσματα, την καθιστούσαν μίαν ξεχωριστή φυσιογνωμία στον τομέα της Υγείας.

Τώρα είναι αργά για δάκρυα. Τουλάχιστον οι κατήγοροί της ας απολογηθούν στην ίδια και ας μην πυροβολούν τον ΟΑΥ, που ήθελε τότε ν' αξιοποιήσει προσωρινά εμπειρία άτομα.

Ευχόμαστε να μην υπάρξουν και άλλες σοβαρές απώλειες εξαιτίας της εγκληματικής ανεπάρκειας στον ζωτικό αυτόν τομέα.

ΔΡ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Δικαιώματα ή επιβεβλημένη συμμόρφωση;

Όταν η ανεκτικότητα μετατρέπεται σε καταναγκασμό

Μια φωτογραφία που κυκλοφορεί στο Ηνωμένο Βασίλειο αυτές τις

μέρες είναι επιστολή από το Δημοτικό Σχολείο του Μπέντφοντ (Bedfont Primary School), σε γονείς ενός μαθητή ενημερώνοντάς τους ότι το παιδί τους κατεγράφη ως ρατσιστής διότι αρνήθηκε να συμμετάσχει στο ραμαζάνι. Ομολογούμενος, εάν η συμπεριφορά του εν λόγω μαθητή ήταν σαρκαστική, ευλόγως οι δάσκαλοι πρέπει να προβούν σε παρατήρηση αλλά η επίσημη καταγραφή ενός μαθητή δημοτικού σχολείου ως ρατσιστή, λόγω άρνησης συμμετοχής στο ραμαζάνι, δείχνει την πορεία στην οποία κατευθύνεται η Ευρώπη με την Κύπρο στην πρώτη θέση.

Είναι σχεδόν ειρωνικό να πρέπει κάποιος να πει τα αυτονόητα. Σύμφωνα με το άρθρο 18 (1) του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, το οποίο αποτελεί μέρος του κυπριακού Δικαίου από το 1969 και μέρος του Δικαίου του Ηνωμένου Βασιλείου από το 1976, «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Αυτό το δικαίωμα περιλαμβάνει την ελευθερία να έχει ή να υιοθετεί κανείς τη θρησκεία ή την πεποίθηση της επιλογής του, καθώς και την ελευθερία να εκδηλώνει τη θρησκεία ή την πεποίθησή του, ατομικά ή από κοινού με άλλους μέσω της λατρείας, πράξεων ιεροτελεστίας, πρακτικής και διδασκαλίας». Σύμφωνα με την παρ. 2, «Κανείς δεν υπόκειται σε καταναγκασμό, που θα μπορούσε να παρεμποδίσει την ελευθερία του να έχει ή να υιοθετήσει τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις της επιλογής του». Παρομοίως και το άρθρο 9 της Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, της οποίας μέλη είναι και η Κύπρος και το ΗΒ (εξήλθε από την ΕΕ, όχι από την ΕΣΔΑ).

Η νομικοτεχνική διαφορά μεταξύ δικαιώματος και ελευθερίας είναι ότι η ελευθερία συνεπάγεται υποχρέωση, ενώ η ελευθερία συνεπάγεται το μη δικαίωμα. Συνεπώς, για να ακριβολογούμε, δεν έχω το δικαίωμα, αλλά την ελευθερία συνειδησίας, γιατί ουδείς δικαιούται να με υποχρεώσει να πιστέψω κάτι, και την ελευθερία να διαλέξω την Α ή Β θρησκεία ή καμία, όχι το δικαίωμα (ελευθερία - μη δικαίωμα). Παρομοίως, κατά νομικήν ακριβολογίαν, έχω όχι την ελευθερία, αλλά το δικαίωμα να ασκήσω την Α ή Β θρησκεία. Η συνεπαγόμενη υποχρέωση είναι η υποχρέωση όλων, συμπεριλαμβανομένου του κράτους και όλων των νομικών και φυσικών προσώπων, να μη με εμποδίσουν από το να ασκώ την εν λόγω θρησκεία, π.χ. με είσοδο σε χώρους λατρείας.

Αρνητική υποχρέωση είναι η

υποχρέωση αποχής από μια ενέργεια, όπως η υποχρέωση αποχής από το να εξαναγκάζουμε κάποιον να συμμετάσχει σε μια θρησκευτική δραστηριότητα. Θετική υποχρέωση είναι η υποχρέωση δράσης, εν προκειμένω η υποχρέωση λήψης μέτρων για τη διασφάλιση, προστασία και διευκόλυνση της άσκησης της λατρείας, όπως έπραξε η κυβέρνηση των ΗΠΑ, αυξάνοντας την ασφάλεια και περιπολίες κοντά στις εβραϊκές συναγωγές, μετά από σωρεία τρομοκρατικών επιθέσεων από ακραία

συνιστώσα δυσανάλογη επέμβαση στην ιδιωτική ζωή. Επιπροσθέτως είναι η παραβίαση του άρθρου 9 της ΕΣΔΑ, ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, αφού το σχολείο απέτυχε να διατηρήσει στάση ουδετερότητας, ασκώντας πίεση στον μαθητή να συμμετάσχει στη μουσουλμανική γιορτή.

Στις 3 Νοεμβρίου 2009, Τμήμα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΑΔ) έκρινε ότι η Ιταλία παραβίασε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων

η Ελλάδα: Η Ένωση Αθέων Ελλάδος κατέθεσε αίτημα στο ΕΔΑΔ να εξετάσει την παρουσία ορθόδοξων εικόνων στα ελληνικά δικαστήρια. Όπως επισημαίνει ο Nicolas Bauer του Ευρωπαϊκού Κέντρου για το Δίκαιο και τη Δικαιοσύνη σε άρθρο γνώμης, που δημοσιεύθηκε την Τρίτη, 3 Φεβρουαρίου, στην εφημερίδα Le Figaro, το ΕΔΑΔ δεν θα έπρεπε να αποφανθεί σχετικά με την ταυτότητα ή την ουσία μιας χώρας, αλλά μόνο σχετικά με πρακτικές που παραβιάζουν τις ατομικές ελευθερίες. Η ελληνική Κυβέρνηση πρόκειται να δημοσιεύσει ένα μνημόνιο σχετικά με το θέμα στις 19 Φεβρουαρίου 2026, πριν από την απόφαση του ΕΔΑΔ.

Σύμφωνα με δημοσιευμένη έρευνα του Pierre Rostan και της Alexandra Rostan από το 2019 («When will European Muslim population be majority and in which country?», PSU Research Review, Emerald Group Publishing Limited, vol. 3(2), pages 123-144, August), η Κύπρος θα είναι η πρώτη χώρα σε όλη την Ευρώπη, όχι μόνο στην ΕΕ, που θα έχει κατά πλειοψηφία μουσουλμανικό πληθυσμό. Στο ΗΒ, ο μουσουλμανικός πληθυσμός συνιστά 6,5% του πληθυσμού, και εκτός από μουσουλμάνους δημάρχους (Λονδίνο, Όλνταμ, Μπλάκμπερν, Ρότοντεϊλ, Λούτον), η ρητορική ευνοεί τον μουσουλμανισμό και ασκεί πίεση στους υπολοίπους. Όταν η Κύπρος, πρώτη-πρώτη, αποκτήσει κατά πλειοψηφία μουσουλμανικό πληθυσμό, η αφαίρεση χριστιανικών εικόνων θα αποτελεί ιστορία και... ποιος θα έχει το θάρρος να αρνηθεί συμμετοχή στο ραμαζάνι, με την "προοδευτική" "ανεκτικότητα" να μετατρέπεται σε

“**Όταν οι μουσουλμάνοι καταστούν πλειοψηφία, πρωτίστως στην Κύπρο, η υποχρεωτική συμμετοχή στο ραμαζάνι θα είναι μόνο η αρχή...**”

ιολαμιστικά στοιχεία, τον Οκτώβριο του 2023, Οκτώβριο του 2024 και Ιούνιο του 2025. Εν προκειμένω, οι δάσκαλοι παραβίασαν την αρνητική τους υποχρέωση αποχής από το να επηρεάζουν τα θρησκευτικά πιστεύω των μαθητών, και το σχολείο παραβίασε τη θετική υποχρέωση που έχει να προστατεύει τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των μαθητών.

Εφόσον ο μαθητής ρώτησε "Πρέπει να το κάνω αυτό;", εκφράζοντας δισταγμό, το σχολείο παραβίασε και το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ, τουτέστιν την ελευθερία εκφράσεως. Ενδεχομένως παραβιάστηκε και το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, τουτέστιν το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής. Ο επίσημος χαρακτηρισμός ενός μαθητή ως ρατσιστή μπορεί να θεωρηθεί ως

του Ανθρώπου, επιβάλλοντας την ανάρτηση σταυρών σε δημόσιες σχολικές αίθουσες, υποχρεώνοντάς την ουσιαστικά να αφαιρέσει τα θρησκευτικά σύμβολα από τις τάξεις ως ασύμβατα με το δικαίωμα στη θρησκευτική ελευθερία και το δικαίωμα των γονέων να εκπαιδεύουν τα παιδιά τους σύμφωνα με τις πεποιθήσεις τους. Ωστόσο, στις 18 Μαρτίου 2011, η Ολομέλεια (Grand Chamber) του Δικαστηρίου ανέτρεψε την απόφαση του 2009 και έκρινε ότι η παρουσία σταυρών στις ιταλικές σχολικές αίθουσες δεν παραβιάζει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Lautsi κατά Ιταλίας), επιτρέποντας έτσι στην Ιταλία να συνεχίσει την πρακτική της ανάρτησής τους.

Τώρα στο στόχαστρο βρίσκεται

απροκάλυπτο καταναγκασμό;

Από πότε τέτοια θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, που θεσπίστηκαν στη διεθνή σκηνή από τη δεκαετία του '50, καταπατούνται, και μάλιστα επισήμως με επιστολή του σχολείου στους γονείς, και γιατί; Από πότε η ανεκτικότητα σε ξένες κουλτούρες, ακόμα και σε θρησκείες οι οποίες επίσημα μέσα στις θρησκευτικές τους γραφές και απροκάλυπτα στην κοινωνική και πολιτική σκηνή εχθρεύονται βασικά ιδεώδη του Δυτικού πολιτισμού, όπως ισότητα φύλων και ανεξίτηλη, μειωμένη σε καταναγκασμό από αυτές; Από πότε αυτοί οι δήθεν προοδευτικοί απεκαλύφθησαν ως οπισθοδρομικοί; Από πότε η "κοινωνική δικαιοσύνη" παραβιάζει ατομική δικαιοσύνη; Άλλωστε, δεν θα βλέπαμε ποτέ, ούτε κατά διάνοια, μουσουλμάνο μαθητή να καταγράφεται επισήμως ως ρατσιστής γιατί δεν λαμβάνει μέρος σε χριστιανική λατρεία στην Δύση, ασχέτως των 62 χιλιάδων χριστιανών στην Νιγηρία που σφαγιάστηκαν από το 2000 (Genocide Watch), και το γεγονός ότι περίπου ένας στους επτά -συνολικά 365 εκατομμύρια χριστιανούς ανά τον κόσμο καταδιώκεται, αριθμός αυξημένος από τα 340 εκατομμύρια το 2021, σύμφωνα με την Βιβλιοθήκη της Βρετανικής Βουλής των Κοινοτήτων.

Μια λέξη: μεταμοντερνισμός. Η νεο-μαρξιστική ιδεολογία του ότι η αλήθεια είναι δήθεν σχετική έννοια και τα πάντα στην κοινωνία μπορούν να μειωθούν σε όρους δύναμης, οδήγησε στην αποσύνθεση των θεμελίων του Δυτικού πολιτισμού. Η κοινωνική δικαιοσύνη, με την έμφαση σε ομάδες (μειονότητες, γυναίκες, κ.λπ.) παρά σε άτομα, κατέληξε να παραβιάζει την ατομική δικαιοσύνη. Σε αυτό πρέπει να επανέλθουμε και να επεκτείνουμε.

Γιατί σύμφωνα με δημοσιευμένη έρευνα του Pierre Rostan και της Alexandra Rostan από το 2019 («When will European Muslim population be majority and in which country?», PSU Research Review, Emerald Group Publishing Limited, vol. 3(2), pages 123-144, August), η Κύπρος θα είναι η πρώτη χώρα σε όλη την Ευρώπη, όχι μόνο στην ΕΕ, που θα έχει κατά πλειοψηφία μουσουλμανικό πληθυσμό (η Ελλάδα 4η μετά τη Σουηδία και τη Γαλλία). Εν έτει 2026, οι μουσουλμάνοι αποτελούν το 6,5% του πληθυσμού του ΗΒ και έχουν ήδη μουσουλμάνους δημάρχους (Λονδίνο, Όλνταμ, Μπλάκμπερν, Ρότοντεϊλ, Λούτον), έχουν δολοφονήσει βουλευτή (Sr David Amess το 2021), απολύσει δασκάλους θρησκευτικών από σχολεία γιατί έδειξαν εικόνες του προφήτη (Σχολείο Μπάιλεϊ, 2021 - πού ήταν τα σωματεία εργαζομένων), και μετατρέψει δημόσιους χώρους σε χώρους προσευχής. Όταν καταστούν πλειοψηφία, πρωτίστως στην Κύπρο, η υποχρεωτική συμμετοχή στο ραμαζάνι θα είναι μόνο η αρχή...

**Επίκουρος Καθηγητής Νομικής στο Λονδίνο, με ειδίκευση στη Φιλοσοφία Δικαίου, το Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα*

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Δεν φοβόμαστε την αξιολόγηση, ούτε του συστήματος, ούτε των πολιτικών μας

Η Υπουργός Παιδείας μιλά στη «Σημερινή» για το νέο σύστημα αξιολόγησης, τα μαθησιακά κενά και τις μεταρρυθμίσεις στο δημόσιο σχολείο

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Σε μια περίοδο κατά την οποία το δημόσιο σχολείο βρίσκεται στο επίκεντρο έντονων συζητήσεων και προσδοκιών, η Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου, παραχώρησε συνέντευξη στη «Σημερινή» και μίλησε για τις βασικές εκπαιδευτικές προκλήσεις και τις πολιτικές προτεραιότητες της Κυβέρνησης. Από το νέο σύστημα αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και τα μαθησιακά κενά των μαθητών, μέχρι τη σχολική βία, την ψηφιακή τάξη, την Τεχνητή Νοημοσύνη και τη συμπεριληπτή αγωγή με αναπηρίες, η Υπουργός αναπτύσσει το πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη, παρουσιάζοντας το χρονοδιάγραμμα, τους στόχους και τα εργαλεία εφαρμογής τους.

Το νέο σύστημα αξιολόγησης

Πώς θα εφαρμοστεί στην πράξη το νέο σύστημα αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και με ποιον τρόπο θα διασφαλιστεί ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί θα αξιολογούνται με τα ίδια κριτήρια και με διαφάνεια κατά τη μεταβατική περίοδο;

Το νέο σύστημα αξιολόγησης των εκπαιδευτικών αποτελεί μία βαθιά μεταρρυθμιστική αλλαγή. Είναι η απόφαση της Κυβέρνησής μας να βάλει την ποιότητα στο επίκεντρο του δημόσιου σχολείου, με διαφάνεια, με επιστημονική τεκμηρίωση και με σεβασμό στους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Για δεκαετίες όλοι μιλούσαν για την ανάγκη αλλαγής. Εμείς τολμήσαμε και το υλοποιήσαμε. Με σαφές θεσμικό πλαίσιο, με Κανονισμούς που ψηφίστηκαν από τη Βουλή, με μεταβατικές διατάξεις που διασφαλίζουν ομαλή μετάβαση, αλλά και με ξεκάθαρο χρονοδιάγραμμα.

Η Κύπρος έχει ένα νέο, σύγχρονο και επιστημονικά τεκμηριωμένο σύστημα αξιολόγησης εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικού έργου. Αυτή είναι μια ουσιαστική αλλαγή, η οποία

από τώρα και σε βάθος χρόνου θα δώσει πρόσθετη αξία στο δημόσιο σχολείο, στους εκπαιδευτικούς και στα παιδιά. Πρόκειται για ένα σύστημα με πολλές πτυχές και αντίστοιχα πολλαπλά οφέλη, που ενσωματώνει την ποιότητα στο επίκεντρο κάθε συνιστώσας που το συναποτελεί.

Ως Κυβέρνηση αναγνωρίσαμε την τεράστια σημασία της εν λόγω μεταρρύθμισης για την αναβάθμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος και τη βελτίωση των μαθησιακών μας αποτελεσμάτων. Γι' αυτό και εργαστήκαμε μεθοδικά και με συνέπεια, στηρίζοντας σθεναρά την εισαγωγή ενός νέου συστήματος, με έμφαση στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών καθ' όλη τη διάρκεια της πορείας τους. Είναι σημαντικό να θυμίσουμε ότι το προηγούμενο σύστημα λειτουργούσε για 50 χρόνια, ήταν αναχρονιστικό και αντιπαραγωγικό και δεν εδραζόταν σε σύγχρονες

εκπαιδευτικών, ενώ η πλήρης εφαρμογή του νέου συστήματος αρχίζει από τη σχολική χρονιά 2028-2029, όπου περιλαμβάνονται και οι πρόνοιες που αφορούν στην τελική (αριθμητική) αξιολόγηση.

Παράλληλα, προχωρούμε για τη σταδιακή εφαρμογή όλων των επιμέρους φάσεων του νέου συστήματος, με γνώμονα τη δέσμευσή μας απέναντι στην κοινωνία, για συνεχή αναβάθμιση και ουσιαστική στήριξη του δημόσιου σχολείου.

Η εν λόγω μεταρρύθμιση αφορά σε όλους τους εκπαιδευτικούς και όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, συνεπώς δείκτης επιτυχίας για εμάς είναι η εφαρμογή των προνοιών της Νομοθεσίας. Οι εκπαιδευτικοί αξιολογούνται αρχικά, μέχρι το 2028, μέσω διαμορφωτικής αξιολόγησης και διαφανών κριτηρίων, από τον διευθυντή τους και τον επιθεωρητή-σύμβουλο, ενώ από το 2028 προ-

“

«Δεν μπορεί να υπάρξει ποιοτική εκπαίδευση, αν δεν υπάρχει ασφαλές περιβάλλον μάθησης»

παιδαγωγικές αρχές.

Σε ό,τι αφορά τα στάδια εφαρμογής, ήδη η νέα νομοθεσία έχει αρχίσει να υλοποιείται συστηματικά, σύμφωνα με τους Κανονισμούς και τις μεταβατικές διατάξεις που έχουν ψηφιστεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Τα στάδια υλοποίησης και οι δείκτες είναι δεδομένα και απορρέουν από τη Νομοθεσία. Ειδικά για το 2026, υλοποιήθηκε ήδη η σύσταση και λειτουργία της Επιτροπής Παρακολούθησης, οριστικοποιούνται τα κριτήρια αξιολόγησης και αποστέλλονται μέχρι τις αρχές Μαρτίου 2026 στη Βουλή. Παράλληλα, πραγματοποιούνται ήδη ενημερωτικές επιμορφωτικές δράσεις σε μεγάλους αριθμούς εκπαιδευτικών, ενώ θ' ακολουθήσουν περαιτέρω στοχευμένες επιμορφώσεις. Με βάση τα όσα προβλέπονται, τη σχολική χρονιά 2026-2027 τίθενται σε εφαρμογή οι πρόνοιες που αφορούν στη διαμορφωτική αξιολόγηση των

οίθεται και η αριθμητική αξιολόγησή τους από τον επιθεωρητή-αξιολογητή. Εργαλεία αξιολόγησης αποστέλλονται τα συγκεκριμένα κριτήρια και οι δείκτες που ετοιμάστηκαν και περιλαμβάνουν, ενδεικτικά, την επάρκεια και την ποιότητα της διδασκαλίας, το κλίμα της τάξης κ.λπ.

Καταληκτικά, θέλω να τονίσω και το εξής: Η αξιολόγηση αποτελεί εργαλείο βελτίωσης, επαγγελματικής ενδυνάμωσης και εγγύηση για την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου. Με την πλήρη εφαρμογή του νέου συστήματος τίθεται σε λειτουργία και η Επιτροπή Μεταξιολόγησης, μέσω της οποίας στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς θα υπάρχουν μετρήσιμα στοιχεία που θα υποδεικνύουν σημεία προς βελτίωση. Δεν φοβόμαστε την αξιολόγηση, ούτε του συστήματος, ούτε των πολιτικών μας. Ακριβώς γι' αυτό έχουμε προνοήσει μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής, καθώς και μεταβατική περίοδο.

Μαθησιακά κενά των μαθητών

Πού εντοπίζονται σήμερα τα βασικά μαθησιακά κενά των μαθητών, ποια είναι τα αίτια που τα δημιουργούν και ποιος είναι ο συγκεκριμένος στόχος της Πολιτείας για τη μείωσή τους μέσα στους επόμενους 12 μήνες;

Τα μαθησιακά κενά είναι ζήτημα που ακουμπά τα θεμέλια του μέχρι σήμερα συστήματος και βεβαίως ένας από τους λόγους που από την πρώ-

τη μέρα διακυβέρνησής θεσαμε την ποιότητα στον πυρήνα του μεταρρυθμιστικού πλαισίου που ξεκινήσαμε ήδη να εφαρμόζουμε. Ξεκινήσαμε από μια αφετηρία, που σίγουρα δεν ήταν η καλύτερη. Έχουμε πλήρη εικόνα των δεδομένων, τα οποία μελετούμε, αναλύουμε και παρεμβαίνουμε με σχέδιο και μετρήσιμους στόχους. Δεν αλλάζουμε τα πράγματα με μαγικό ραβδί. Χρειάζεται επιμονή και επιστημονική διαχείριση.

Για το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, στόχος είναι η συνεχής βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης. Η

έμφαση δεν περιορίζεται σε μεμονωμένα μαθησιακά πεδία, αλλά αφορά συνολικά στις βασικές δεξιότητες (basic skills). Οι δεξιότητες αυτές περιλαμβάνουν πολλαπλούς γραμματισμούς, την ανάγνωση και τα μαθηματικά, καθώς και τις επιστήμες, τις ψηφιακές δεξιότητες και την πολιτότητα. Η εστίαση αυτή συνάδει πλήρως με τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τεκμηριώνεται από ερευνητικά δεδομένα, όπως τα αποτελέσματα διεθνών ερευνών (PISA, TIMSS, PIRLS, ICCS και ICILS), τα οποία καταδεικνύουν ότι σημαντικό ποσοστό μαθητών και μαθητριών, τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ευρώπη, δεν κατακτά το ελάχιστο επίπεδο επάρκειας σε περισσότερες από μία βασικές δεξιότητες.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΥΠΑΝ έχει θέσει μετρήσιμους στόχους για καθεμία από τις βασικές δεξιότητες, έχει καταρτίσει σχέδιο δράσης για τη βελτίωσή τους και έχει ήδη προχωρήσει στην υλοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων, με σκοπό τη συστηματική ενίσχυση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Για παράδειγμα, σε συνεργασία με την SG REFORM της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συμμετέχει σε διαδικασία τεχνικής στήριξης (Technical Support Instrument - TSI) με θέμα «Αποτελεσματικές παρεμβάσεις πολιτικής για τη βελτίωση των βασικών δεξιοτήτων των μαθητών/μαθητριών στην Κύπρο». Στο έργο αναμένεται ν' αξιοποιηθεί μια ολιστική προσέγγιση που να συμβάλλει σε καλύτερα

επαρκής στελέχωση των σχολείων με το κατάλληλο προσωπικό και ποιοι είναι οι προβλεπόμενοι χρόνοι αντίδρασης σε περιστατικά που καταγράφονται;

Η θέση μου είναι ξεκάθαρη. Δεν μπορεί να υπάρξει ποιοτική εκπαίδευση, αν δεν υπάρχει ασφαλές περιβάλλον μάθησης. Το ασφαλές σχολείο για όλους και όλες αποτελεί προτεραιότητα του ΥΠΑΝ. Στα τρία χρόνια διακυβέρνησής μας, δώσαμε έμφαση τόσο στη νομοθετική πτυχή του θέματος, όσο και στην παιδαγωγική, ενδυναμώνοντας ρόλους, αλλά και πλαίσιο διαχείρισης μέσα στο σχολείο (υπεύθυνος εκπαιδευτικός, σύμβουλος, ψυχολόγος, κ.λπ.).

Συγκεκριμένα, οι ισχύουσες πολιτικές που υλοποιούνται από το ΥΠΑΝ για την πρόληψη και διαχείριση της ενδοσχολικής βίας και παραβατικότητας είναι:

- Πολιτική για τον Σχολικό Εκφοβισμό: Εφαρμόζεται σε όλα τα σχολεία όλων των βαθμίδων και αφορά στην πρόληψη και διαχείριση περιστατικών σχολικού εκφοβισμού. Περιλαμβάνει το πρωτόκολλο διαχείρισης και δηλώνεται η υποχρέωση των Διευθύνσεων των σχολείων να καταχωρούν στο Σύστημα Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού τα περιστατικά σχολικού εκφοβισμού.

- Αντιρατσιστική Πολιτική: Αφορά στην εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, περιλαμβάνει Οδηγό Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών και εφαρμόζεται σε όλα τα σχολεία όλων των βαθμίδων. Είναι αποτέλεσμα απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Νοέμβριο του 2023.

- Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη και Διαχείριση της Βίας στο Σχολείο (2024-2028): Η Εθνική Στρατηγική, η οποία εγκρίθηκε στις 14/11/2024 από το Υπουργικό Συμβούλιο, στηρίζεται στην ολιστική προσέγγιση και έχει ως σκοπό την πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου της σχολικής βίας και παραβατικότητας μέσω της δημιουργίας ενός ασφαλούς σχολικού κλίματος, το οποίο να προωθεί έμπρακτα κουλτούρα συμπερίληψης και καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων.

Σημειώνεται ότι έχει εκδοθεί, τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή, Οδηγός με τις Πολιτικές, τις Εγκυκλίους και τα Πρωτόκολλα που εφαρμόζει το ΥΠΑΝ σε θέματα ενδοσχολικής βίας και παραβατικότητας. Η ηλεκτρονική έκδοση του Οδηγού είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΝ (<https://www.moec.gov.cy/>

[via_paravatikotita/index.html](https://www.moec.gov.cy/via_paravatikotita/index.html)).

Πρόσθετα, βρίσκεται σε εξέλιξη η διαμόρφωση ενός ενιαίου πρωτοκόλλου ειδικά για την πρόληψη, άμεση και πρακτική διαχείριση σοβαρών περιστατικών βίας και σοβαρής παραβατικής συμπεριφοράς, με στόχο την αποκλιμάκωση της έντασης και τον περιορισμό της επικινδυνότητας, για τη διασφάλιση της προστασίας όλων των εμπλεκόμενων στον σχολικό χώρο.

Όλα τα πιο πάνω τεκμηριώνουν την πολιτική βούληση και αποφασιστικότητα της Κυβέρνησης, όχι απλώς να τύχει διαχείρισης το θέμα, αλλά να αναπτυχθεί μια τέτοια σχολική κουλτούρα, που θα λειτουργεί προληπτικά και ανασταλτικά σε φαινόμενα βίας ή και ρατσισμού.

Το πολιτικό πλαίσιο είναι σαφές. Κάθε περιστατικό πρέπει να καταγράφεται. Κάθε παιδί πρέπει να νιώθει προστατευμένο. Κάθε σχολείο πρέπει να λειτουργεί με σαφείς κανόνες. Αυτή είναι πολιτική ευθύνη και σε αυτή τη βάση εργαζόμαστε.

Τεχνητή Νοημοσύνη

Ποιο είναι το πλαίσιο λειτουργίας της ψηφιακής τάξης και της αξιοποίησης της Τεχνητής Νοημοσύνης στην εκπαίδευση, ποιοι κανόνες διέπουν τη χρήση τους και πώς διασφαλίζονται ο έλεγχος και η προστασία των προσωπικών δεδομένων μαθητών και εκπαιδευτικών;

Η Τεχνητή Νοημοσύνη είναι κυρίαρχο κομμάτι της πραγματικότητας που ζούμε. Ως ΥΠΑΝ επιλέξαμε έγκαιρα – από τον Οκτώβριο του 2025 – να διαμορφώσουμε πολιτική, πλαίσιο και κανόνες. Είμαστε από τις πρώτες χώρες στην ΕΕ που προχωρήσαμε σε κείμενο πολιτικής και συστάσεις προς τους εκπαιδευτικούς για την ηθική, ορθή και λελογισμένη χρήση της ΤΝ.

Ειδικότερα, το ΥΠΑΝ, στο πλαίσιο υλοποίησης του Οδικού του Χάρτη για θέματα Τεχνητής Νοημοσύνης (ΤΝ), έχει θέσει ως προτεραιότητά του τον καθορισμό Πολιτικής και Κατευθυντήριων Οδηγιών για δεοντολογική και υπεύθυνη αξιοποίηση της ΤΝ στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση. Το κείμενο Πολιτικής καθορίζει τις βασικές αρχές, πάνω στις οποίες εδράζεται η πολιτική του, καθώς και κατευθυντήριες γραμμές για δεοντολογική και υπεύθυνη αξιοποίηση της ΤΝ για εκπαιδευτικούς, μαθητές/μαθήτριες, γονείς, κηδεμόνες και φροντιστές/

φροντιστριες Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. Η πολιτική αυτή εμπνέει και συνάδει με τη Στρατηγική της χώρας μας για την ΤΝ, η οποία συντονίζεται από το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (ΥΕΚΨΠ), καθώς και το κανονιστικό πλαίσιο για θέματα προστασίας και ασφάλειας προσωπικών δεδομένων (GDPR), Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (DSA) και φυσικά τον κανονισμό για την ΤΝ (EU AI ACT).

Το ΥΠΑΝ προωθεί τα θέματα ΤΝ ως μέρος της Ψηφιακής του Πολιτικής και η ανάπτυξη ικανοτήτων ΤΝ συνάδει και προωθείται στο πλαίσιο ανάπτυξης Ψηφιακών Ικανοτήτων βασισμένων στα Ευρωπαϊκά και Διεθνή Πλαίσια Ψηφιακών Ικανοτήτων και Ικανοτήτων ΤΝ για εκπαιδευτικούς και μαθητές/μαθήτριες. Συνεπώς, βασική προτεραιότητα είναι ο γραμ-

ματισμός εκπαιδευτικών και μαθητών/μαθητριών σε θέματα ΤΝ, με πρώτιστο στόχο την ανάπτυξη ικανοτήτων (γνώσεων, στάσεων, δεξιοτήτων) για το τι είναι η ΤΝ και οι τύποι της (π.χ. παραγωγική ΤΝ) και πώς αυτή επηρεάζει τον σημερινό κόσμο. Ο στόχος αυτός προωθείται (α) με δράσεις επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και (β) με ένταξη στα Αναλυτικά Προγράμματα θεματικών για την ΤΝ.

Όσον αφορά τη χρήση της ΤΝ και κυρίως την ηθική αξιοποίησή της στο έργο του σχολείου, δίνονται εισηγήσεις στον οδηγό που έχει ήδη δημοσιευθεί, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι η ΤΝ συμβάλλει θετικά στην εκπαιδευτική διαδικασία. Παράλληλα, παρακολουθούμε τις εξελίξεις διεθνώς και ενημερώνουμε κατάλληλα τους εκπαιδευτικούς μας, γιατί το θέμα αποτελεί νέα πρόκληση για όλους, πανευρωπαϊκά.

Είναι στρατηγική μας επιδίωξη το σχολείο να γίνει χώρος υπεύθυνης καινοτομίας. Ο ρόλος μας ως Πολιτεία είναι να ανοίγουμε και να διευρύνουμε τους δρόμους προς το μέλλον, θέτοντας παράλληλα ασφα-

λιστικές δικλίδες για την προστασία των παιδιών μας, σε κάθε βήμα.

Μαθητές με αναπηρίες

Πώς μεταφράζεται στην πράξη η πολιτική για τη συμπερίληψη ατόμων με αναπηρίες στο εκπαιδευτικό σύστημα και ποια είναι τα πρότυπα στελέχωσης και στήριξης που εφαρμόζονται, ώστε η συμπερίληψη να γίνεται ουσιαστικά και ισότιμα σε όλα τα σχολεία;

Η Ειδική Εκπαίδευση είναι ο κύριος πυλώνας της συμπερίληψης στο εκπαιδευτικό σύστημα. Το ΥΠΑΝ εργάστηκε συστηματικά, ώστε σε λίγες εβδομάδες να έχει έτοιμο τροποποιητικό Νομοσχέδιο βελτίωσης και εκσυγχρονισμού της Ειδικής Εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες. Μετά τη δημόσια διαβούλευση, την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και την κατάθεση στη Βουλή του συγκεκριμένου νομοσχεδίου, αναμένεται να υλοποιηθούν αλλαγές σε θέματα συμμετοχής των γονέων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, ανάπτυξης προσωπικού, υποδομών πρόσβασης, υποστηρικτικής τεχνολογίας και ατομικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, πέραν των όσων ήδη εφαρμόζονται σήμερα. Συγκεκριμένα, όσον αφορά στο προσωπικό, το ΥΠΑΝ σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους βρίσκεται στη διαδικασία αναβάθμισης της μισθοδοσίας και των κριτηρίων πρόσληψης των σχολικών βοηθών/συνοδών και αύξησης του αριθμού των εκπαιδευτικών ψυχολόγων. Επιπρόσθετα, προωθείται η συνεχής επιμόρφωση σχολικών βοηθών/συνοδών, συνδεδεμένων λειτουργών και εκπαιδευτικών που διδάσκουν στο πρόγραμμα της κατ'οίκον εκπαίδευσης. Σημειώνεται, επίσης, ότι οι εκπαιδευτικοί θα επιμορφωθούν σε ζητήματα διαφοροποίησης στη διδασκαλία και την αξιολόγηση, με αξιοποίηση εργαλείων Τεχνητής Νοημοσύνης. Παράλληλα, στα προγράμματα επιμόρφωσης στελεχών της εκπαίδευσης θα ενταχθούν ενότητες που αφορούν στην Ειδική Εκπαίδευση. Έμφαση δίνεται στην εξατομίκευση, στη βάση των ιδιαίτερων αναγκών του κάθε παιδιού.

Ο εκσυγχρονισμός που προωθούμε στην Ειδική Εκπαίδευση έχει ένα σαφές κοινωνικό πρόσημο. Επικυρώνει την πολιτική μας θέση ως Κυβέρνηση, ότι κάθε παιδί θα έχει πρόσβαση, θα έχει τη στήριξη που χρειάζεται, αλλά και προοπτική να βελτιστοποιήσει τις δυνατότητές του.

Αριθμός ειδικών εκπαιδευτικών, λογοθεραπευτών/εργοθεραπευτών που εργοδοτούνται σε σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης Σχολική χρονιά 2025-2026

Ειδικότητα	Αρ. εκπαιδευτικών
Ειδικών, μαθησιακών και λειτουργικών δυσκολιών	752
Λογοθεραπείας	425
Εργοθεραπείας	52
Φυσιοθεραπείας	42
Μουσικοθεραπείας	32
Ειδικής γυμναστικής	28
Κωφών	24
Τυφλών	4
Ακουσολογίας	1
Σύνολο	1.360

μαθησιακά αποτελέσματα από το Δημοτικό μέχρι το Λύκειο.

Στόχος μας είναι η μείωση του αριθμού των παιδιών με προβλήματα αλφαριθμητισμού. Ήδη, στη δημοτική εκπαίδευση, οι παρεμβατικές μας δράσεις φέρνουν αποτέλεσμα αφού, στη βάση στοιχείων, έχει μειωθεί σημαντικά το ποσοστό παιδιών που αντιμετωπίζουν προβλήματα αλφαριθμητισμού. Στη βάση της έρευνας, στηρίζουμε όλα τα παιδιά που αντιμετωπίζουν προκλήσεις και αυτό ελέγχεται μέσω συνεχών αξιολογήσεων.

Αυτό για το οποίο εργαζόμαστε είναι η συστηματική βελτίωση. Ο σκοπός μας είναι σαφής. Λιγότερα παιδιά κάτω από το ελάχιστο επίπεδο επάρκειας και περισσότερα παιδιά που αποκτούν αυτοπεποίθηση στη μάθηση. Η επένδυση στις βασικές δεξιότητες αποτελεί επένδυση στην κοινωνική συνοχή και στην ανταγωνιστικότητα της χώρας.

Σχολική βία

Ποιο είναι το ισχύον πρωτόκολλο για την αντιμετώπιση της σχολικής βίας και παραβατικότητας, πώς διασφαλίζεται η

Μαθητές/Μαθήτριες με αναπηρίες/ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στη Δημόσια Εκπαίδευση Σχολική χρονιά 2025-2026

Επαρχία	Δημοτική Εκπαίδευση	Μέση Εκπαίδευση
Λευκωσία	3.750	2.733
Λεμεσός	2.767	1.980
Λάρνακα	1.972	1.352
Αμμόχωστος	747	412
Πάφος	1.203	919
Σύνολο	10.439	7.396

«Η αξιολόγηση αποτελεί εργαλείο βελτίωσης, επαγγελματικής ενδυνάμωσης και εγγύηση για την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου»

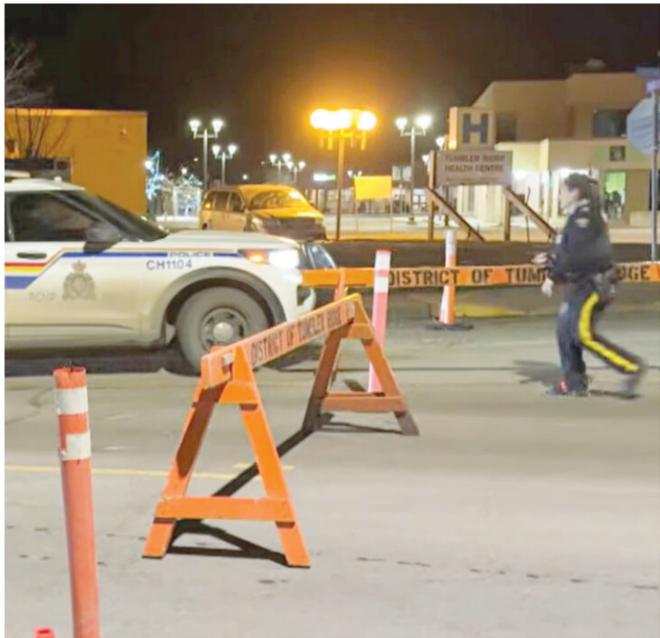
Αριθμός σχολικών βοηθών/συνοδών (σβ/σ) που εργοδοτούνται σε σχολεία της Δημόσιας Εκπαίδευσης

Σχολική χρονιά 2025-2026

Δημοτική Εκπαίδευση			Μέση Εκπαίδευση		
Αριθμός παιδιών	Αριθμός σβ/σ	Αναλογία	Αριθμός παιδιών	Αριθμός σβ/σ	Αναλογία
2.897	1.392	2,08	753	420	1,79

“ Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Σε κατάσταση σοκ βρίσκεται ο Καναδάς από το μακελειό που σημειώθηκε την Τρίτη στη μικρή ορεινή κοινότητα Τάμπλερ Ριτζ, στη βορειοανατολική Βρετανική Κολομβία του Καναδά, καθώς τουλάχιστον 9 άτομα έχασαν τη ζωή τους και άλλα 25 τραυματίστηκαν στη διάρκεια αιματηρών περιστατικών σε γυμνάσιο και σε ένα σπίτι της περιοχής.

Όταν άνοιξε ο ασκός... του φούρπου

Τελικά ο Γενικός Εισαγγελέας έστρεψε την μπάλα στην άσπρη βούλα για να εκτελέσει το πρώτο από τα... πέναλτι, τα οποία, όπως είχαμε γράψει την περασμένη Κυριακή, είχε καταλογίσει η ποινική ανακρίτρια, Αλεξάνδρα Λυκούργου, με το πόρισμά της σχετικά με τη λειτουργία και διοίκηση της ΚΟΠ. Θυμίζουμε ότι η ανακρίτρια κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «υπάρχουν αξιόπιστα και επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία δικαιολογούν την καταχώριση κατηγορητηρίου και την προσαγωγή προσώπων ενώπιον του Δικαστηρίου, με κατηγορίες για τη διάπραξη πλημμελημάτων και κακουργημάτων».

Απέναντι από τον Γενικό Εισαγγελέα στάθηκε στην «εστία», για την εκτέλεση του πέναλτι, ο τέως πρόεδρος της ΚΟΠ, Γιώργος Κούμας, εναντίον του οποίου ο Γιώργος Σαββίδης καταχώρισε ποινική υπόθεση στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας σε σχέση με ενδεχόμενο ασυμβίβαστο αξιωματούχου της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου και συγκεκριμένα την πώληση αθλητικού τηλεοπτικού περιεχομένου μέσω εταιρειών συμφερόντων του. Θα αποκρούσει, άραγε, το πέναλτι ο κ. Κούμας, ή θα φάει γκολ; Θα δούμε.

Η αλήθεια είναι ότι υπήρξε μεγάλο... κοιλιόπνημα (εννιά ολόκληρους μήνες) από την ημέρα της κατάθεσης του πορίσματος της ποινικής ανακρίτριας μέχρι την ημέρα που αποφάσισε ο Γενικός Εισαγγελέας να καταχωρίσει την ποινική υπόθεση. Και αυτό έγινε όταν η κ. Λυκούργου προχώρησε και έφερε στο φως της δημοσιότητας τα βραβικά συ-

μπεράσματα του πορίσματος της, θεωρώντας, προφανώς, ότι με την παρέλευση τόσοων μηνών υπήρχε κίνδυνος να σταλώσει η «υπόθεση ΚΟΠ» και να ξεχαστεί. Γι' αυτό αποφάσισε ν' ανοίξει τον ασκό του Αιόλου, ή, καλύτερα, τον ασκό... του φούρπου.

Ωστόσο, οι δηλώσεις της κ. Λυκούργου θεωρήθηκαν ως αναπάντεχ... πάσα από τον δικηγόρο του κ. Κούμα, τον Κρις Τριανταφυλλίδη, ο οποίος μίλησε για παραβίαση του τεκμηρίου της αθωότητας από την ποινική ανακρίτρια. Από την πλευρά της, η κ. Λυκούργου ξαναπέρασε την μπάλα από τον κ. Τριανταφυλλίδη, υπενθυμίζοντάς του ότι υπήρξε δημοσιοποίηση και του Πορίσματος Πολυβίου για την τραγωδία στο Μαρί, το 2011, στο οποίο καταγράφονταν σαφή ενοχοποιητικά ευρήματα και κατονομάζονταν ύποπτοι, πριν από την καταχώριση του κατηγορητηρίου. Η δημοσιοποίηση εκείνου του πορίσματος κρίθηκε από το Κακουργιοδικείο και το Ανώτατο Δικαστήριο ότι δεν παραβίασε το τεκμήριο της αθωότητας και ούτε παραβίασε το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη.

Εμείς κάτοισα ήδη στον καναπέ και περιμένουμε με ενδιαφέρον τη συνέχεια και το τέλος... του ματς.

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Δεν ξέρουν τι βίντεο τούς περιμένει

Σοκαρισμένη είναι ακόμη η κοινή γνώμη (έστω και εάν έχει συνθηθεί πλέον στα σοκ), με τις τελευταίες αποκαλύψεις και τις επώνυμες καταγγελίες εναντίον δημοσίων προσώπων. Στο επίκεντρο ο Δήμαρχος Πάφου, Φαίδωνας Φαίδωνος, ο οποίος έχει τεθεί σε αργία, αφού εναντίον του διερευνάται μια πολύ σοβαρή καταγγελία από γυναίκα για βιασμό πριν από δέκα χρόνια, πέρα από τη διερευνώμενη υπόθεση για κατ' ισχυρισμόν ξυλοδαρμό της συζύγου του.

Είναι γεγονός ότι ο κ. Φαίδωνος τα τελευταία χρόνια έχιζε ένα προφίλ αμειλικτού διώκτη εγκληματιών και πολέμιου της διαφθοράς, ενώ την εικόνα του συμπλήρωναν και πολλά σημαντικά έργα που έκανε στην Πάφο. Τώρα, η εικόνα αυτή αρχίζει να καταρρέει και, παρ' όλο που ισχύει πάντα το τεκμήριο της αθωότητας, τα πράγματα φαίνεται να είναι πολύ δύσκολα για τον ίδιο.

Τώρα θυμήθηκα και την περίπτωση του φίλου της Κύπρου, του Αμερικανού Γερουσιαστή Μενένιτς από τον οποίο ο Φαίδωνας και το Δημοτικό Συμβούλιο Πάφου αφείρεσαν το χρυσό κλειδί της πόλης που του είχαν απονεμίσει, επειδή βρέθηκε ενώπιον δικαστηρίου με την κατηγορία της διαφθοράς. Απλώς το σημειώνω,

με τη σκέψη ότι ίσως ο Δήμαρχος χάσει όχι μόνο το χρυσό κλειδί, αλλά ολόκληρη την πόλη!

Εν τω μεταξύ, συνεχίζεται η θύελλα γύρω από τις αποκαλύψεις της influencer Άννης Αλεξού, οι οποίες οδήγησαν και στις καταγωγιστικές εξελίξεις σε σχέση με τον Δήμαρχο Πάφου. Ο οποίος, αρχικά, μετά την πρώτη καταγγελία της Άννης για ξυλοδαρμό της συζύγου του, προσπάθησε να κρατήσει το θέμα στα χαμηλά, σύμφωνα με την αρχή «τα εν οίκω... μη εν δήμω»! Αλλά ήρθε καπάκι και η επώνυμη καταγγελία εναντίον του για βιασμό και η υπόθεση πήρε πλέον άλλη τροπή.

Η Αστυνομία βρίσκεται επίσης

με έντονο τρόπο στο σκόταστο της Άννης, ειδικότερα για το γεγονός ότι δεν διερεύνησε τις καταγγελίες της για δική της σεξουαλική κακοποίηση στο παρελθόν. Και όντως η Αστυνομία θα πρέπει να δώσει επαρκείς εξηγήσεις γιατί καταχώνιασε εκείνη την υπόθεση, αλλά και να προχωρήσει, έστω και καθυστερημένα, σε διερεύνηση των καταγγελιών της.

Εν τω μεταξύ, αντιλαμβάνομαι ότι όσοι επώνυμοι έχουν αδικοπράγησει κατά καιρούς, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, δεν κοιμούνται πλέον ήσυχοι τα βράδια. Γιατί δεν ξέρουν τι... βίντεο τούς επιφυλάσσει η μοίρα.

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

Όταν μίλησε το πρώτο θύμα βιασμού

Εξαιρετικά θαρραλέες είναι οι γυναίκες που βγαίνουν και καταγγέλλουν βιασμό τους, έστω και με καθυστέρηση χρόνων. Οι τελευταίες περιπτώσεις, της καταγγελίας εις βάρος του Δημάρχου Πάφου, αλλά και της καταγγελίας της Άννης Αλεξού για τον δικό της βιασμό, ξανάφεραν στη μνήμη μου την περίπτωση της Ράνιας Ευριπίδου, η οποία βρήκε το θάρρος και μίλησε πριν από έξι χρόνια για τη δική της σεξουαλική κακοποίηση όταν ήταν ανήλικη. Αναδημοσιεύω το σχετικό κείμενο που είχα γράψει τότε και ισχύει για όλα τα θύματα βιασμών.

«Αισθανόμαστε την ανάγκη να εκφράσουμε τον θαυμασμό μας για εκείνη την κυρία που είχε το ψυχικό σθένος, το θάρρος, την τόλμη, τη δύναμη, το κουράγιο να βγει μπροστά και να καταγγείλει δημόσια αυτόν που την κακοποίησε σεξουαλικά όταν ήταν 9 και 10 ετών, έστω και αν πέρασαν 35 χρόνια από τότε! Ο θύτης, 72 ετών σήμερα, κρίθηκε ένοχος από το Δικαστήριο σε επτά αδικήματα που αφορούσαν τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιού, και δη συγγενικού του προσώπου, και καταδικάστηκε σε φυλάκιση ενός χρόνου. Η απόφαση αποτελεί σημαντικό σταθμό στα δικαστικά χρονικά, διότι δίνει την ευκαιρία και σε άλλα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης να καταγγείλουν τέ-

τοιας φύσεως υποθέσεις, έστω και αν έχουν παρέλθει πολλά χρόνια από τη διάπραξή τους.

»Η Ράνια Ευριπίδου, 45 ετών σήμερα, πάλεψε με τον επιάλτι που την βασάνιζε για 35 χρόνια και βγήκε νικήτρια. Κι όχι μόνο. Αποφάσισε να δημοσιοποιήσει το όνομά της, να εμφανίσει το πρόσωπό της, ν' αφηγηθεί την ιστορία της, για να ενθαρρύνει και άλλα θύματα σεξουαλικής βίας να μιλήσουν. Επιθυμεί να είναι «η φωνή όσων έχουν ζήσει ανάλογη εμπειρία με τη δική της», όπως έγραψε σε ανάρτησή της στο διαδικτυο, σημειώνοντας πως ποτέ δεν είναι αργά για να οδηγήσει ένα θύμα τον θύτη του στη Δικαιοσύνη. «Σπάσαμε το κατεστημένο

της Κύπρου. Δεν έγινε ξανά κάτι τέτοιο και είμαι πολύ περήφανη και χαρούμενη», έγραψε επίσης η κ. Ευριπίδου.

»Ναι, είναι όντως πρωτοφανές και εκπληκτικό αυτό που έγινε και στέλνει μηνύματα ελπίδας και αισιοδοξίας. Σας ευχαριστούμε, κ. Ευριπίδου, γιατί έχετε κάνει μια σπουδαία αρχή, για ν' αλλάξουν νοοτροπίες σ' αυτήν τη συντηρητική, ανδροκρατική, σεξιστική και υποκριτική κοινωνία, αλλά και για να πάρει η Πολιτεία ανάλογες αποφάσεις, ώστε να τιμωρούνται αυστηρότερα τα κτήνη που κακοποιούν, σεξουαλικά, παιδιά και προβαίνουν σε παρόμοιου είδους εγκλήματα».

ΜΠΟΞΕΡ

Ο Φυτιρής άναψε το... φυτίλι

Η αιφνιδιαστική έφοδος της Αστυνομίας, την περασμένη Κυριακή το βράδυ, σε εσοπατόριο στην Πάφο, όπου είχαν συγκεντρωθεί «άτομα γνωστά στις Αρχές», εμένα μου θύμισε τις περίφημες συνευιάσεις των μαφιόζων στην Αμερική, τον περασμένο αιώνα, οι οποίες δεν ήταν απλές κοινωνικές εκδηλώσεις, αλλά «επιχειρηματικά» δείπνα, όπου λαμβάνονταν αποφάσεις για τον προγραμματισμό των παρανόμων δραστηριοτήτων τους.

Κατά την έφοδο στο εσοπατόριο της Πάφου συνελήφθησαν τέσσερα άτομα, στην κατοχή των οποίων εντοπίστηκαν μεγάλα χρηματικά ποσά (μέχρι και 12.000 ευρώ είχε ο ένας), για τα οποία δεν έδωσαν ικανοποιητικές εξηγήσεις. Εντάξει, καλέ, ήταν ακριβό το εσοπατόριο και κρατούσαν πολλά λεφτά για να μπορούν να πληρώσουν. Και επίσης βρέθηκαν πάνω τους και σιδερογροθιές (για να μπορέσουν να σπάσουν... τον αστακό, προφανώς).

Είναι γεγονός ότι έχει ενταθεί το τελευταίο διάστημα η δραστηριοποίηση της Αστυνομίας για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, αλλά και άλλων παρανόμων ενεργειών. Αυτό φαίνεται να συνδέεται και με την παρουσία του Κωνσταντίνου Φυτιρή στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, ο οποίος έχει κηρύξει ανοικτό πόλεμο κατά του υποκόσμου. Η προηγούμενη εμπειρία του στις υποβρύχιες καταστροφές αναμένεται να χρη-

σιμεύσει για ν' αντιμετωπιστούν οι... υπόγειες δραστηριότητες των ανθρώπων της νύχτας.

Και τέτοιες υπόγειες δραστηριότητες διαπιστώθηκαν και στα βίντεο που βρέθηκαν στην κατοχή 48χρονου που έχει συλληφθεί για τα πρόσφατα γεγονότα στη Λάρνακα. Οι μαφιόζοι έκλεισαν σε ένα υπόγειο καζίνο στην Πύλα επτά άτομα και τα υπεβαλλαν σε φρικτά βασανιστήρια για να τα εκβιάσουν και να τα εκφοβίσουν. Τελικά τα βίντεο που γύρισαν, γύρισαν μπουμερανγκ για τους ίδιους, αφού αποτελούν αδιάσειστα τεκμήρια στα χέρια των διωκτικών Αρχών.

Ελπίζουμε ότι η δυναμική παρέμβαση της Αστυνομίας θα συνεχιστεί ασίγαστα και ότι ο πόλεμος

εναντίον του υποκόσμου θ' αποφέρει και άλλα απτά αποτελέσματα.

Και εν τω μεταξύ ελπίζουμε να σταματήσει και ο αχρείαστος «πόλεμος» μεταξύ... Φυτιρή και Λοϊζίδη (της «Ισότιτας»).

Οι δε πολίτες, οι οποίοι έχουν απαιτήσεις (και δικαίως) από την Αστυνομία, θα πρέπει την ίδια ώρα να δείξουν και κατανόηση για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι διωκτικές Αρχές στην εξιχνίαση υποθέσεων, καθώς θα πρέπει να τεκμηριώνονται γερά, για να μπορούν να σταθούν στο Δικαστήριο.

Και είναι αυτονόητο ότι το «μακρύ χέρι του νόμου» θα είναι πιο αποτελεσματικό αν έχει και... χείρα βοηθείας από το κοινό.

ΜΠΟΣΞΡ

Και ένα «Jalla»... της επικαιρότητας

Πολύς σαματάς γίνεται τις τελευταίες μέρες για το τραγούδι, με το οποίο η Κύπρος θα συμμετάσχει στον Διαγωνισμό Τραγουδιού της Γιουροβίζιον. Τίτλος του «Jalla», από τις κυπριακές λέξεις «Τζι άλλα». Η σπύλη αξιοποίησε την ευκαιρία και οκάρωσε το δικό της ανάλογο τραγούδι, εμπνευσμένο από την επικαιρότητα, το οποίο παρουσιάζει σήμερα. Τραγουδήστε, λοιπόν, μαζί μας.

Τζι άλλα, τζι άλλα, τζι άλλα!
Θέλουμεν τζι άλλα σκάνδαλα να φκούσιν εις την φόρα, θέλουμεν τζι άλλα βίντεο να βλέπει ούλλη η χώρα.
Τζι άλλα, τζι άλλα, τζι άλλα!
Γράψετε τζι άλλα κόμματα μες στην Βουλήν να μπουσιν ακόμα τζιαι της Μαρικκούς τζιαι ούλλοι να γελοούσιν.
Τζι άλλα, τζι άλλα, τζι άλλα!
Έχουμεν κόμματα πολλά, μα έρχονται τζιαι άλλα να κάμουναι το κκέφιν τους τζι as μεν βρεθούσιν... καβάλλα.
Τζι άλλα, τζι άλλα, τζι άλλα!
Φέριε τζιαι κράνη να φορεί στην έδραν ο Φειδίας που έσειε μόνον του προσόν μάστερ... κοροϊδίας.

Τζι άλλα, τζι άλλα, τζι άλλα!
Φέριε σαλάτες να μασά την ώραν που αγορεύκει φέριε του τζι άλλα κινητά στα βίντεο να δουλεύκει.
Τζι άλλα, τζι άλλα, τζι άλλα!
Φέριε μας τζι άλλα εκρηκτικά τζιαι βλήματα των όλμων να 'ρτουσιν να τα κλέψουσιν ομάδες παρανόμων.
Τζι άλλα, τζι άλλα, τζι άλλα!
Φέριε τωρά τζι άλλα νερά τζι άλλες αφαλατώσεις τζιαι που την δίψαν, Μαριού, πέρκιμον μας γλιτώσεις.
Τζι άλλα, τζι άλλα, τζι άλλα!

Μάκν μου, δώσε στον λαόν τωρά τζι άλλα ριάλια αφού η οικονομία μας σήμερον ένενen χάλια.
Τζι άλλα, τζι άλλα, τζι άλλα!
Οι Τράπεζες κρατούν πολλά τζιαι φκάλουν βίρα τζι άλλα. As δώσουν πέρκι φκάλουσιν τζι οι... «κουρεμένοι» μάλλα.
Τζι άλλα, τζι άλλα, τζι άλλα!
Θέλουμεν μασκαρέματα, ήρτασιν Καρναβάλια, φέριε τα να ξηχάσουμεν τα γενικά μας χάλια.
Τζι άλλα, τζι άλλα, τζι άλλα!

ΚΥΠΡΟΦΡΕΝΗΣ

ART AERI “ Ανδρέας Μακαρίου

εννήθηκε στην Πάφο το 1955 και είναι ένας από τους πιο σημαντικούς Κύπριους ζωγράφους της νεότερης γενιάς.

Ο Ανδρέας Μακαρίου σπούδασε με κρατική υποτροφία ζωγραφική στην Ακαδημία Καλών Τεχνών Σούρικωφ Μόσχας από το 1975 έως το 1979, στο Τμήμα Ζωγραφικής Αρταμόνωφ, και Μνημειακή Ζωγραφική από το 1979 έως το 1982 και στο Τμήμα Μνημειακής Τέχνης Κ. Τουεβόλ. Με την τέχνη του σφράγισε τον χαρακτήρα της Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης και διαμόρφωσε διάφορες τάσεις στα Εικαστικά Δρώμενα του τόπου. Ηγήθηκε της «ομάδας ΚΑΘΟΔΟΣ» με εικαστικές δράσεις, οικολογικές παρεμβάσεις και εγκαταστάσεις σε αρχαιολογικούς χώρους, όπως τάφοι των Βασιλέων, Κατακόμβες, σπήλαια Αγίου Γεωργίου, Ακάμας, σε θρησκευτικούς χώρους και στη φύση με την ονομασία Οικοτοπία και Φιλοσοφικό Δέντρο. Ο Μακαρίου δημιούργησε παράλληλα με το κίνημα της παλικής RANSAVANTGARDIA από το 1977 έως το 1998 και η σειρά των έργων του “COMEDIA dell' ARTE” παρουσιάστηκε και καταξιώθηκε σε διεθνείς εκθέσεις στη Νέα Υόρκη, Γενεύη, Βαρκελώνη και στις διεθνείς Biennale του Καΐρου, της Αλεξάνδρειας, της Βαρκελώνης, της Βαρσοβίας, της Σόφιας και της Φλωρεντίας, αποσπώντας επαίνους, διακρίσεις και διεθνή βραβεία. Ασχολήθηκε επίσης με τη μνημειακή τέχνη δημιουργώντας έργα σε συνάρτηση με την αρχιτεκτονική σε μνημειώδεις τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, ανάγλυφα και μεταλλικές γλυπτικές κατασκευές σε δημόσια κτήρια, μουσεία και σχολεία. Ο Ανδρέας Μακαρίου διετέλεσε Διευθυντής των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Δήμου Πάφου από το 1987-1993. Είναι ο Διευθυντής του Ιδρύματος Τεχνών Πήγασος από το 2007. Το 2009 τιμάται με το Ασημένιο Μετάλλιο Τιμής του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης 1955-59 για το επικό

μνημειακό του έργο «Ύμνος στην Ελευθερία», που δημιούργησε το 1996 έως το 2001 για το Μουσείο Αγώνος της Κύπρου. Φιλοτέχνησε επίσης το αναμνηστικό χρυσό υποδειγματικό μετάλλιο του Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-59. Έργα του βρίσκονται σε Μουσεία, κρατικές συλλογές, ιδιωτικές συλλογές και σε διάφορα ιδρύματα στην Κύπρο, Ελλάδα, Ευρώπη και Αμερική.

Το 1982, υποστηρίζοντας το δίπλωμά του «Μονόλεπτος Σιγή», τιμάται με το Α' Βραβείο Γ.Ε.Κ. της Ακαδημίας Καλών Τεχνών και βραβεύεται με το «Grand Prix» στην 5η Παγκόσμια Τριενάλε Ζωγραφικής στη Σόφια, με τα έργα του «Κενταυρομαχία» και «Δεκαήμερον». Το 1997 πηγαίνει στο Παρίσι με υποτροφία της γαλλικής κυβέρνησης και επισκέπτεται το Μουσείο Πικάσο, όπου κάνει μια σειρά από σχέδια-μελέτες. Δημιουργεί το έργο «Ο Πικάσο που ζωγραφίζει την Dora Maar». Το 1999 δημιουργεί το μεγαλύτερο Μνημειακό Έργο Ζωγραφικής που έγινε ποτέ στην Κύπρο σε τελάρο, ύψους 12 μέτρων επί 6 μέτρα, με θέμα: «Οι Μύθοι - Φεΐχ του κόσμου της Μεσογείου».

Ο Ανδρέας Μακαρίου παρουσίασε το 2025 στην Γκαλερί Αποκάλυψη τη νέα εικαστική του πρόταση «Μνήμες από το ΜΕΛΛΟΝ», χρησιμοποιώντας τη βασική τεχνική του των Μεταμορφώσεων «MetaMORFOZEN». Η δουλειά αυτή είναι μια συνέχεια της πορείας των αναζητήσεων του πάνω στην «Ανατομία της Εικόνας», όπου ο καλλιτέχνης λειτουργεί ως καθρέφτης που αντανάκλα τα γεγονότα της Ζωής ως Σημεία και Εικόνες που καταγράφονται στο Κουτί της Μνήμης και του Υποσυνείδητου. Πράγματι εντυπωσιακά όλα τα έργα του καλλιτέχνη, με εκείνο όμως του «Ιππού Ενώπιον του Πλάτου» να καθιλώνει τον θεατή προκαλώντας ταυτόχρονα δέος και σεβασμό.

Για περισσότερες πληροφορίες αποταθείτε στο www.artaeri.com. Μακαρίου 71, Λ/σία.

ΕΥΕΞΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ:

Από την πολυτέλεια στην αναγκαιότητα

Καθοριστικός παράγοντας, που επηρεάζει την απόδοση, την αφοσίωση και τη βιωσιμότητα των οργανισμών

ΜΑΡΙΑ
ΝΑΛΜΠΑΝΤΗ*

Σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο και απαιτητικό επαγγελματικό περιβάλλον, η έννοια της ευεξίας στην εργασία αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία. Δεν αποτελεί πλέον μια προαιρετική παροχή, αλλά έναν καθοριστικό παράγοντα που επηρεάζει την απόδοση, την αφοσίωση και τη βιωσιμότητα των οργανισμών.

Η φροντίδα των εργαζομένων δεν περιορίζεται μόνο σε φυσικές παροχές, όπως φρέσκα φρούτα στο γραφείο ή οργανωμένες δραστηριότητες άσκησης. Πρόκειται για μια ολιστική προσέγγιση που περιλαμβάνει τη σωματική, ψυχική και κοινωνική υγεία, με στόχο τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος όπου οι άνθρωποι μπορούν ν' αναπυχθούν και να ευημερούν.

Τι περιλαμβάνει η φροντίδα για την ευημερία

Η στήριξη των εργαζομένων αφορά την ανάπτυξη μιας κουλτούρας που τους ενισχύει τόσο στις επαγγελματικές όσο και στις προσωπικές τους προκλήσεις. Περιλαμβάνει:

Υποστήριξη της ψυχικής υγείας: Μέσα από ανοιχτές συζητήσεις, ενημερωτικές δράσεις και πολιτικές που μειώνουν το στίγμα.

Ευελιξία: Προσαρμογή των ωραρίων και των συνθηκών εργασίας, ώστε να διευκολύνεται η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής

και προσωπικής ζωής.

Καλλιέργεια θετικών σχέσεων: Ενίσχυση της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ των ομάδων.

Ένας Οργανισμός που επενδύει ουσιαστικά στο ανθρώπινο δυναμικό του δεν προσφέρει απλώς προγράμματα, αλλά δημιουργεί συνθήκες, όπου οι εργαζόμενοι αισθάνονται ασφαλείς, ενδυναμωμένοι και ικανοί ν' αποδώσουν στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους.

Γιατί είναι κρίσιμο να υποστηρίζονται οι εργαζόμενοι

Η επένδυση στη φροντίδα των

Η ενσωμάτωση τέτοιων πρωτοβουλιών ως στρατηγική επιλογή μπορεί να δημιουργήσει έναν πιο βιώσιμο, αποδοτικό και ανθρωπινό εργασιακό χώρο. Οι αριθμοί μιλούν από μόνοι τους: Όταν οι άνθρωποι νιώθουν καλά, οι επιχειρήσεις ευημερούν.

Πρακτικές για τη δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος

Η εφαρμογή στρατηγικών μπορεί να είναι απλή και αποτελεσματική, χωρίς να απαιτείται μεγάλος προϋπολογισμός. Μία προσέγγιση περιλαμβάνει την ενίσχυση της επικοινωνίας μέσα από τακτικές συναντήσεις, όπου ανταλλάσσονται απόψεις σχετικά με θέματα που αφορούν τη συνολική ευημερία. Παράλληλα, η παροχή πρόσβασης σε προγράμματα υποστήριξης ψυχικής υγείας, όπως συμβουλευτικές υπηρεσίες και εκπαιδευτικά σεμινάρια για τη διαχείριση του άγχους, μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά. Η ευελιξία στις συνθήκες εργασίας, μέσω της προσαρμογής του ωραρίου ή της δυνατότητας απομακρυσμένης εργασίας όπου είναι εφικτό, ενισχύει την ισορροπία εργασίας-ζωής. Επιπλέον, η καλλιέργεια μιας θετικής κουλτούρας που αναγνωρίζει τη συνεισφορά των εργαζομένων και ενθαρρύνει θετικές σχέσεις μεταξύ των μελών της ομάδας είναι καθοριστική. Η δημιουργία μιας τέτοιας κουλτούρας απαιτεί τη δέσμευση των ηγετικών στελεχών αλλά και τη

“

Όταν ένας Οργανισμός επενδύει ουσιαστικά στους ανθρώπους του, δημιουργεί ένα περιβάλλον που δεν ενισχύει μόνο την παραγωγικότητα, αλλά και την ατομική ανάπτυξη και ευτυχία

ανθρώπων έχει πολλαπλά οφέλη τόσο για τους ίδιους όσο και για τον Οργανισμό. Έρευνες δείχνουν ότι οι εργαζόμενοι που νιώθουν καλά είναι πιο αποδοτικοί, πιο δημιουργικοί και παραμένουν στον Οργανισμό για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Μελέτες από το Corporate Leadership Council δείχνουν ότι οι εργαζόμενοι που αισθάνονται ότι ο εργοδότης τους ενδιαφέρεται για την ευημερία τους είναι 38% πιο αφοσιωμένοι.

Επιπλέον, μειώνονται οι απουσίες λόγω ασθένειας και το συνολικό εργασιακό κλίμα βελτιώνεται. Η θετική ψυχολογία οδηγεί σε καλύτερες συνεργασίες και ταχύτερη επίλυση προβλημάτων. Το Mental Health Foundation αναφέρει ότι το 45% των εργαζομένων που συμμετείχαν σε σχετικά προγράμματα δήλωσαν βελτίωση στη συνολική ψυχική τους κατάσταση.

συμμετοχή όλων των εργαζομένων.

Για όλους

Η υποστήριξη των ανθρώπων δεν πρέπει να θεωρείται πρόνομο λίγων, αλλά δικαίωμα όλων. Όταν ένας Οργανισμός επενδύει ουσιαστικά στους ανθρώπους του, δημιουργεί ένα περιβάλλον που δεν ενισχύει μόνο την παραγωγικότητα, αλλά και την ατομική ανάπτυξη και ευτυχία.

Η διαμόρφωση ενός χώρου εργασίας όπου η φροντίδα των ανθρώπων αποτελεί προτεραιότητα δεν είναι απλώς μια στρατηγική επιλογή, αλλά μια πράξη σεβασμού και ανθρωπιάς. Οι Οργανισμοί που καταφέρνουν να καλλιεργήσουν αυτήν την κουλτούρα δεν είναι απλώς πιο ανταγωνιστικοί στην αγορά. Είναι πιο ανθρωπίνιοι. Και αυτό κάνει όλη τη διαφορά.

* Εργασιακή Ψυχολόγος, KPMG Κύπρου

www.sigmatv.com

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
ΣΤΙΣ 19:30

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ
ΠΟΥΛΛΑΚΗ

ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΡΙΝΑ ΒΡΟΝΤΗ ΚΑΙ ΜΑΡΙΟ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΤΑΣΟΣ
ΓΙΑΣΕΜΙΔΗΣ

Σε μια περίοδο έντονων κοινωνικών πιέσεων, αβεβαιότητας και ταχύτατων αλλαγών, η επικοινωνία και κοινοποίηση των δημοσιονομικών και χρηματοοικονομικών πολιτικών προς το ευρύ κοινό καθίσταται ολοένα και πιο απαιτητική. Οι θεσμοί καλούνται να εξηγήσουν σύνθετες πραγματικότητες με σαφήνεια, ταχύτητα και πειστικότητα, σε ένα περιβάλλον στο οποίο η εμπιστοσύνη παραμένει εύθραυστη και ο δημόσιος διάλογος, συχνά απλοποιεί υπέρμετρα περίπλοκα ζητήματα.

Τα θέματα τα οποία διαχειρίζονται σήμερα τα Υπουργεία Οικονομικών, οι κεντρικές τράπεζες και οι ρυθμιστικές Αρχές είναι πιο σύνθετα από ποτέ: δημόσιο χρέος, χρηματοπιστωτική σταθερότητα, ψηφιακά νομίσματα, κλιματικοί χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι, τεχνολογικές ανατροπές. Πρόκειται για έννοιες που ακόμη και για τους ειδικούς δεν είναι απλές, πόσω μάλλον για το ευρύ κοινό. Και, όμως, οι πολίτες αναμένουν καθαρές απαντήσεις, συχνά συμπυκνωμένες σε έναν τίτλο ή σε ένα σύντομο βίντεο λίγων δευτερολέπτων.

Στην Κύπρο, η πρόκληση αυτή δεν είναι θεωρητική. Η κρίση του 2013 αποτέλεσε όχι μόνο οικονομικό αλλά και επικοινωνιακό σοκ. Όροι όπως «bail-in» και «σοσιτημικός κίνδυνος» εισήλθαν αιφνιδώς στην καθημερινότητα των πολιτών. Οι αποφάσεις λαμβάνονταν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όμως οι συνέπειες βίωνονταν σε κάθε νοικοκυριό. Για πολλούς, το πρόβλημα δεν ήταν μόνο τι συνέβη, αλλά και το γεγονός ότι δεν κατανοούσαν πλήρως γιατί συνέβαινε. Το αποτύπωμα εκείνης της περιόδου στην εμπιστοσύνη των πολιτών παραμένει ισχυρό και υπενθυμίζει ότι η επικοινωνία δεν είναι συμπληρωματική της πολιτικής, είναι αναπόσπαστο μέρος της.

Σήμερα, η Κύπρος έχει σημειώσει ουσιαστική πρόοδο: ισχυρότερη δημοσιονομική θέση, ανθεκτικότερο χρηματοπιστωτικό τομέα, πιο διαφοροποιημένη οικονομία. Ωστόσο, η επικοινωνιακή πρόκληση έχει ενταθεί. Στην εποχή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και της άμεσης σχολιαστικής κουλτούρας, οι σύνθετες πολιτικές συρρικνώνονται σε συνθήματα, ενώ οι μακροπρόθεσμες μεταρρυθμίσεις ανταγωνίζονται συναισθηματικές και συχνά παραπλανητικές αφηγήσεις. Το ζητούμενο, επομένως, δεν είναι αν πρέπει να επικοινωνούμε διαφορετικά, αλλά πώς.

Οικονομικός αναλφαβητισμός

Ο οικονομικός αναλφαβητισμός -δηλαδή η αδυναμία κατανόησης βασικών οικονομικών μηχανισμών- δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους

τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Σε προσωπικό επίπεδο, πολίτες που δεν κατανοούν έννοιες όπως το επιτόκιο, ο ανατοκισμός ή ο πιστωτικός κίνδυνος, είναι πιο ευάλωτοι σε υπερχρέωση, κακές επενδυτικές αποφάσεις και οικονομική ανασφάλεια. Συχνά λαμβάνουν αποφάσεις με βάση το συναίσθημα ή την παραπληροφόρηση, χωρίς να αξιολογούν τις μακροπρόθεσμες συνέπειες.

Σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο, ο οικονομικός αναλφαβητισμός υπονομεύει τη δημοκρατική λειτουργία. Όταν οι πολίτες δεν μπορούν να αξιολογήσουν οικονομικές πολιτικές, προϋπολογισμούς ή μεταρρυθμίσεις, δυσκολεύονται να συμμετέχουν ουσιαστικά στον δημόσιο διάλογο. Αυτό αφήνει χώρο στον λαϊκισμό, στις απλουστευτικές υποσχέσεις και στη διαστρέβλωση της πραγματικότητας. Πολύπλοκα αλλά αναγκαία μέτρα παρουσιάζονται ως «εχθρικά», ενώ μη ρεαλιστικές προτάσεις γίνονται ελκυστικές επειδή ακούγονται απλές.

Η κατανόηση δύσκολων οικονομικών εννοιών δεν σημαίνει ότι όλοι οι πολίτες πρέπει να γίνουν οικονομολόγοι. Σημαίνει, όμως, να διαθέτουν τα βασικά εργαλεία για να ερμηνεύουν την οικονομική πληροφορία, να θέτουν ερωτήματα και να αντιλαμβάνονται τα όρια και τις δυνατότητες της οικονομικής πολιτικής. Η οικονομική παιδεία ενισχύει την ατομική υπευθυνότητα αλλά και τη συλλογική ωριμότητα μιας κοινωνίας. Πρώτον, είναι αναγκαίο να ανα-

γνωρίσουμε ότι η πολυπλοκότητα είναι αναπόφευκτη, η σύγχυση, όμως, όχι. Οι πολίτες δεν χρειάζεται να γίνουν οικονομολόγοι, χρειάζονται όμως σαφήνεια, ειλικρίνεια και σύνδεση της πολιτικής με την καθημερινότητά τους. Η υπερβολική χρήση τεχνικής ορολογίας, ακρωνυμίων και αφηρημένων δεικτών μπορεί να είναι ακριβής, αλλά δεν οικοδομεί κατανόηση.

“

Η οικονομική επικοινωνία έχει και συναισθηματική διάσταση. Οι αποφάσεις επηρεάζουν εισοδήματα, αποταμιεύσεις και την αίσθηση αξιοπρέπειας των πολιτών

Όπου υπάρχει κενό κατανόησης, συχνά παρεμβάλλεται η καχυποψία.

Ιδιαίτερα σε μια μικρή και στενά συνδεδεμένη κοινωνία όπως η κυπριακή, οι αφηγήσεις διαδίδονται γρήγορα. Η σιωπή ή τα ασαφή μηνύματα εύκολα εκλαμβάνονται ως αποφυγή ή έλλειψη διαφάνειας.

Δεύτερον, η απλοποίηση δεν ταυτίζεται με την υπεραπλούστευση. Δεν σημαίνει απόκρυψη δύσκολων αληθειών ή παραγνώριση συμβιβασμών. Σημαίνει δομή του μηνύματος γύρω από όσα πραγματικά απασχολούν τους

πολίτες. Όταν γίνεται λόγος για δημοσιονομική πειθαρχία, οι αριθμοί έχουν σημασία, όμως οι πολίτες ενδιαφέρονται πρωτίστως για τη σταθερότητα, τη δικαιοσύνη και την προοπτική: Θα είναι ασφαλής η εργασία τους; Θα μεταβληθεί η φορολογία; Θα έχουν ευκαιρίες τα παιδιά τους; Η επικοινωνία οφείλει να ξεκινά από αυτά τα ερωτήματα.

Τρίτον, η συνέπεια και ο σωστός χρόνος είναι εξίσου σημαντικά με το περιεχόμενο. Η εμπιστοσύνη δεν οικοδομείται μόνο σε περιόδους κρίσης, αλλά κυρίως σε περιόδους σταθερότητας. Όταν οι Αρχές επικοινωνούν έγκαιρα και με συνοχή, για παράδειγμα σε περιόδους αναβαθμίσεων της πιστοληπτικής ικανότητας ή βελτίωσης των δημοσιονομικών δεικτών, ενισχύεται η αξιοπιστία τους. Αντίθετα, τα αποσπασματικά ή ανηφατικά μηνύματα εντείνουν την αβεβαιότητα, ακόμη και όταν τα δεδομένα είναι θετικά.

Τέταρτο, η οικονομική επικοινωνία έχει και συναισθηματική διάσταση. Οι αποφάσεις επηρεάζουν εισοδήματα, αποταμιεύσεις και την αίσθηση αξιοπρέπειας των πολιτών. Η αναγνώριση αυτής της διάστασης δεν αποδυναμώνει την αντικειμενικότητα, την ενισχύει. Η εξήγηση ότι μόνο του «τι» και του «πώς», αλλά και του «γιατί», είναι καθοριστική.

Ψηφιακή εποχή

Η ψηφιακή εποχή απαιτεί προσαρμογή, όχι υποχώρηση. Οι θεσμοί δεν χρειάζεται να μετατραπούν σε «influencers». Οφείλουν

όμως να αξιοποιούν τα εργαλεία της σύγχρονης επικοινωνίας: καθαρά οπτικά στοιχεία, απλή γλώσσα, επανάληψη βασικών μηνυμάτων και πολυεπίπεδη πληροφόρηση, ένα βασικό, κατανοητό μήνυμα για το ευρύ κοινό και πιο αναλυτική τεκμηρίωση για όσους επιθυμούν εμπάθυνση. Η παρουσία στον δημόσιο χώρο είναι κρίσιμη διότι όταν απουσιάζουν οι αξιόπιστες φωνές, το κενό καλύπτεται από λιγότερο αξιόπιστες.

Τέλος, η ποιοτική επικοινωνία προϋποθέτει ακεραιότητα. Σε μια μικρή χώρα όπως η Κύπρος, η αξιοπιστία έχει και προσωπική διάσταση. Οι πολίτες θυμούνται ποιοι μίλησαν καθαρά σε δύσκολες στιγμές και ποιοι όχι. Η παραδοχή αβεβαιότητας, η εξήγηση περιορισμών και η αναγνώριση λαθών μπορούν να ενισχύσουν, και όχι να αποδυναμώσουν, την εμπιστοσύνη.

Σε μια εποχή κοινωνικής πίεσης, τεχνολογικών ανατροπών και έντονου πολιτικού θορύβου, ο ρόλος των δημοσιονομικών και χρηματοοικονομικών Αρχών δεν περιορίζεται στη διαχείριση αριθμών. Επεκτείνεται στη διαχείριση της κατανόησης. Η επικοινωνία δεν αποτελεί πλέον δευτερεύουσα λειτουργία. Είναι θεμελιώδης ευθύνη.

Αν επιθυμούμε τη στήριξη των πολιτών σε ορθές πολιτικές, πρέπει πρώτα να διασφαλίσουμε ότι τις κατανοούν. Και αν επιδιώκουμε την εμπιστοσύνη τους, οφείλουμε να την κερδίσουμε: με υπομονή και συνέπεια.

Κοινοποιώντας σύνθετες οικονομικές ιδέες

στο κοινό σε μια εποχή περίπλοκη, γεμάτη ανατροπές

Όταν οι Αρχές επικοινωνούν έγκαιρα και με συνοχή, ενισχύεται η αξιοπιστία τους

«Μαγείρεμα» συναλλαγής ακινήτου με το Τμήμα Φορολογίας... Θεατή

Ειδική Έκθεση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας «δείχνει» πώληση ακινήτου με «κούρεμα» 44% στην τιμή

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Μια ανώνυμη καταγγελία για πώληση ακινήτου «γνωστού επιχειρηματία» την περίοδο 2015-2017 οδήγησε την Ελεγκτική Υπηρεσία σε ειδικό έλεγχο του Τμήματος Φορολογίας και στον τρόπο με τον οποίο το Τμήμα χειρίστηκε φορολογικά τους εμπλεκόμενους φακέλους. Τα πρόσωπα και οι εταιρείες εμφανίζονται ανωνυμοποιημένα («Α», «Β», «Γ» κ.ο.κ.), όμως οι αριθμοί είναι συγκεκριμένοι – και οι επισημάνσεις βαριές: ενώ υπήρξαν, «σε αρκετά χρονικά σημεία», προειδοποιητικές ενδείξεις αυξημένου κινδύνου, το Τμήμα Φορολογίας «δεν φαίνεται να εντόπισε ή/και να εξέτασε δεόντως τις εν λόγω συναλλαγές, ώστε να λάβει σχετικές διορθωτικές ενέργειες». Στο επίκεντρο μπαίνουν η ξαφνική υποτίμηση της τιμής, οι ασυνέπειες στο κόστος, μια επαναγορά με χρηματοδότηση από «τον ίδιο κύκλο» και οι καθυστερήσεις που –όπως προειδοποιεί η Έκθεση– «κλειδώνουν» την αναθεώρηση φορολογιών.

Το «κούρεμα» 44% και η ζημιά που «έσβησε» κέρδη

Στον πρόλογο του Γενικού Ελεγκτή καταγράφεται ότι η αρχική συμφωνία πώλησης (2015) απομύσσε το ακίνητο «Α» στα €19,35 εκατ., αλλά το 2016 οι συμφωνίες ακυρώθηκαν και αντικαταστάθηκαν με νέες, μειώνοντας την τιμή κατά €8,5 εκατ. Η Έκθεση σημειώνει πως το ποσό αυτό «φαίνεται ότι χαρίστηκε» χωρίς λογική και επαρκή εξήγηση και ότι, εξαιτίας της αλλαγής, αντί κέρδους προέκυψε ζημιά €7,7 εκατ., η οποία αξιοποιήθηκε λογιστικά για την εξάλειψη φορολογικών κερδών του 2016.

Κόστη που δεν «βγαίνουν» και τόκοι σε περίοδο αδράνειας

Η Ελεγκτική εντοπίζει σοβαρές ασυνέπειες στο κόστος: Στον φορολογικό φάκελο (2013) εμφανίζεται κόστος γης και ανέγερσης περίπου €9,3 εκατ., ενώ στις οικονομικές καταστάσεις αναγνωρίστηκε σε €15,8 εκατ. και στην πώληση του 2016 το κόστος λογίστηκε στα €18,6 εκατ., με «αισθητά αυξημένη κεφαλαιοποίηση τόκων» ακόμη και σε περίοδο αδράνειας.

Σε άλλο σημείο αναφέρεται ότι κεφαλαιοποιήθηκε κόστος δανεισμού €7,9 εκατ. (2008-2015) με ενδεικτικό επιτόκιο 11,5%, ενώ ο δανειολήπτης (εταιρεία-μέλος) φαίνεται να είχε σχετικό κόστος €58 εκατ. με 6,6% για την ίδια περίοδο – απόκλιση που, κατά την Ελεγκτική, χρειάζεται τεκμηρίωση καθώς ενδέχεται να διόγκωσε λογιστικά το κόστος.

Και η σύγκριση «φωνάζει»: Το έργο ολοκληρώθηκε (2018) με συνολικό κόστος περίπου €47,7 εκατ., ενώ άλλο παρόμοιο έργο στην ίδια περιοχή, αντίστοιχης ποιότητας, ολοκληρωμένο το 2022 και σχεδόν διπλάσιου μεγέθους, κοστολογήθηκε στα €42,9 εκατ. – περίπου €5 εκατ. χαμηλότερα.

Επαναγορά €25 εκατ. και «επιστροφή» σε συνδεδεμένα πρόσωπα

Η Έκθεση σπινει –ακόμη και με σχετικό γράφημα– ένα πλέγμα συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη, όπου το

ακίνητο «Α» πωλείται το 2016, περνά σε εταιρική δομή με ξένο «κρίκο» και το 2017 επανεμφανίζεται σε κυπριακή εταιρεία, με τελικούς πραγματικούς ιδιοκτήτες την άμεση οικογένεια του προσώπου «Β».

Τον Αύγουστο του 2017 η κυπριακή εταιρεία «Ζ» απέκτησε το 100% της ξένης «ΣΤ» έναντι €25 εκατ., η οποία ήταν ο μοναδικός μέτοχος της κυπριακής «Ε» (ιδιο-

τα €19,5 εκατ., τα €15 εκατ. προήλθαν από εκχώρηση της «Γ» (του αρχικού πωλητή) και τα €4,5 εκατ. από εκχώρηση ξένης εταιρείας σε χώρα του εξωτερικού.

Η Ελεγκτική θέτει ευθέως το ερώτημα κατά πόσον πρόκειται για αυθεντικές εμπορικές πράξεις μεταξύ τρίτων ή για συναλλαγές συνδεδεμένων που θα έπρεπε να εξεταστούν με βάση το άρθρο 33

Παράλληλα, σημειώνεται ότι, βάσει φορολογικών δηλώσεων 2015-2022, ενδέχεται να διεκδικήθηκαν ως εκπιπτόμενα έξοδα εξασφάλισης κεφαλαίου €8,4 εκατ. σε αντίθεση με τη νομοθεσία, χωρίς να προκύπτει σχετικός έλεγχος.

Και υπάρχει και το «σήμα» που δύσκολα προσιπνεί: η τιμή παραχώρησης μετοχών σε ξένους επενδυτές (€85,8-€92,6 ανά μετοχή) ήταν πολλαπλάσια της τιμής παραχώρησης μετοχών προς συνδεδεμένη εταιρεία («Η») στα €1,78 ανά μετοχή – απόκλιση έως 5.100% – με την Ελεγκτική να θέτει ερωτηματικά για το κατά πόσον τηρήθηκαν οι πρόνοιες του άρθρου 33 και η αγοραία βάση της συναλλαγής.

Καθυστερήσεις που «κλειδώνουν» τον έλεγχο

Η Ελεγκτική καταγράφει καθυστερήσεις τόσο στην υποβολή δηλώσεων εισοδήματος όσο και στην επιβολή φορολογιών από το Τμήμα Φορολογίας, με αποτέλεσμα: απώλεια του δικαιώματος αναθεώρησης όταν παρήλθε η περίοδος των έξι ετών (Άρθρο 23 του Ν.4/78), επιβολή φόρου «βάσει δήλωσης» αντί βάσει εξέτασης και ενδεχόμενη απώλεια δημόσιων εσόδων.

Τι απαντά το Τμήμα Φορολογίας

Στο Παράρτημα ΙΙΙ δημοσιεύεται αυτούσια η απάντηση του Εφόρου Φορολογίας (5 Αυγούστου 2025): Το Τμήμα αναφέρει ότι έχει ξεκινήσει την εξέταση των ζητημάτων, αλλά –λόγω του αριθμού εταιρειών και του όγκου ευρημάτων/παρατηρήσεων– δεν είναι ακόμη σε θέση να δώσει συγκεκριμένα σχόλια, διορθωτικές ενέργειες ή χρονοδιάγραμμα, σημειώνοντας ότι θα ενημερώσει μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης.

Το μεγάλο ερώτημα που μένει, όπως το θέτει ο Γενικός Ελεγκτής, είναι πώς ένα τόσο πυκνό πλέγμα «ενδείξεων κινδύνου» και πράξεων εκατομμυρίων δεν εντοπίστηκε εγκαίρως. Και αυτό είναι το σημείο που ξεπερνά τα ονόματα: αν το «ρανιάρ» του κράτους δεν πάνει τέτοιες υποθέσεις, πόσες άλλες περνούν απαρατήρητες;

- Οι αριθμοί της υπόθεσης
- Αρχική αποτίμηση (2015): €19,35 εκατ.
  - Τελική τιμή (2016): €10,85 εκατ.
  - Μείωση: €8,5 εκατ. (≈44%)
  - Ζημιά από πώληση: €7,7 εκατ.
  - Επαναγορά (2017): €25 εκατ.

κτίστριας του ακινήτου). Με αυτό το βήμα, η «Ζ» απέκτησε έμμεσα την «Ε» και το ακίνητο. Η Ελεγκτική σημειώνει ότι η «Ε» εμφανίζει καθαρή περιουσία (equity) €35 εκατ. και ότι τα δεδομένα αυτά έρχιζαν διερεύνησης, αφού η τιμή επαναγοράς παρουσιαζόταν μειωμένη τουλάχιστον κατά €10 εκατ.

Κλειδί είναι και η χρηματοδότηση: από τις ελεγμένες καταστάσεις προκύπτει ότι η «Ζ» δεν είχε τραπεζικούς λογαριασμούς και τα €25 εκατ. καλύφθηκαν κατά €19,5 εκατ. μέσω εκχώρησης από την «Η» (μπτρική 100% της «Ζ») και κατά €5,5 εκατ. ως υποχρεώσεις προς «εμπορικούς πιστωτές». Από

(arm's length) – ενώ, όπου απαιτείται, να επιβληθούν φορολογίες και να ενημερωθεί η ΜΟΚΑΣ.

ΚΕΠ και προνομιούχες μετοχές – κεφάλαια €61,5 εκατ.

Η υπόθεση δεν μένει στην αγοραπωλησία. Η «Ε» φέρεται να άντλησε, μέσω Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος, κεφάλαια €61,5 εκατ. (2015-2019) εκδίδοντας προνομιούχες μετοχές προς ξένους υπηκόους, με κόστος έκδοσης (2019) €13,5 εκατ. ή 22% του κεφαλαίου – ποσοστό που η Ελεγκτική χαρακτηρίζει «διαίτερα υψηλό» και άξιο διερεύνησης.

pwC

We accelerate what's possible
so you can
turn vision into value

ΜΑΡΙΑ
ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ
karaiskou@
sigmatv.com

Οι βασικοί εμπορικοί εταίροι της Κύπρου

Τα προϊόντα που εισάγονται και εξάγονται – Από χώρες της Ε.Ε. το 55%

Αυξήθηκαν τόσο οι εισαγωγές όσο και οι εξαγωγές προϊόντων στην Κύπρο εντός του έτους 2025, με την άνοδο των εισαγωγών να υπερβαίνει αυτήν των εξαγωγών και με αποτέλεσμα να εμφανίζεται αυξημένο το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει ο κύριος εταίρος της Κύπρου στις εισαγωγές προϊόντων. Τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας (για την περίοδο Ιανουαρίου 2025 – Νοεμβρίου 2025) δείχνουν ότι η Ελλάδα αποτελεί την κύρια προέλευση εισαγωγών για την Κύπρο, ακολουθούμενη από την Ιταλία και μετέπειτα την Κίνα. Όσον αφορά τις εξαγωγές ανά χώρα, η Κύπρος κατευθύνει το μεγαλύτερο μέρος προς τη Λιβύη, ακολουθεί ο Λίβανος και στη συνέχεια η Ελλάδα.

Το 29,3% των εισαγωγών αφορούν καταναλωτικά αγαθά, με τα τρόφιμα και τα ποτά να αντιπροσωπεύουν το 11,54%. Η κατηγορία «καύσιμα και λιπαντικά» αντιπροσωπεύουν το 25,48% των εισαγωγών.

Στις εξαγωγές, τα βιομηχανικά προϊόντα ορυκτής προέλευσης αντιπροσωπεύουν το 65,06% του συνόλου. Ακολουθούν τα βιομηχανικά προϊόντα παραγωγής με 19,52%, εκ των οποίων τα φαρμακευτικά προϊόντα καλύπτουν το 9,3%, ενώ τα βιομηχανικά προϊόντα γεωργικής προέλευσης αντιπροσωπεύουν το 12,2%, περιλαμβάνοντας το καλλούμι με ποσοστό 7,72%.

Το εμπορικό ισοζύγιο

Σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, οι συνολικές εισαγωγές αγαθών στην Κύπρο για το 2025 (Ιανουάριος – Δεκέμβριος) ανήλθαν σε €13.551,8 εκατ., σημειώνοντας αύξηση 7,7% σε σύγκριση με €12.582,0 εκατ. το 2024.

Παράλληλα, οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 7%, φτάνοντας τα €5.550,4 εκατ. έναντι €5.186,7 εκατ. το 2024. Συνεπώς, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου διαμορφώθηκε στα €8.001,4 εκατ., ενώ το προηγούμενο έτος ήταν €7.395,3 εκατ.

Η Στατιστική Υπηρεσία δημοσίευσε στις 9 Φεβρουαρίου την έκδοση «Στατιστικές ενδοενοσιακού εμπορίου και εμπορίου με τρίτες χώρες – Νοέμβριος 2025», που περιλαμβάνει αναλυτικά στοιχεία για τις εισαγωγές και εξαγωγές αγαθών από τον Ιανουάριο του 2025 μέχρι τον Νοέμβριο του 2025.

Οι συνολικές εισαγωγές (που καλύπτουν συνολικές εισαγωγές από τρίτες χώρες και από κράτη μέλη της Ε.Ε.) την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025 ανήλθαν σε €12.347,3 εκατ. σε σύγκριση με €11.195,9 εκατ. για την αντίστοιχη περίοδο του 2024.

Οι συνολικές εξαγωγές (Ιαν. -

Νοεμ. 2025) ανήλθαν σε €5.059,9 εκατ. σε σύγκριση με 4.810,8 εκατ. ευρώ το 2024. Συνεπώς, το εμπορικό έλλειμμα ανήλθε σε €7.287,4 εκατ. την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025 σε σύγκριση με

Ειδικότερα, το 21,63% των εισαγωγών είναι από την Ελλάδα. Όσον αφορά τις εξαγωγές προϊόντων, το 30,33% (€1.534,7 εκατ. σε αξία) κατευθύνεται σε χώρες της Βόρειας Αφρικής, με τη Λιβύη να απορροφά

- 7) Ηνωμένο Βασίλειο: 3%
8) Ισραήλ: 2,62%
9) Ιαπωνία: 2,4%
10) Γαλλία: 2,11%
- Εξαγωγές (Ιανουάριος - Νοέμβριος 2025):**
1) Λιβύη: 25,1%
2) Λίβανος: 7,21%
3) Ελλάδα: 6,11%
4) Ισραήλ: 4,71%
5) Ηνωμένο Βασίλειο: 4,41%
6) Αίγυπτος: 3,3%
7) Γαλλία: 3,09%
8) Σουηδία: 2,78%
9) Γερμανία: 2%
10) Νήσοι Μάρσαλ: 1,86%

είναι στο 12,2%, με το καλλούμι να καλύπτει το 7,72% και τα γεωργικά προϊόντα το 3,02%.

Εισαγωγές (Ιανουάριος - Νοέμβριος 2025):

- Καταναλωτικά αγαθά: 29,3% / Τρόφιμα και ποτά: 11,54%
- Καύσιμα και λιπαντικά: 25,48%
- Ενδιάμεσες εισροές - αγαθά: 23,5% / Βιομηχανική παραγωγή: 15,03%

- Μεταφορικός εξοπλισμός και εξαρτήματα: 13,91% / Επιβατικά οχήματα: 5,84% / Πλοία, σκάφη και πλωτές κατασκευές: 4,61%
- Κεφαλαιουχικά αγαθά: 6,19%

Εξαγωγές (Ιανουάριος - Νοέμβριος 2025):

- Βιομηχανικά προϊόντα ορυκτής προέλευσης: 65,06% / Ορυκτά καύσιμα και λάδια: 64%

- Βιομηχανικά προϊόντα παραγωγής: 19,52% / Φαρμακευτικά προϊόντα: 9,3% / Απορρίμματα και θραύσματα από χαρτί, γυαλί και μέταλλα: 2,3%

- Βιομηχανικά προϊόντα γεωργικής προέλευσης: 12,2% / Χαλλούμι: 7,72% / Χυμοί φρούτων και λαχανικών: 1,2%

- Γεωργικά προϊόντα: 3,02% / Πατάτες: 1,3% / Ψάρια: 1,25%

Σε ό,τι αφορά την αξία των κυριότερων εξαγόμενων προϊόντων κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2025, τα ορυκτά καύσιμα και λάδια ανήλθαν σε €2.188,0 εκατ., το καλλούμι σε €332,2 εκατ. και τα φαρμακευτικά προϊόντα σε €318,0 εκατ.

Το εμπορικό έλλειμμα ανήλθε σε €7.287,4 εκατ. την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2025

€6.385,1 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2024.

Εμπόριο ανά χώρα

Η Κύπρος εισήγαγε από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης προϊόντα αξίας €6.792,2 εκατ. (Ιαν. - Νοεμ. 2025), που ισοδυναμούν με το 55,01% των συνολικών εισαγωγών.

το 25,1% (€1.270,1 εκατ. σε αξία).
Εισαγωγές (Ιανουάριος - Νοέμβριος 2025):

- 1) Ελλάδα: 21,63%
2) Ιταλία: 7,1%
3) Κίνα: 6,84%
4) Γερμανία: 5,35%
5) Σαουδική Αραβία: 5,27%
6) Ολλανδία: 4,26%

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

Ελλάδα: 21,63%
Ιταλία: 7,1%
Κίνα: 6,84%
Γερμανία: 5,35%
Σαουδική Αραβία: 5,27%
Ολλανδία: 4,26%
Ηνωμένο Βασίλειο: 3%
Ισραήλ: 2,62%
Ιαπωνία: 2,4%
Γαλλία: 2,11%

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Λιβύη: 25,1%
Λίβανος: 7,21%
Ελλάδα: 6,11%
Ισραήλ: 4,71%
Ηνωμένο Βασίλειο: 4,41%
Αίγυπτος: 3,3%
Γαλλία: 3,09%
Σουηδία: 2,78%
Γερμανία: 2%
Νήσοι Μάρσαλ: 1,86%

Ιανουάριος - Νοέμβριος 2025
ΠΗΓΗ: Στατιστική Υπηρεσία

Ο φόβος του πολέμου φέρνει κόλαση, αλλά κανείς δεν είναι πραγματικά έτοιμος

Ολοένα και περισσότεροι πολίτες εκτιμούν ότι το διεθνές περιβάλλον ολισθαίνει προς μια νέα παγκόσμια σύρραξη

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΗΣ

Σε μια περίοδο κατά την οποία ο φόβος μιας νέας γενικευμένης σύρραξης γίνεται αναπόσπαστο μέρος στη δημόσια συζήτηση, η Δύση βρίσκεται αντιμέτωπη με ένα βασανιστικό ερώτημα. Είναι πράγματι έτοιμη για πόλεμο και, αν ναι, ποιος θα σηκώσει το βάρος; Από την εκρηκτική άνοδο της ανησυχίας στις κοινωνίες των ΗΠΑ και της Ευρώπης, όπως αποτυπώνεται σε δημοσκοπήσεις του Politico, έως τα ανησυχιακά συμπεράσματα ασκήσεων του NATO στην Εσθονία, το μήνυμα είναι σαφές. Ο κόσμος αλλάζει ταχύτερα από τις στρατιωτικές και πολιτικές δομές που καλούνται να τον διαχειριστούν. Καθώς ο πόλεμος στην Ουκρανία αναδιαμορφώνει το σύγχρονο πεδίο μάχης και η Προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ επαναπροσδιορίζει τις αμερικανικές προτεραιότητες, η Ευρώπη αναγκάζεται να εξετάσει σοβαρά το ενδεχόμενο μεγαλύτερης στρατηγικής αυτονομίας. Το ερώτημα δεν είναι πλέον θεωρητικό, αλλά άμεσα πολιτικό, στρατιωτικό και οικονομικό. Μπορεί η Συμμαχία ν' ανταποκριθεί σε έναν πόλεμο υψηλής έντασης και μπορεί η Γηραιά Ήπειρος να σταθεί μόνη της αν η Ουάσιγκτον επιλέξει διαφορετική πορεία;

Η Δύση φοβάται τον πόλεμο

Η ανησυχία εντείνεται με ταχείς ρυθμούς στις Δυτικές κοινωνίες, καθώς ολοένα περισσότεροι πολίτες εκτιμούν ότι το διεθνές περιβάλλον ολισθαίνει προς μια νέα παγκόσμια σύρραξη. Δημοσκοπήση που διενήργησε το Politico σε ΗΠΑ, Καναδά, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία και Γερμανία καταγράφει πλειοψηφικά την αίσθηση ότι ο κόσμος γίνεται πιο επικίνδυνος. Σε κάποιες από αυτές τις χώρες, σημαντικό ποσοστό θεωρεί ότι ένας τρίτος παγκόσμιος πόλεμος είναι πιθανότερο να ξεσπάσει μέσα στην επόμενη πενταετία παρά ν' αποφευχθεί.

Η μεταστροφή της κοινής γνώμης είναι εντυπωσιακή σε σύγκριση με την άνοδο του 2025, όταν είχε τεθεί

το ίδιο ερώτημα. Ο Σερπ Ράιντ, επικεφαλής ερευνών της Public First, επισημαίνει ότι, μέσα σε λιγότερο από έναν χρόνο, η αντίληψη περί ασφάλειας έχει επιδεινωθεί αισθητά, με τον πόλεμο να αντιμετωπίζεται πλέον ως ρεαλιστικό ενδεχόμενο και τις διεθνείς συμμαχίες να θεωρούνται εύθραυστες.

Ωστόσο, η αυξημένη ανησυχία δεν μεταφράζεται αυτόματα σε αποδοχή του κόστους. Παρά τη γενική στήριξη στην ενίσχυση των αμυντικών δαπανών σε Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία και Καναδά, η συναίνεση κάμπτεται όταν τίθεται το ενδεχόμενο αύξησης φόρων, διόγκωσης του δημόσιου χρέους ή περικοπών σε κοινωνικές δαπάνες. Όπως τονίζει ο αναλυτής, οι κυβερνήσεις δεν διαθέτουν «λευκή επιταγή» για μεγάλες στρατιωτικές επενδύσεις.

Την ίδια ώρα, ο πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας διανύει τον τέταρτο χρόνο του χωρίς ορατό τέλος, ενώ επί προεδρίας Ντόναλντ Τραμπ οι ΗΠΑ έχουν αναλάβει στρατιωτική δράση σε πολλαπλά μέτωπα. Στη Βρετανία το 43% θεωρούν πιθανό ή πολύ πιθανό έναν νέο παγκόσμιο πόλεμο έως το 2031, έναντι 30% το 2025. Στις ΗΠΑ το ποσοστό ανέρχεται στο 46%, από 38% πέρυσι. Μόνο στη Γερμανία υπεριοχθεί οριακά η άποψη ότι ένα τέτοιο σενάριο δεν είναι πιθανό άμεσα.

Αξιοσημείωτο είναι ότι τουλάχιστον

έναν στους τρεις σε ΗΠΑ, Βρετανία, Γαλλία και Καναδά θεωρεί πιθανή τη χρήση πυρηνικού όπλου στην επόμενη πενταετία, με τη Ρωσία να καταγράφεται ως η μεγαλύτερη απειλή για την ειρήνη στην Ευρώπη.

Το «ανέτοιμο» NATO

Σε κάθε περίπτωση, η Ρωσία και η Ουκρανία δείχνουν ήδη πως θα μοιάζει ο πόλεμος του μέλλοντος

μα, ανάμεσά τους και στρατιώτες που είχαν αποσπαστεί απευθείας από το μέτωπο. Το σενάριο προσομοίωσε ένα «αμφιβιβητικό και κορεσμένο» πεδίο μάχης, όπου πολλαπλοί τύποι drones επιχειρούσαν ταυτόχρονα, δημιουργώντας σύγχυση και πίεση στις μονάδες.

Αν και στην Ουκρανία το μέτωπο παραμένει σε μεγάλο βαθμό σταθεροποιημένο, η άσκηση προέβλεπε ένα πιο ρευστό πεδίο

στο πλαίσιο της άσκησης.

Οι Ουκρανοί αξιοποίησαν το σύστημα διαχείρισης μάχης Delta, το οποίο συλλέγει πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο, χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για την ανάλυση μεγάλων όγκων δεδομένων, εντοπίζει στόχους και συντονίζει πλήγματα. Έτσι επιτυγχάνεται μια εξαιρετικά γρήγορη «αλυσίδα θανάτου» με εντοπισμό, διαμοιρασμό πληροφορίας και προσβολή στόχου μέσα σε ελάχιστα λεπτά.

Μια ομάδα περίπου δέκα Ουκρανών, ενεργώντας ως αντίπαλη δύναμη, κατάφερε μέσα σε μισή ημέρα να «καταστρέψει» εικονικά 17 τεθωρακισμένα οχήματα και να πραγματοποιήσει 30 πλήγματα σε άλλους στόχους. Σε άλλη φάση της άσκησης, μονάδα περίπου 100 Εσθονών και Ουκρανών ανέπτυξε περισσότερα από 30 drones σε περιοχή μικρότερη των 10 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Αν και η πυκνότητα ήταν περίπου η μισή από εκείνη που παρατηρείται σήμερα στο ουκρανικό μέτωπο, ακόμη και έτσι «δεν υπήρχε δυνατότητα απόκρυψης». Οχήματα και μηχανοκίνητες μονάδες εντοπίζονταν και εξουδετερώνονταν με ταχύτητα.

Συνολικά, το αποτέλεσμα για τις δυνάμεις του NATO περιγράφηκε ως «θλιβερό». Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες, οι αντίπαλες δυνάμεις ήταν σε θέση να εξουδετερώσουν

“ Η Ρωσία και η Ουκρανία δείχνουν ήδη πως θα μοιάζει ο πόλεμος του μέλλοντος, αλλά οι ΗΠΑ μαζί με τους συμμάχους τους φαίνεται ότι δεν είναι έτοιμοι

αλλά οι ΗΠΑ μαζί με τους συμμάχους τους φαίνεται ότι δεν είναι έτοιμοι. Αυτό είναι το βασικό συμπέρασμα μεγάλης στρατιωτικής άσκησης του NATO, που πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Μάιο στην Εσθονία, αποκαλύπτοντας σοβαρές τακτικές αδυναμίες σε συνθήκες πολέμου υψηλής έντασης με εκτεταμένη χρήση drones.

Η άσκηση, με την ονομασία Hedgehog 2025, συγκέντρωσε περισσότερους από 16.000 στρατιώτες από 12 χώρες του NATO, οι οποίοι εκπαιδεύτηκαν μαζί με Ουκρανούς ειδικούς στα μη επανδρωμένα συστή-

μα, όπου άρματα και μονάδες πεζικού διατηρούν ακόμη δυνατότητα ελιγμών. Σε ένα από τα σενάρια, μια δύναμη μάχης αρκετών χιλιάδων στρατιωτών επιχειρήσεως επιθετική κίνηση. Καθώς προέλαυνε, δεν έλαβε επαρκώς υπόψη ότι τα drones έχουν μετατρέψει το σύγχρονο πεδίο μάχης σε σχεδόν πλήρως διαφανή χώρο. Όπως περιγράφει συμμετέχων που υποδούταν τον αντίπαλο, οι δυνάμεις κινούνταν και στάθμευαν οχήματα και σκηνές χωρίς καμουφλάζ. Το αποτέλεσμα ήταν η ταχεία «εξουδετέρωσή» τους

Εποικισμός και απόγονοι: Το μακρύ «χέρι» της κατοχής

ΑΠΟΨΗ “
ΔΑΝΟΣ Π.
ΣΟΥΚΙΟΥΡΟΓΛΟΥ*

Ο εποικισμός που ακολούθησε την τουρκική εισβολή του 1974 δεν ήταν παρενέργεια του πολέμου· ήταν στρατηγικός στόχος, προαναγγελλμένος ήδη από το 1956 (μελέτη Νιχάτ Ερίμ) και ήδη δοκιμασμένος στην Αλεξανδρόπεια: μεταφορά πληθυσμού, αλλοίωση δημογραφίας, πολιτικό τετελεσμένο και τελική προσάρτηση. Στην Κύπρο το ίδιο μοντέλο εφαρμόστηκε «αθόρυβα», με ριζες, βάθος χρόνου και απογόνους που παγιώνουν καθημερινά το αποτέλεσμα.

Η μεταφορά πληθυσμού στα κατεχόμενα δεν στόχευε στην «ομαλότητα», ούτε στην ανάπτυξη, αλλά στη δημιουργία ανθρώπινου αναχώματος απέναντι στη νομιμότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Πρόκειται για πληθυσμό πολιτικά, οικονομικά και θεσμικά εξαρτημένο από την Αγκυρα, που παγιώνει το τετελεσμένο χωρίς κίνηση - απλώς πολλαπλασιάζοντας τον εαυτό του. Γι' αυτό ο εποικισμός είναι το μακρύ «χέρι» της κατοχής: δρα αθόρυβα, βαθιά και, κυρίως, μη αναστρέψιμα.

Μισό αιώνα μετά, το σοβαρότερο εμπόδιο σε οποιαδήποτε λύση δεν είναι τεχνικό· είναι δημογραφικό. Πώς συγκροτείς βιώσιμη πολιτική τάξη όταν σημαντικό τμήμα του εκλογικού σώματος δημιουργήθηκε ακριβώς για ν' ακυρώσει την Κυπριακή Δημοκρατία; Πώς προκύπτει λειτουργικότητα όταν το θεμέλιο είναι προϊόν παραβίασης του Διεθνούς Δικαίου; Ο εποικισμός δεν είναι «κεφάλαιο διαπραγμάτευσης»· είναι πράξη κατοχής

εν εξελίξει. Και οι απόγονοι των εποίκων - χωρίς προσωπική ενοχή - αποτελούν το μόνιμο δημογραφικό αποτύπωμα μιας στρατηγικής που αποδίδει καθημερινά και ριζώνει όσο τα χρόνια περνούν.

Υπάρχει όμως μια αλήθεια που πονά, αλλά πρέπει να ειπωθεί καθαρά: η Κυπριακή Δημοκρατία δεν διεθνοποίησε συστηματικά ούτε την εισβολή και την κατοχή με όρους επίμονης θεσμικής διεκδίκησης, ούτε - πολύ περισσότερο - τον εποικισμό. Το σοβαρότερο και πιο μη αναστρέψιμο πρόβλημα της κατοχής αγνοήθηκε στην πράξη σχεδόν πλήρως. Δεν έγινε κεντρικός άξονας διεθνούς στρατηγικής· δεν κατατέθηκε ρητή ονομαστική καταγγελία με αίτημα μηχανισμού επαλήθευσης βάσει της 4ης Σύμβασης της Γενεύης· δεν οικοδομήθηκε μακρόπνοη εκστρατεία με σταθερό μήνυμα, αριθμούς και νομικές κινήσεις.

Η έλλειψη θεσμικής δράσης αποδεικνύεται από το ότι, πέρα από ελάχιστες διεθνείς αναφορές - όπως η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης (Doc. 9799, 2.5.2003) και η απόφαση του ΕΔΔΑ στην υπόθεση Cyprus v. Turkey (10.5.2001) - δεν υπήρξε συνεχής, οργανωμένη καταγγελία του εποικισμού ως εγκλήματος κατοχής. Όσο η Λευκωσία δεν το έθετε επίμονα και θεσμικά, τόσο η Αγκυρα προωθούσε ανενόχλητη τον δημογραφικό μετασχηματισμό.

Για δεκαετίες, η δημογραφική αλλοίωση - το πιο μη αναστρέψιμο

στοιχείο της κατοχής - έμενε στο περιθώριο ή υποβαθμιζόταν σε «τεχνικό ζήτημα». Κι όμως, ο χρόνος δουλεύει υπέρ της Τουρκίας: οι γενιές πολλαπλασιάζονται, τα δημοτολόγια κλειδώνουν, τα εκλογικά μεγέθη αλλάζουν, η επιστροφή δικαιωμάτων δυσκολεύει. Τα ατέρμονα «Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης» και οι συζητήσεις εκτός πυρήνα μεταθέτουν την ουσία: κάθε γύρος χωρίς περιεχόμενο είναι δώρο χρόνου στην Αγκυρα, η οποία δεν έχει κανένα λόγο να βιάζεται. Στόχος της είναι η παγι-

λέγεται μονιμοποίηση.

Δεν υπάρχει ουδέτερη στάση απέναντι στη δημογραφική μεταβολή. Η την αναγνωρίζεις ως εγκληματικό κατοχής και την πολεμάς με όλα τα πολιτικά, νομικά και διπλωματικά μέσα· ή την αποδέχεσαι σιωπηρά. Η πρώτη οδός απαιτεί στρατηγική επιμονή. Η δεύτερη οδηγεί, αργά αλλά με βεβαιότητα, σε μια κατοχή που δεν χρειάζεται στρατό για να συνεχίζεται - της αρκεί η δημογραφική αλλαγή.

Τι σημαίνει πρακτικά να τεθεί ο εποικισμός στο επίκεντρο; Επίσημη

διπλωματία με δεδομένα, αριθμούς και ανθρώπινες ιστορίες· και, κυρίως, εσωτερική ενότητα ρητορικής: ίδιο, καθαρό μήνυμα σε όλες τις πρωτεύουσες και όλους τους διεθνείς Οργανισμούς.

Ο εποικισμός δεν είναι παρελθόν· είναι παρόν που βαθαίνει με σοβαρό και επικίνδυνο μελλοντικό αποτέλεσμα. Επιβάλλεται ν' αντιμετωπιστεί αποφασιστικά. Οι απόγονοι των εποίκων δεν είναι εχθροί· είναι το ζωντανό αποτέλεσμα μιας τουρκικής στρατηγικής, που πέτυχε, επειδή εμείς αποτύχαμε. Η Αγκυρα σχεδίασε, εκτέλεσε και εδραίωσε ένα δημογραφικό τετελεσμένο· εμείς ούτε το ανακόψαμε ούτε το διεθνοποιήσαμε και - το χειρότερο - ακόμη ούτε καν το θέτουμε ως ζήτημα. Αυτό είναι το πιο δυσάρεστο αλλά αναπόφευκτο συμπέρασμα: η τουρκική πολιτική λειτούργησε. Η δική μας ήταν - και παραμένει - ανύπαρκτη.

Αν αυτή η πραγματικότητα δεν τεθεί τώρα στο επίκεντρο της διεθνούς συζήτησης - νομικά, πολιτικά, διπλωματικά - το «μακρύ χέρι» της κατοχής θα συνεχίσει να διαμορφώνει τον δημογραφικό χάρτη της Κύπρου μέχρι την ολοκλήρωση του τουρκικού στόχου: μια Κύπρος πλήρως μετασχηματισμένη και τελικά τουρκοποιημένη, με τη δική μας ανοχή. Η επιλογή είναι αμείλικτη: ή διεθνοποιούμε επιτέλους το ζήτημα της κατοχής, του εποικισμού και των συνεπειών τους, ή συμβιβάζομαστε με το τετελεσμένο που εμείς επιτρέψαμε να παγιωθεί. Δεν γίνεται και τα δύο.

*Μόνιμος κάτοικος Μελβούρνης

Ο εποικισμός δεν είναι παρελθόν· είναι παρόν που βαθαίνει με σοβαρό και επικίνδυνο μελλοντικό αποτέλεσμα. Επιβάλλεται ν' αντιμετωπιστεί αποφασιστικά

ωση της μη λύσης και η σταδιακή μείωσή του τετελεσμένου σε «κανονικότητα».

Ο εποικισμός αποτελεί ευθεία παραβίαση θεμελιωμένων κανόνων του Διεθνούς Δικαίου. Δεν είναι άποψη· είναι κανόνας: η μεταφορά πληθυσμού του κατακτητή στο κατεχόμενο έδαφος απαγορεύεται ρητά. Το ότι δεν έγινε διεθνές ζήτημα πρώτης γραμμής στον βαθμό που έπρεπε, δεν αλλάζει την ουσία: λύση που πατά πάνω σε δημογραφικό τετελεσμένο κινδυνεύει να είναι απλώς πολιτική αναγνώριση του προϊόντος της κατοχής. Αυτό δεν λέγεται λύση·

ονομαστική καταγγελία στον ΟΗΕ για παραβίαση της 4ης Γενεύης με αίτημα ειδικού μηχανισμού τεκμηρίωσης και δημογραφικού ελέγχου στα κατεχόμενα· σύνδεση κάθε διαδικασίας συνομιλιών με δεσμευτική παύση νέου εποικισμού και επαληθεύσιμη καταγραφή των υφιστάμενων· ενσωμάτωση ευρωπαϊκής διάστασης με όρους, κυρώσεις και πολιτική πίεση σε κάθε ενέργεια που παγιώνει το τετελεσμένο· τερματισμό της κανονικοποίησης μέσω ΜΟΕ που «ντύνουν» την κατοχή με τεχνικές διευκολύνσεις, πάντα προς όφελος του εισβολέα· σταθερή δημόσια

Ωρα αλλαγής στρατηγικής: από τη σιωπή στη διεκδίκηση

ΑΠΟΨΗ “
ΔΡ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΜΑΥΡΟΥ*

Πενήντα δύο και πλέον χρόνια μετά την τουρκική εισβολή και τη συνεχιζόμενη κατοχή, η Κύπρος εξακολουθεί να βιώνει μίαν από τις πιο μακροχρόνιες και κατάφωρες παραβιάσεις του Διεθνούς Δικαίου στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Και, όμως, παρά τη βαρύτητα του εγκλήματος, η διεθνής αντίδραση παραμένει χλιαρή, επιλεκτική και συχνά υποκριτική. Ακόμη πιο ανησυχητικό, όμως, είναι το γεγονός ότι και η δική μας πλευρά έχει συμβάλει, με τη στάση και τις επιλογές της, στη σταδιακή απονεύρωση του Κυπριακού ως διεθνούς ζητήματος εισβολής και κατοχής.

Η Κυπριακή Δημοκρατία τα τελευταία χρόνια ακολουθεί μια πολιτική που αυτοχαρακτηρίζεται ως «εξωστρεφής», στην πράξη όμως σιερείται διεκδικητικού περιεχο-

μένου. Αντί να θέτει με συνέπεια και ένταση το ζήτημα της συνεχιζόμενης τουρκικής κατοχής σε όλα τα διεθνή φόρα, επιλέγει συχνά τη σιωπή, τις χαμηλές προσδοκίες και τη διαχείριση εντυπώσεων. Οι καταγγελίες είναι σποραδικές, προσεκτικά διατυπωμένες και χωρίς συνέχεια, λες και φοβόμαστε μήπως «ενοχλήσουμε» συμμάχους και εταίρους.

Την ίδια ώρα, η Κύπρος έχει συνεργαστεί στενά με χώρες της Δύσης, συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Πολιτειών και του Ισραήλ, διευκολύνοντας και ενισχύοντας τη στρατιωτική τους παρουσία στο νησί. Βάσεις, υποδομές, ασκήσεις και διευκολύνσεις παραχωρούνται στο όνομα της περιφερειακής ασφάλειας και των γεωπολιτικών τους σχεδιασμών. Η Κύπρος παρουσιάζεται ως

αξιόπιστος εταίρος και πυλώνας σταθερότητας. Όμως, το κρίσιμο ερώτημα παραμένει: ποιο είναι το αντίλλαγμα για την ίδια την Κυπριακή Δημοκρατία;

Δυστυχώς, μέχρι σήμερα, κανένα ουσιαστικό. Καμία χώρα από αυτές που αξιοποιούν τη γεωστρατηγική σημασία της Κύπρου δεν έχει αναλάβει ενεργό ρόλο για τον τερματισμό της κατοχής ή για την επιβολή κόστους στην Τουρκία. Αναθέτως, η Αγκυρα συνεχίζει ανενόχλητη να παραβιάζει ψηφίσματα του ΟΗΕ, να προωθεί λύσεις δύο κρατών και να δημιουργεί νέα τετελεσμένα επί του εδάφους.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στη Μεγάλη Βρετανία. Ως εγγυήτρια δύναμη, με νομικές και ιστορικές ευθύνες που απορρέουν από τις Συνθήκες του 1960, ουδέποτε ανέλαβε τις υποχρεώσεις της

γι' αποκατάσταση της συνταγματικής τάξης και ανατροπή των συνεπειών της εισβολής. Αντίθετα, περιορίστηκε σε ρόλο «ουδέτερου παρατηρητή», διατηρώντας στρατιωτικές Βάσεις και εξυπηρετώντας πρωτίστως τα δικά της συμφέροντα. Η κατοχή του 37% του κυπριακού εδάφους δεν ανετράπη, ούτε καν αμφισβητήθηκε έμπρακτα από το Λονδίνο.

Η στάση αυτή έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την αποφασιστικότητα που επιδεικνύει η Δύση σε άλλες περιπτώσεις παραβίασης της διεθνούς νομιμότητας, όπως στην Ουκρανία. Εκεί, κυρώσεις, πολιτική στήριξη και στρατιωτική βοήθεια κινητοποιήθηκαν άμεσα. Για την Κύπρο, όμως, η κατοχή φαίνεται να θεωρείται «παγωμένο» και βολικό πρόβλημα, που δεν αξίζει την ίδια προτεραιότητα.

Ενόψει των επικείμενων βου-

λευτικών εκλογών, η συζήτηση αυτή δεν μπορεί ν' αποφευχθεί. Η χώρα χρειάζεται άμεση αλλαγή στρατηγικής. Μια πολιτική πραγματικά εξωστρεφής, αλλά ταυτόχρονα μαχητική. Με ξεκάθαρες απαιτήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση, σύνδεση των ευρωτουρκικών με απτή πρόοδο στο Κυπριακό και σταθερή υπενθύμιση ότι η Κύπρος δεν είναι λιγότερο ευρωπαϊκή από οποιοδήποτε άλλο κράτος-μέλος.

Χωρίς διεκδίκηση, χωρίς καταγγελία και χωρίς πολιτικό κόστος για την Τουρκία, η κατοχή θα παγιώνεται. Οι αυταπάτες τελείωσαν. Η Κύπρος οφείλει να μιλήσει τη γλώσσα που καταλαβαίνουν οι ισχυροί: τη γλώσσα της συνέπειας, της απαίτησης και της αξιοπρέπειας.

*Πρόεδρος του Συνδέσμου Αμμοχώστου ΗΒ

Η ΔΔΟ θνησιγενές κρατικό μάρφωμα

ΑΠΟΨΗ “
ΦΟΙΒΟΣ
ΚΛΟΚΚΑΡΗΣ*

Τα μείζονα θέματα, που συνοψίζουν την ουσία του Κυπριακού, είναι η απαίτηση απομάκρυνσης των Τουρκικών Δυνάμεων Κατοχής (ΤΔΚ) και εποίκων, η κατάργηση των Συνθηκών Εγγυήσεων και Συμμαχίας 1960, η διάλυση της παράνομης «ΤΔΒΚ», η επιστροφή των προσφύγων και η επανενσωμάτωση των κατεχομένων στην Κυπριακή Δημοκρατία (ΚΔ). Τα θέματα αυτά, που σχετίζονται με την ασφάλεια και ενότητα του κράτους και ταλανίζουν τον Ελληνισμό της Κύπρου, ελάχιστα συζητήθηκαν στις χρονοβόρες Διακοινοτικές Συνομιλίες (ΔΣ), που επικεντρώθηκαν στο κεφάλαιο της διακυβέρνησης. Είναι το κεφάλαιο που ενδιαφέρει την Τουρκία, η οποία επιδιώκει την κατάργηση της ΚΔ και αντικατάστασή της με μία συνομοσπονδία δύο ισοτίμων κρατιδίων, τα οποία να τελούν υπό τον έλεγχο και την κηδεμονία της. Οι συζητήσεις των συνομιλιών επικεντρώνονται στον στόχο αυτό που έθεσε η Τουρκία.

Πήραμε μια γεύση των αιρέμων συζητήσεων για τη διακυβέρνηση, από τη διαρροή στα ΜΜΕ την 30ή Απριλίου 2013 τού 77 σελίδων εγγράφου στην αγγλική γλώσσα, συγκλίσεων Ντάουνερ (convergences 2008 -2012). Το έγγραφο αυτό περιλαμβάνει τις συγκλίσεις των συνομιλιών (μαύρα γράμματα) και τις αποκλίσεις

(γαλάζια και κόκκινα γράμματα) για λύση ΔΔΟ, που επέβαλαν η Τουρκία και η Βρετανία προς εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων.

Ο Κυπριακός Ελληνισμός απέρριψε με συντριπτική πλειοψηφία τη ΔΔΟ στο δημοψήφισμα για το Σχέδιο Ανάν, αλλά οι κυβερνήσεις μας και οι ηγεσίες των περισσότερων πολιτικών κομμάτων της ΚΔ εμμένουν στη λύση αυτή και περιφρονούν ουσιαστικά τη λαϊκή ευτυχηγία.

Η ανάγνωση του κειμένου των συγκλίσεων Ντάουνερ τρομάζει τον αναγνώστη, γιατί είναι εμφανές ότι κτίζεται ένα υπερβολικά μεγάλο, πολύπλοκο, διχοτομικό και δυσλειτουργικό κράτος σε έναν νησιωτικό χώρο, του μεγέθους της Κρήτης, ο οποίος διχοτομήθηκε βίαια με τη στρατιωτική εισβολή της Τουρκίας, η οποία επιδιώκει να νομιμοποιήσει με τη λύση του Κυπριακού τα τελεωμένα της εισβολής/κατοχής. Το κείμενο περιλαμβάνει έναν λαβύρινθο λεπτομερειών και συγκρουσιακών θέσεων, απόρροια του γεγονότος ότι η Τουρκία αλλοίωσε δημογραφικά την Κύπρο και εγκατέστησε ΤΔΚ.

Η Τουρκία, με τη στρατιωτική εισβολή του 1974, εκρίζωσε τον ελληνικό πληθυσμό από το βόρειο τμήμα της Κύπρου, προέβη σε μαζικό εποικισμό με Τούρκους εποίκους, που πλειοψηφούν ένα-

νι των Τουρκοκυπρίων (Τ/Κ) και εγκατέστησε υποτελή διοίκηση, την «ΤΔΒΚ», την οποία μετέτρεψε σε οιοική επαρχία της μέσω των εποίκων και διμερών συμφωνιών εξάρτησης. Οι ούτω καλούμενες ΔΣ στην πραγματικότητα δεν διεξάγονται μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Η «ΤΔΒΚ» είναι υποτελής διοίκηση της Τουρκίας, όπως αποφάνθηκε και το ΕΔΑΔ, τελεί υπό τον πλήρη έλεγχο των ΤΔΚ και υποστηρίζει

μερών. Η Τουρκία επιδιώκει με τη λύση να προωθήσει τις επεκτατικές βλέψεις της σε βάρος της Κύπρου και να πετύχει τον στρατηγικό έλεγχό της.

Η ΔΔΟ, όπως διαμορφώθηκε με τις συγκλίσεις (οι δικές μας υποχωρήσεις προς τις τουρκικές απαιτήσεις) δεν θα είναι κράτος λειτουργικό (διαρχία αξιωματούχων, δικαίωμα ΒΕΤΟ μειοψηφίας στη λήψη αποφάσεων), ούτε δίκαιο (πα-

ΔΔΟ, τυχάνει διαφορετικής ερμηνείας μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων. Οι Τούρκοι τον μεταφράζουν ως Ίδρυτικά Κράτη και οι Έλληνες ως Συνομοσπονδίες ή Ομοσπονδιακές Μονάδες. Προβάλλεται ότι υπάρχει συμφωνημένη βάση για τις συνομιλίες, που συνεχίζονται για πολλά χρόνια, αλλά στην πραγματικότητα δεν υπάρχει. Οι συνομιλίες για τη ΔΔΟ δεν έχουν κοινό θεμέλιο. Κιτίζεται ένα θνησιγενές κρατικό μάρφωμα καταδικασμένο σε κατάρρευση.

Η ΔΔΟ, όπως διαμορφώθηκε με τις συγκλίσεις, είναι συγκαλυμμένη μορφή συνομοσπονδίας δύο κρατιδίων και δεν διαφέρει πολύ από τη λύση δύο κρατιδίων (συνομοσπονδία δύο κρατιδίων), που υποστηρίζει σήμερα η Τουρκία. Είναι και οι δύο λύσεις τουρκικών όρων. Η Τουρκία δεν επιδιώκει δύο ανεξάρτητα κράτη στη Κύπρο, αλλά συνομοσπονδία δύο κρατιδίων, τα οποία να τελούν υπό τον έλεγχο και κηδεμονία της. Απαιτείται απόρριψη της ΔΔΟ και επαναφορά του Κυπριακού στην ορθή βάση του, ως θέματος εισβολής, κατοχής, εποικισμού, εθνοκάθαρσης. Μόνο η αφύπνιση του λαού, αν συνειδητοποιήσει τον μεγάλο κίνδυνο των λύσεων που συζητούνται στο Κυπριακό, μπορεί να ανακόψει την πορεία προς τουρκοποίηση όλων της Κύπρου.

*Αντισπράττυος ε.α.

Μόνο η αφύπνιση του λαού, αν συνειδητοποιήσει τον μεγάλο κίνδυνο των λύσεων που συζητούνται στο Κυπριακό, μπορεί να ανακόψει την πορεία προς τουρκοποίηση όλων της Κύπρου

στις συνομιλίες τα συμφέροντα της Τουρκίας σε βάρος εκείνων του κυπριακού κράτους, όπως είχε συμβεί και στις συνομιλίες για το σχέδιο Ανάν (FIR, έρευνα -διάσωση, ΑΟΖ, συνθήκη Μοντρέ κ.ά.).

Όταν δεν υπάρχουν κοινά συμφέροντα μεταξύ δύο μερών (ΚΔ-Τουρκία), δεν μπορεί να συγκροτηθεί ένα κοινό βιώσιμο κράτος, αφού η δομή, η οργάνωση και λειτουργία του, διαπνέεται από εγγενείς διχοτομικές και συγκρουσιακές διατάξεις αντιμαχομένων

ραβίαση των δικαιωμάτων ατομικής ιδιοκτησίας, εκλέγειν-εκλέγεσθαι, ελευθερίας εγκατάστασης). Δεν θα είναι κράτος ασφαλές (στέρψη του δικαιώματος του κυπριακού κράτους να έχει ένοπλες δυνάμεις), ούτε οικονομικά βιώσιμο (4 Βουλές, 3 Κυβερνήσεις, 3 Αστυνομίες, εις διπλούν ή και τριπλούν ημικρατικοί οργανισμοί κ.ά.).

Πέραν τούτου, στο κείμενο των συνομιλιών, ο συμφωνημένος αγγλικός όρος Constituent States, που αποτελεί βασικό συστατικό της

Αξίες σε δοκιμασία

ΑΠΟΨΗ “
ΕΙΡΗΝΗ
ΠΟΓΙΑΤΖΗ*

Σε μια περίοδο κατά την οποία η εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς δοκιμάζεται καθημερινά, η κοινωνία καλείται να θυμηθεί τις αξίες πάνω στις οποίες στηρίχθηκε.

Το τελευταίο διάστημα στην Κύπρο παρατηρείται ένας καιγιαγισμός ειδήσεων που αφορούν αποκαλύψεις διαφθοράς, εγκληματικότητας, πολιτικής ασοδοσίας και ατιμωρησίας. Οι πρακτικές διαφθοράς και ατιμωρησίας εξακολουθούν να παρατηρούνται, παρά τις θεσμικές παρεμβάσεις και τις σχετικές δεσμεύσεις.

Στόχος αυτού του κειμένου δεν είναι να αναλύσει τι πάει λάθος, ούτε να δώσει απαντήσεις. Στόχος είναι να αφυπνίσει, να ταρακουνήσει -αν θέλετε- τους πολίτες που παρακολουθούν αποχαυνωμένοι τα όσα εξελίσσονται. Η βαρύτητα των γεγονότων επηρεάζει το σύνολο της κοινωνίας, ιδιαίτερα όσους παραμένουν αγνοί και νομιμόφρονες.

Το κείμενο αναδεικνύει την ανάγκη επαναπροσδιορισμού των θεμελιωδών αξιών, ως απάντηση στις πρόσφατες εξελίξεις που έχουν

επηρεάσει την εμπιστοσύνη στους θεσμούς και το πολιτικό σύστημα.

Τα αποσπάσματα που ακολουθούν, προέρχονται από ένα βιβλιαράκι της Εθνικής Φοιτητικής Ενώσεως Κύπρου (Ε.Φ.Ε.Κ.) του 1969, με τίτλο «Το Εθνικό μας Πρόβλημα» και επί του παρόντος αποτελεί το μέσον αφύπνισης.

«Το βιβλιαράκι τούτο το απευθύνουμε εμείς τα παιδιά σας, που σπουδάζουμε στις Αθήνες, σε σας τους γονείς μας, στην ώριμη γενιά, που κρατάτε στα χέρια σας τις τύχες της λατρευτής μας Κύπρου.

«...Επαναλαμβάνουμε τον όρκο των νέων της αρχαίας Σπάρτης “Ημείς οι πατέρων μεγ’ αμείνονες ευχόμεθ’ είναι”. Εμείς θα γίνουμε πολύ καλύτεροί σας.

«...Το μέλλον της πατρίδος μας, το μέλλον το δικό μας, η ζωή μας, η ευτυχία μας, οι αγώνες μας θα εξαρτηθούν και από τι κάνετε εσείς σήμερα. Έχετε ευθύνες και εσείς απέναντί μας.

«...Σας παρακαλούμε μη μας υποδουλώσετε, μη μας δέσετε τα χέρια, μη δημιουργήσετε συνθήκες ασφυκτικές, μην ανοίξετε τον τάφο

των παιδιών σας. Τις συνέπειες των πράξεών σας, των αποφάσεών σας θα πληρώσουμε εμείς, το αίμα σας, τα παιδιά σας. Κληροδοήσατε σ’ εμάς ένα εθνικό παρόν, για το οποίο θα σας ευγνωμονούμε, θα είμαστε περήφανοι για εσάς.

«...Καθήκον μας είναι όχι να ψέγουμε τον πολιτισμό μας και να θαυμάζουμε ξένους πολιτισμούς, αλλά να συμβάλουμε ο καθένας ανάλογα με τις δυνάμεις του στην ανύψωσή του.

«...Η απόφαση για την απαραίτητη αλλαγή της πολιτικής μας επί του εθνικού μας ζητήματος, που επιβάλλεται από την ιστορική νομιμότητα, εναπόκειται σ’ εσάς, τους γονείς μας, την τωρινή γενιά που κρατάτε στα χέρια σας την τύχη της πατρίδας μας. Εμείς τα παιδιά σας, οι φοιτητές της Ε.Φ.Ε.Κ., αναμένουμε ψυχικά πανέτοιμοι το εγερτήριο σάλπισμα για τη σωτηρία και τη δόξα της φιλτατής μας Κύπρου». ΑΥΤΟΥΣΤΟΣ 1969.

Όσα διαδραματίζονται σήμερα μάς αφορούν και είναι σημαντικά. Διαφθορά, ασοδοσία, ατιμωρησία. Μέσα σε αυτά και η εκμετάλλευση

της περιρρέουσας ατμόσφαιρας από ανήθικους τοαρλατάνους, οι οποίοι εκμεταλλεύονται το ανθρώπινο συναίσθημα και τα κακώς έχοντα για δικό τους όφελος.

Όλα σε ένα μικρό νησί, υπό τουρκική κατοχή, όπου οι γεωπολιτικές πραγματικότητες παραμένουν.

Σε τέτοιες περιόδους έντονων αμφισβήτησης απέναντι σε θεσμούς και το πολιτικό σύστημα, επιβάλλεται να ανατρέξουμε στις παρακαταθήκες που μας άφησαν οι πρόγονοί μας και στις αξίες που μας δίδαξαν οι ήρωές μας, θυσιάζοντας την ίδια τους τη ζωή για την ελευθερία της πατρίδας τους.

Διαβάζοντας αυτές τις γραμμές από το βιβλιαράκι της Ε.Φ.Ε.Κ., οι παλαιότεροι οφείλουν να σκεφτούν τι έπραξαν, τι δεν έπραξαν και πόσο πιστοί υπήρξαν απέναντι σε όσα πρόσβουαν. Ν’ αναλογιστούν τις ευθύνες τους, έστω και την υστάτη, και να καθοδηγήσουν τους νεότερους ώστε να μην περιπέσουν στα ίδια λάθη.

Η νεότερη γενιά οφείλει να αξιολογήσει τις θέσεις των φοιτητών

της Ε.Φ.Ε.Κ. του 1969, ως ιστορικά παραδείγματα κοινωνικής ευθύνης και αγωνιστικότητας, ανεξάρτητα από κομματικές τοποθετήσεις. Οι γονείς οφείλουν να διατηρούν προσήλωση στις θεμελιώδεις αξίες και να μεταδίδουν στα παιδιά τους πρότυπα κοινωνικής υπευθυνότητας και αξιοπρέπειας. Να μεταλαμπαδεύσουν στα παιδιά τους την αγάπη για την πατρίδα.

Σήμερα δεν δοκιμάζονται μόνο οι θεσμοί. Δοκιμάζεται και η ίδια η συνείδηση της κοινωνίας μας. Η Ιστορία δεν ζητά από εμάς να είμαστε τέλειοι ζητά να είμαστε υπεύθυνοι. Αν θέλουμε οι επόμενες γενιές να μιλούν για εμάς με σεβασμό και όχι με απογοήτευση, τότε οφείλουμε να επανατοποθετήσουμε τις αξίες στο κέντρο της δημόσιας και προσωπικής μας ζωής. Γιατί το ερώτημα δεν είναι αν η Ιστορία θα μας κρίνει. Το ερώτημα είναι αν θα έχουμε το θάρρος να την αντικρίσουμε.

«Ημείς οι πατέρων μεγ’ αμείνονες ευχόμεθ’ είναι».

*Πολιτικές Επιστήμες και Διεθνείς Σχέσεις

Όταν ο ΟΗΕ αδειάζει από χρήμα και κύρος

ΑΠΟΨΗ “
ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΡ.
ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ*

Η πρόσφατη επιστολή-προειδοποίηση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες, για τον «ορατό κίνδυνο οικονομικής κατάρρευσης» του Οργανισμού, δεν αποτελεί απλώς ακόμη ένα γραφειοκρατικό καμπαράκι κινδύνου. Είναι μια δραματική πολιτική παραδοχή αποσύνθεσης, που αγγίζει τον πυρήνα της διεθνούς τάξης όπως αυτή συγκροτήθηκε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Όποιος δεν θέλει να δει την τραγικότητα των σιγμών, εθελουφλεί. Και η ιστορική ερωσεία είναι αμείλικτη. Κάπως έτσι ξεκίνησαν όλα και για την Κοινωνία των Εθνών, όταν ο Μπενίτο Μουσολίνι χλεύαζε ότι «είναι πολύ καλή όταν κραυγάζουν τα σπουργίτια, αλλά άχρηστη όταν βαβγαδίζουν οι αετοί».

Η οικονομική κρίση του ΟΗΕ δεν είναι κεραυνός εν αιθρία. Είναι το συσσωρευμένο αποτέλεσμα χρόνιων δομικών παθολογιών, γεωπολιτικών ανταγωνισμών και μιας αυξανόμενης απροθυμίας των ισχυρών κρατών να χρηματοδοτούν έναν Οργανισμό που τα ίδια τον υπονομεύουν πολιτικά. Οι καθυστερήσεις και οι περικοπές στις εισφορές, ιδιαίτερα από μεγάλους χρηματοδότες, έχουν οδηγήσει σε ταμειακή ασφυξία, επηρεάζοντας βασικές λειτουργίες, όπως ειρνευτικές αποστολές, ανθρωπιστικά προγράμματα, ακόμη και τη στοιχειώδη διοικητική λειτουργία της Γραμματείας.

Η προειδοποίηση Γκουτέρες

αποκτά ιδιαίτερο βάρος επειδή δεν αφορά απλώς έναν ισολογισμό. Αφορά την ικανότητα του ΟΗΕ να λειτουργήσει ως στοιχειώδης μηχανισμός διεθνούς σταθερότητας σε μια περίοδο πολλαπλών κρίσεων, όπως πόλεμοι υψηλής έντασης, κλιματική κατάρρευση, μεταναστευτικές ροές, επισιτιστική ανασφάλεια, τεχνολογικοί κίνδυνοι. Η οικονομική εξάντληση του Οργανισμού έρχεται τη στιγμή που οι ανάγκες του κόσμου από τον ΟΗΕ είναι μεγαλύτερες από ποτέ.

Το πρόβλημα, ωστόσο, είναι βαθύτερο από την έλλειψη χρημάτων. Είναι πολιτικό και θεσμικό. Ο ΟΗΕ χρηματοδοτείται από κράτη που συχνά αντιμετωπίζουν τον Οργανισμό ως εργαλείο, όχι ως συλλογικό αγαθό. Όταν οι αποφάσεις δεν εξυπηρετούν τα συμφέροντά τους, τον παραλούν. Όταν χρειάζονται νομιμοποίηση, τον επικαλούνται. Αυτή η εργαλειοακή σχέση διαβρώνει τη βούληση για συνεπή χρηματοδότηση και ενισχύει την αίσθηση ότι ο ΟΗΕ είναι χρήσιμος μόνο επιλεκτικά.

Η σύγκριση με την Κοινωνία των Εθνών δεν είναι απλώς ρητορική. Τότε, όπως και σήμερα, οι μεγάλες δυνάμεις αρνούσαν να δεσμευτούν ουσιαστικά σε ένα σύστημα συλλογικής ασφάλειας που περιόριζε την ελευθερία κινήσεών τους. Η οικονομική αποδυνάμωση προηγήθηκε της πολιτικής κατάρρευσης. Όταν ήρθαν οι «αετοί» να συγκρουστούν, ο θεσμός δεν είχε

ούτε τα μέσα, ούτε την πολιτική νομιμοποίηση να παρέμβει.

Σήμερα, ο ΟΗΕ κινδυνεύει να μετατραπεί σε έναν Οργανισμό διαχείρισης χαμηλής έντασης κρίσεων, αδύναμο να επηρεάσει τις στρατηγικές αποφάσεις των μεγάλων. Η οικονομική κρίση απλώς επιταχύνει αυτήν τη διολίσθηση. Η περικοπή προγραμμάτων, η συρρίκνωση αποστολών και η διοικητική αβεβαιότητα υπονομεύουν το ηθικό και τη λειτουργικότητα ενός Οργανισμού, που ήδη δοκιμάζεται από εσωτερικές αντιφάσεις.

Οι προκλήσεις είναι πολλαπλές. Πρώτον, το χρηματοδοτικό μοντέλο του ΟΗΕ είναι παρωχημένο. Βα-

καμψία ενισχύουν την κριτική περί αναποτελεσματικότητας.

Ωστόσο, η κατάρρευση δεν είναι αναπόφευκτη. Υπάρχουν ρεαλιστικές λύσεις, εφόσον υπάρξει πολιτική βούληση. Η πρώτη αφορά τη διαφοροποίηση των πηγών χρηματοδότησης. Ο ΟΗΕ δεν μπορεί να εξαρτάται αποκλειστικά από κρατικές εισφορές. Καινοτόμα χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως παγκόσμιοι φόροι σε συγκεκριμένες διασυννοριακές δραστηριότητες ή δεσμευτικές συνεισφορές από διεθνείς οικονομικούς Οργανισμούς, θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη βιωσιμότητα του Οργανισμού χωρίς να υπονομεύουν τον δημόσιο

υπόθεση πολιτικής στήριξης.

Τρίτον, ο ΟΗΕ οφείλει να επαναπροσδιορίσει τον ρόλο του σε έναν πολυπολικό κόσμο. Δεν μπορεί να λειτουργεί με τη λογική της μεταπολεμικής εποχής, όταν η ηγεμονία των νικητών παρείχε ένα σχετικό πλαίσιο σταθερότητας. Χρειάζεται μεγαλύτερη ενσωμάτωση περιφερειακών Οργανισμών και ουσιαστική συμμετοχή αναδυόμενων δυνάμεων στη λήψη αποφάσεων, ώστε η χρηματοδότηση να συνοδεύεται από αίσθηση ιδιοκτησίας.

Η προειδοποίηση Γκουτέρες είναι, στην ουσία, μια τελευταία έκκληση. Όχι μόνο για χρήματα, αλλά για πολιτική σοβαρότητα. Η κατάρρευση του ΟΗΕ δεν θα σημάει απλώς το τέλος ενός Οργανισμού. Θα σηματοδοτήσει την αποτυχία της διεθνούς κοινότητας να διατηρήσει έστω ένα ελάχιστο πλαίσιο κανόνων σε έναν κόσμο που ολισθαίνει προς τον ωμό ανταγωνισμό ισχύος.

Συμπερασματικά, αν η διεθνής κοινότητα επιλέξει να αγνοήσει το μήνυμα, τότε η ιστορία δύσκολα θα είναι επεικής. Όπως και στην περίπτωση της Κοινωνίας των Εθνών, δεν θα φταίει ο Οργανισμός απ' εαυτού, αλλά εκείνοι που τον άφησαν να αδειάσει από πόρους, αρμοδιότητες και νόημα. Και τότε, όταν οι «αετοί» συγκρουστούν ξανά, δεν θα υπάρχει ούτε ένα τραπέζι διαλόγου για να σωθούν τα προσχήματα.

*Καθηγητής-Ανθρωπολόγος στο Πανεπιστήμιο Philips, πρώην Πρόεδρος

“
Σήμερα, ο ΟΗΕ κινδυνεύει να μετατραπεί σε έναν Οργανισμό διαχείρισης χαμηλής έντασης κρίσεων, αδύναμο να επηρεάσει τις στρατηγικές αποφάσεις των μεγάλων

ορίζεται σε κρατικές εισφορές που συχνά γίνονται αντικείμενο εσωτερικής πολιτικής αντιπαράθεσης στα κράτη-μέλη. Δεύτερον, η άνιση κατανομή ισχύος στο Συμβούλιο Ασφαλείας δημιουργεί ένα μόνιμο έλλειμμα νομιμοποίησης, ιδίως στον Παγκόσμιο Νότο, που δυσχεραίνει τη συναίνεση για ενίσχυση του Οργανισμού. Τρίτον, η έλλειψη διαφάνειας και η γραφειοκρατική

χαρακτήρα του.

Δεύτερον, απαιτείται θεσμική μεταρρύθμιση που να αποκαθιστά μέρος της αξιοπιστίας του ΟΗΕ. Η ενίσχυση της διαφάνειας στη διαχείριση πόρων και η σαφής σύνδεση χρηματοδότησης και αποτελεσμάτων θα μπορούσαν να απαντήσουν σε βασικές ανησυχίες κρατών-μελών. Η αποτελεσματικότητα δεν είναι απλώς τεχνικό ζήτημα, είναι προ-

Πολιτική ισότητα και δημοκρατία

ΑΠΟΨΗ “
ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
Λ. ΟΜΗΡΟΥ*

Σε συνάντηση του Προέδρου Χριστοδουλίδη με τον Τ/κ ηγέτη, Τουφάν Ερχιουρμάν, ανακοινώθηκε ότι υπήρξε συμφωνία σε ό,τι αφορά την «πολιτική ισότητα». Χωρίς να δοθούν περισσότερες λεπτομέρειες για το περιεχόμενο αυτής της συμφωνίας.

Είναι γνωστό ότι, στις κατά καιρούς πραγματοποιηθείσες διαπραγματεύσεις για λύση του Κυπριακού, η τουρκική πλευρά εγείρει αξιώσεις για ίση αριθμητική συμμετοχή σε πλείστα όσα πολιτειακά όργανα. Επιμένει ακόμα σε υποχρεωτική συναίνεση για τη λήψη αποφάσεων κατά τρόπον που η μειοψηφία εξισώνεται με την πλειοψηφία. Κι' αυτό, παρά τις ρητές πρόνοιες των περί Κύπρου ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, ότι η πολιτική ισότητα δεν σημαίνει αριθμητική ισότητα αλλά «αποτελεσματική συμμετοχή» στη διακυβέρνηση. Είναι ωστόσο αξιοπερίεργο ότι εντός της ελληνικής κυπριακής πλευράς ακούγονται, συχνά και επίμονα, φωνές ότι θα

πρέπει να καταστήσουμε σαφές πως αποδεχόμαστε ανεπιφύλακτα την πολιτική ισότητα. Γιατί, όμως; Μήπως δήλωσε οποιοσδήποτε Πρόεδρος ή διαπραγματευτής της ε/κ πλευράς ότι δεν την αποδεχόμαστε; Αντίθετα όλοι δήλωναν και δηλώνουν και σήμερα την απόλυτη συμφωνία τους. Ωστόσο, μερικές διευκρινίσεις πρέπει να γίνονται. Η μακρά, επί αιώνες διαμορφωθείσα συνταγματική ιστορία, έχει διδάξει, μερικές φορές κατά τρόπο οδυνηρό, ότι η παραβίαση της δημοκρατικής αρχής οδήγησε σε αδιέξοδα, ανωμαλία και τελικά κατάρρευση κρατικών δομών.

Θα πρέπει, ως εκ τούτου, να υπογραμμιστεί εμφαντικά ότι η λύση για να είναι βιώσιμη πρέπει να είναι δημοκρατική. Γιατί στη δημοκρατία, όπως τονίζουν επιφανείς συνταγματολόγοι και δημοσιολόγοι, το Δίκαιο δεν αρκεί να παράγεται σύμφωνα με το Σύνταγμα για να μπορεί και να επιβάλλεται. Πρέπει να συνοδεύεται και από τη συναίνεση της κοινω-

νίας. Θα πρέπει να αντανάκλαται ο υπάρχων συσχετισμός των δημοκρατικά υφιστάμενων κοινωνικοπολιτικών δυνάμεων.

Ένα Σύνταγμα που θα παραβιάζει αυτήν την αρχή, που θα επιβάλλει μέσα από άλλες διαδικασίες, σκοπιμότητες ή συμβιβασμούς μια βίαιη ή εκβιαστική αναδιάρθρωση αυτών των δυνάμεων, θα οδηγήσει αργά ή γρήγορα κατά τρόπο νομοτελειώδη στη σύγκρουση έννομης τάξης και ιστορίας. Όχι της ιστορίας που διαμορφώνει η βία, η κατοχή και ο πόλεμος, αλλά αυτής που διαμορφώνεται κάτω από συνθήκες ειρήνης και δημοκρατίας.

Ένα κεντρικό ζήτημα δημοκρατικής νομιμοποίησης της οποίας συνταγματικής λύσης είναι αυτό της αρχής της πλειοψηφίας ως πυρήνα του νοήματος της Δημοκρατίας. Είναι γεγονός ότι αυτή η αρχή επιδέχεται προσαρμογές κάτω από ειδικές ιστορικές συνθήκες και η μειοψηφία είθισται να προστατεύεται και με προνομιακές ακόμα ρυθμίσεις. Όταν όμως

παραγνωριστεί η αρχή της πλειοψηφίας, όταν υπάρχει σύγχυση μεταξύ ισότητας και ισότητας, κάθε συνταγματικό κείμενο μοιραία θα είναι θνησιγενές.

Είναι κανόνας απαράβατος στα ομοσπονδιακά πολιτεύματα. Η πολιτική ισότητα εκφράζεται με την ίση αριθμητική συμμετοχή των ομοσπονδιακών οντοτήτων στην ομοσπονδιακή Άνω Βουλή, Γερουσία κ.λπ.. Σε καμιά περίπτωση με την ίση αριθμητική συμμετοχή στο σύνολο των πολιτειακών οργάνων και θεσμών. Ούτε και με την απόδοση δικαιώματος αρνησικυρίας στο σύνολο των οργάνων και θεσμών.

Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε αναπόφευκτη παραλυσία των κρατικών λειτουργιών. Με απλά λόγια και με αναφορά στο Κυπριακό και τις απαιτήσεις της τουρκικής πλευράς, όταν μια μειοψηφία λόγω της βίας και του εκβιασμού των τετελεσμένων αξιώνει ρόλο ίσου πολιτειακού βάρους με την πλειοψηφία, το Σύνταγμα που θ' αποτυπώσει αυτήν την υποβάθμιση της ιστορικής πραγματικότητας, θα

έχει και ημερομηνία λήξης.

Αν αυτό δεν γίνει κατανοητό, κυρίως από την ελληνική κυπριακή πλευρά, μια δεύτερη πλάνη θ' αποδειχθεί χειρότερη της πρώτης σε (σχέση με το Σύνταγμα του 1960). Και το αποτέλεσμα θα είναι όχι μόνο καταστροφικό, αλλά και μη αναστρέψιμο.

Είναι γι' αυτόν τον λόγο ότι σε κάθε τυχόν νέα διαπραγμάτευση θα πρέπει να είναι σαφής η ισχύς της δημοκρατικής αρχής στην ερμηνεία της πολιτικής ισότητας. Με την οποία είναι σύμφωνα τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, με τη διευκρίνιση ότι η πολιτική ισότητα σημαίνει «αποτελεσματική συμμετοχή στη διακυβέρνηση και όχι ίση αριθμητική συμμετοχή».

Σημ.: Και κάτι τελευταίο, αλλά εξόχως σημαντικό. Αποδοχή της πολιτικής ισότητας, όπως την εννοεί η τουρκική πλευρά, θ' ανοίξει τον δρόμο και για τη χωριστή κυριαρχία, που αποτελεί τον προάγγελο δύο χωριστών κρατικών οντοτήτων.

*Πρώην Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων

Η Πολιτεία σε κρίση

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι η Κοινωνία και κατ' επέκταση ολόκληρη η Πολιτεία της Κύπρου διέρχεται εδώ και αρκετά χρόνια βαθιά κρίση, που αρκετές φορές δίνει την εικόνα της πλήρους αποσύνθεσης.

Αν προσπαθήσουμε ν' αναζητήσουμε τα αίτια και τα αιτιά αυτής της θλιβερής και απογοητευτικής εικόνας, σίγουρα θα βρούμε τρόπους και θα δώσουμε τις προοπτικές αντιμετώπισης και αποθεραπείας. Γιατί πράγματι η Κοινωνία και η Πολιτεία μας ασθενεί, και μάλιστα βαριά και χρειάζεται άμεση χειρουργική επέμβαση στην Εντατική Μονάδα.

Χρειάζονται μόνο η ειλικρίνεια και η αυτογνωσία για να την αξιολογήσουμε και να την ακτινογραφήσουμε και ακολούθως η τόλμη και η αποφασιστικότητα να την αποθεραπεύσουμε και ν' αφαιρέσουμε τα καρκινογόνα αποστήματα που συσσωρεύτηκαν.

Αξιακό σύστημα: Το αξιακό μας σύστημα έχει υποστεί βαριά διαδοχική και προοδευτική διάβρωση. Οι αρχές και οι αξίες τόσο σε ατομικό, όσο και σε ευρύτερα κοινωνικό και δημόσιο επίπεδο περιφρονούνται ασύστολα και καταπατούνται βανάουσα.

Ο ενάρετος πολίτης, που δεν έχει πρόσβαση στα πολιτικά ή κομματικά κατεστημένα, περιθωριοποιείται και η αξιοκρατία είτε παραμένει γράμμα κενόν είτε κατασπαράσσεται από την ευνοιοκρατία και το ρουσφέτι.

Το κυνήγι του εύκολου κέρδους και του άμεσου πλουτισμού έχει καταντήσει η προτεραιότητα αρκετών πολιτειακών αρχόντων αλλά και σημαντικής μερίδας συμπατριωτών μας, με αποτέλεσμα στο όνομα του χρήματος να συντρίβονται ιδεώδη και ιδανικά.

Οι Θεσμοί: Οι Θεσμοί και τα πολιτειακά αξιώματα διαφθείρονται και ευτελίζονται πολύ συχνά από ανάξιους, φαύλους, ανέντιμους και

διεφθαρμένους εκπροσώπους τους.

Είδαμε πολιτειακούς και θεσμικούς αξιωματούχους να καταλήγουν στις φυλακές, ενώ αρκετοί άλλοι επώνυμοι και ανώνυμοι να είναι ύποπτοι διάπραξης ποινικών και αστικών αδικημάτων, να χρησιμοποιούν τα αξιώματα που τους εμπιστεύτηκε η Πολιτεία προς ίδιον όφελος και να εξακολουθούν ακόμα να παραμένουν απώρητοι και να κυκλοφορούν ανάμεσα μας προκαλώντας την κοινή λογική και βιάζοντας τη δικαιοσύνη του λαού.

Υποθέσεις που τραυμάτισαν ανεπανόρθωτα τις συνειδήσεις, τις ελπίδες και τις προσδοκίες για ένα καλύτερο αύριο είτε παραμένουν ανεξιχνίαστες και ημιτελείς είτε διαιωνίζονται και ξεθωριάζουν με την πάροδο του χρόνου, μέσα από ατέρμονες διαδικασίες και σπημένες μεθοδολογίες.

Οι τραυματικές εμπειρίες με πρώην Υπουργούς να διασυνδέονται ως ύποπτοι σε σκάνδαλα και δολοπλοκίες (Βασιλικό, Ιχθυοτροφείο Τριμίκλινης κ.λπ. κ.λπ.) αποτελούν μόνο την παρωνυχίδα του κλονισμού της εμπιστοσύνης του λαού προς τις ηγεσίες του.

Τα πρόσφατα γεγονότα με τους Δημάρχους Πάφου και Λευκονοίκου, τα οποία αποτελούν συνέχεια της καταδίκης σε φυλάκιση τριών πρώην Δημάρχων, αποτελούν πλήγμα για τον θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και θέτουν σε δοκιμασία την πρόσφατη μεταρρύθμιση, η οποία μετέθεσε αυξημένες εξουσίες του Κεντρικού Κράτους στους τοπικούς άρχοντες.

Σ' αυτό το παζλ να προστεθεί και η πρόσφατη άκρατη αυθαιρεσία και η κατάχρηση εξουσίας στον Δήμο Πόλεως Χρυσοχούς, όπου με παράτυπες και σκανδαλώδεις διαδικασίες προσελήφθησαν στον Δήμο της Πόλεως τα τρία παιδιά των τριών Αντιδημάρχων και χωρίς ίχνος λογοδοσίας και μεταμέλειας από τον Δήμαρχο, που με ύφος

φευδάρχη απάντησε με απύθμενο θράσος «όποιος έχει παράπονο να... το κάνει»!

Διαφθορά και διαπλοκή: Η διαφθορά και η διαπλοκή, κυρίως σε όσους η Πολιτεία εμπιστεύτηκε αξιώματα, υπεύθυνες και ηγετικές θέσεις, έχουν καταντήσει εργαλεία άσκησης εξουσίας, δημιουργίας ημετέρων και τρόπος νομής της εξουσίας τους κατά το δοκούν και όπως τους συμφέρει αυτούς και τον αμαρτωλό περίγυρό τους.

Μάταια η κοινή γνώμη αναμένει εναντίως τη διαλεύκανση υποθέσεων και την προσαγωγή των ενόχων σε δίκαιη δίκη για υποθέσεις που στοίχισαν στο δημόσιο εκατοντάδες εκατομμύρια και υπέσκαψαν τα θεμέλια μιας ευνομούμενης Πολιτείας.

Εγκληματικότητα - ασυδοσία - ατιμωρησία: Τα καθημερινά εγκλήματα και κακουργήματα διαφόρων κατηγοριών έχουν δυστυχώς καταντήσει σύνθησε φαινόμενο σε μια άλλοτε φιλήσυχη και ήρεμη Κοινωνία και η ασυδοσία των παραβατών, των ενόχων και των συνενόχων συντηρεί την παρανομία και πλήττει ανεπανόρθωτα το αίσθημα ασφάλειας και ηρεμίας των πολιτών.

Τα ατιμώρητα και ανεξιχνίαστα εγκλήματα του κοινού ποινικού δικαίου συντελούν φυσιολογικά στην εδραίωση της κοινωνικής αστάθειας, της περιφρόνησης του Νόμου και της Τάξης και της δημιουργίας φατριών του υποκόσμου και ολιγαρχιών του πλούτου με αποτέλεσμα την κατάνηξη σε κοινωνική και πολιτειακή σήψη.

Εκεί όπου η δικαιοσύνη είτε χωλαίνει είτε αργεί να επιβληθεί είτε δεν επιβάλλεται καθόλου, επιβεβαιώνει τη ρήση ότι η δικαιοσύνη είναι τυφλή. Και κάποτε και ανάτηρη.

Απαξίωση της πολιτικής και των πολιτικών/επικράτηση του λαϊκισμού και της ισοπέδωσης:

Τα φαινόμενα ανεπάρκειας και

ανικανότητας πολιτικών και κομματικών ηγέτων και τα περιστασιακά κομματοκρατίας, αναξιοκρατίας και δημιουργίας πελατειακών σχέσεων έχουν δημιουργήσει ένα γενικότερο κλίμα πολιτικής απαξίωσης και έχουν οδηγήσει σε ισοπέδωση το πολιτικό και κομματικό σύστημα, με αποτέλεσμα τα φαιδρά έκτροπα με φαιδρούς ανθρώπους που βιώνουμε κατά το τελευταίο διάστημα και έχουν γελοιοποιήσει τον δημόσιο βίο της χώρας μας τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Σε όσους επικαλούνται τον τίτλο των ανυποστημικών, τους παραπέμπω στο προηγούμενο της Ελλάδας, όπου τα ανυποστημικά κόμματα ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ οδήγησαν τη χώρα σε περιπέτειες πριν καταρρεύσουν, αφού προηγουμένως έβλαψαν την οικονομία και τη διεθνή θέση της, έφεραν χειρότερα μνημόνια και αποδόμησαν την Παιδεία, καταργώντας τα Θρησκευτικά και την Ιστορία, που διαμόρφωναν το ήθος και την εθνική ταυτότητα των νέων μας (άρθρο Κωνσταντίνου Χολέβα)

Κλίμα αντιπαράθεσης και τοξικότητας: Ο δημόσιος διάλογος χαρακτηρίζεται από ένταση, αντιπαράθεσεις και συγκρούσεις, που δυναμιτίζουν το κλίμα και τις συνθήκες μιας υγιούς, ήρεμης και ψυχραιμής ανταλλαγής ιδεών, θέσεων και απόψεων.

Ο ορθός λόγος αντικαταστάθηκε ή εκτοπίστηκε από τα ονομαζόμενα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, όπου ο καθένας μπορεί να υβρίζει, να καιπλεύεται, να αποδομεί χαρακτήρες και να δημιουργεί τοξικότητα και αχρείαστους διαπληκτισμούς. Όλοι, εναντίον όλων και εφ' όλης της ύλης!

Οι επικείμενες βουλευτικές εκλογές, ο αγώνας επικράτησης και επιβίωσης υφισταμένων κομματικών σχηματισμών και η μάχη για την ανάδειξη και δημιουργία νέων, τείνουν να δημιουργήσουν

κατά το προσεχές διάστημα συνθήκες πόλωσης και παροξυσμού.

Ενώπιον, λοιπόν, αυτών των καταθλιπτικών δεδομένων, ο καθένας από εμάς και όλοι μαζί έχουμε χρέος ν' αναλογιστούμε τη συλλογική ευθύνη έναντι της Κοινωνίας, της Πατρίδας και των επερχομένων γενεών.

Από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και το Υπουργικό Συμβούλιο, από την Πρόεδρο της Βουλής και το σύνολο του Βουλευτικού Σώματος, από τους πολιτειακούς θεσμικούς άρχοντες, από τους πολιτικούς αρχηγούς, από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, από τα κοινωνικά σύνολα, από τις ίδιες τις οικογένειες, από όλους ανεξαιρέτα τους πολίτες αυτής της χώρας, αναμένεται να αρθούν στο ύψος των κρίσιμων περιστάσεων και των χαλεπών καιρών. Η Πατρίδα μας διέρχεται μακρά περίοδο βαρυσχημονιάς με καταστροφές, καταιγίδες και θεομηνίες.

Όλοι έχουμε ευθύνες και υποχρεώσεις.

Και ας βιώσουμε τη γνωστή ρήση του μοναδικού Νίκου Καζαντζάκη: «ΝΑ ΑΓΑΠΑΣ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ. ΑΝ Ο ΤΟΠΟΣ ΧΑΘΕΙ ΝΑ ΛΕΣ: ΘΑ ΦΤΑΙΩ ΕΓΩ ΚΑΙ ΜΟΝΟΝ ΕΓΩ».

Υ.Γ. Επί των προκειμένων ένας καλός μου φίλος μου θύμισε ένα γεγονός στην Αγγλία:

Ο Πρωθυπουργός Στάμερ απέσυρε τον Λόρδο Peter Mandelson από τη θέση του Πρέσβη της Αγγλίας στις ΗΠΑ και του αφαίρεσε τον τίτλο του Λόρδου, ενώ ο Βασιλιάς Κάρολος κατήργησε τον τίτλο του Πρίγκιπα της Αγγλίας από τον τένος Πρίγκιπα Andrew και τον έδιωξε από το παλάτι. Και οι δύο ενέχονταν σε υποθέσεις παιδεραστίας, φιλοξενούμενοι στα αρχοντικά του πολυεκατομμυριούχου Jeffrey Epstein, ο οποίος αργότερα αυτοκτόνησε στις φυλακές όπου εξέπε την ποινή της φυλάκισής του.

*Δημοτικός Σύμβουλος Λάρνακας

ΑΠΟΨΗ “
ΑΝΔΡΕΑΣ
ΜΟΡΦΙΤΗΣ*

Brigitte Bardot

Η Brigitte Bardot, το σύμβολο του σεξ της νιότης μας, πέθανε στις 28 Δεκεμβρίου 2025, σε ηλικία 91 ετών.

Γεννήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1934 στο 15ο διαμέρισμα του Παρισιού. Ανήκε σε ένα αστικό περιβάλλον, με πατέρα βιομήχανο που αγαπούσε τον κινηματογράφο. Αφού έκαμε τα πρώτα της βήματα στον κλασικό χορό και στο τραγούδι, προχώρησε σε συνεργασία με το περιοδικό ELLE, που την έκανε εξώφυλλο το 1950. Αυτό την προώθησε στον κινηματογράφο και σ' έναν

νεαρό βοηθό, το Roger Vadim, που έμελλε να είναι ο αγαπημένος της και για λίγο καιρό ο σύζυγός της.

Από το 1952 άρχισε ν' ασχολείται με τον κινηματογράφο με μικρούς ρόλους και πήγε επίσης σαν μια μικρή στάρλετ στο Φεστιβάλ των Καννών. Την ξεχώρισε εκεί και ο Kirk Douglas.

Συνέχισε παίζοντας σε πολλές άλλες ταινίες, όπως το «Ξεφυλλίζοντας τη Μαργαρίτα» του Αλεγκρέ.

Το 1956, σε ηλικία 22 ετών, ήλθε η αποθέωση με το φιλμ του Roger Vadim, «Et dieu cria

la femme», που την καθιέρωσε σαν σύμβολο του σεξ. Σ' αυτό το έργο είχε συμπρωταγωνιστές μεγάλες μορφές, όπως ο Κουρι Γιούργκενς και ο Ζαν Λουί Τρεντινιάν.

Το φιλμ είχε μεγάλη επιτυχία στις ΗΠΑ το 1957 και μετά ακολούθησε η Γαλλία. Παραδόξως με το φιλμ αυτό χώρισαν με τον Βαντίμ.

Μετά την επιτυχία αγόρασε την έπαυλη Μαντράγκ, στο St. Tropez, την οποία είχε την τύχη να επισκεφθώ σαν φοιτητής, όπου δεχόταν τους επισκέπτες της.

Το 1960 παρουσιάζεται η ταινία της «Η αλήθεια», που πραγμα-

τεύεται ένα έγκλημα πάθους και είχε συμπρωταγωνιστή το Σαρλ Βανέλ. Γύρισε πολλές άλλες ταινίες, μεταξύ των οποίων μια με σκηνοθέτη το Jean Luc Godard. Το 1965 πρωταγωνίστησε με τη μεγάλη Jeanne Moreau στην ταινία «Βίβα Μαρία». Ο Charles de Gaulle την εκτιμούσε και τη θεωρούσε εθνικό κεφάλαιο.

Στα χρόνια της μέσης ηλικίας και μετά ασχολήθηκε με θέματα που της έφεραν κάποιες επικρίσεις και δυσχέρειες στη ζωή της.

Ήταν υποστηρίκτρια της άκρας δεξιάς και μερικών από τις πο-

λιτικές της. Λόγω αυτής της της στάσης καιεδικάστη πολλές φορές ότι ενέσπειρε φυλετικό μίσος.

Ήταν, από την άλλη μεριά, φιλόζωη και το 1986 ίδρυσε το Ίδρυμα Brigitte Bardot, το οποίο υπερασπιζόταν τα δικαιώματα των ζώων.

Η Brigitte Bardot είχε μια ζωή ακατάστατη, γεμάτη διακυμάνσεις. Για μας, όμως, τη γενιά του '60, ήταν και παραμένει η «Μπε-μπε», η μοναδική.

c.a.theodoulou@theodoulou.cy

* Ο Δρ Χριστός Α. Θεοδούλου είναι ένας γαλλόφωνος της γενιάς του 1960

ΑΠΟΨΗ “
ΔΡ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΧΙΜΕΛΟΣ
ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ*

ΘΕΟΔΩΡΟΣ
ΚΑΥΚΑΡΙΔΗΣ

Η ΑΠΙΣΤΕΥΤΗ ΔΥΣΤΟΚΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗΣ

Αναπάντεχα και η Πάφος ακολουθεί τ' αχνάρια των πέντε προηγούμενων πρωταθλητών

Αν κάτι μας (ξανα) δίδαξε το φεινό πρωτάθλημα είναι πως είναι καλό να μη βγάζουμε βιαστικά συμπεράσματα. Όλοι μας, από τους οπαδούς μέχρι τις στοιχηματικές εταιρίες. Αλήθεια, ποιος δεν έχρισε στην αρχή της σεζόν φαβορί την Πάφο (εγώ το έκανα), ποιος δεν μίλησε για υπεροχή έναντι όλων; Ναι, υπήρχαν σημάδια (η περσινή χρονιά, η είσοδος στους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ, το ρόστερ κ.λπ.), αλλά θα έπρεπε να είμαστε πιο συγκρατημένοι. Όχι πως μπορούσε να προβλέψει κάποιος ότι, μετά από 21 αγωνιστικές, η περσινή πρωταθλήτρια θα ήταν τόσο μακριά από την πρώτη θέση και ουσιαστικά θα έμενε εκτός μάχης τίτλου και άρα υπεράσπισης. Ναι, υπάρχει ακόμη στο τραπέζι το 40% της σεζόν, άρα πολλά μπορούν να συμβούν. Αλλά, θα μιλούμε για σούπερ ανατροπή αν η Πάφος βρει στην πορεία ευκαιρία να διεκδικήσει το πρωτάθλημα. Ας μείνουμε στα σημερινά, με τους «κυανόλευκους» από την πόλη του Ευαγόρα ν' ακολουθούν κατά πόδας τους προκατόχους τους.

Υπεράσπιση γιοκ

Από το 2019, όταν ο ΑΠΟΕΛ κατέκτησε το 8ο συνεχόμενο πρωτάθλημα, η υπεράσπιση τίτλου έγινε «mission impossible». Οι «γαλαζοκίτρινοι» ήταν 3οι όταν διακόπηκε το πρωτάθλημα λόγω κορωνοϊού. Είχαν ελπίδες (ήταν στο -6 από Ομόνοια και Ανόρθωση), αλλά περισσότερο ήταν θεωρητικές, αφού ήταν σε πτωτική πορεία. Η Ομόνοια παίρνει το πρωτάθλημα της χρονιάς 20-21, αλλά την αμέσως επόμενη όχι μόνο δεν παλεύει για υπεράσπιση τίτλου, αλλά καταλήγει στο 2ο γκρουπ. Σώζει τη χρονιά επειδή κατακτά το Κύπελλο. Ο Απόλλωνας την διαδέχεται στον... θρόνο, αλλά τη χρονιά 1922-23 τερματίζει πέμπτος. Δώδεκα βαθμούς από την πρώτη θέση και χωρίς, ουσιαστικά, ποτέ να θεωρηθεί διεκδικητής της κορυφής. Μένει εκτός Ευρώπης. Ο Άρης παίρνει οκταάλη στην πρωτιά και σκυτάλη στην κακή υπεράσπιση. Κάνει και... τριλιζα, αφού με την 4η θέση μένει εκτός και από τα ευρωπαϊκά εισιτήρια. Ο πρωταθλητής του 2024 ΑΠΟΕΛ κάνει κακή σεζόν το 2025 και τερματίζει 5ος. Με 29 βαθμούς από την πρώτη θέση και 15 από την 4η. Ευρώπη, επίσης γιοκ.

Σαφέστατα και είναι εύκολο πλέον στην Κύπρο να μείνεις στην κορυφή. Όχι για χρόνια, αλλά έστω και για δεύτερη χρονιά. Η απόδειξη υπάρχει, είναι ενώπιόν

μας. Οι λόγοι που οι εν δυνάμει πρωταθλητές αποτυγχάνουν είναι διάφοροι:

- Βαθμός δυσκολίας πολύ υψηλότερος, με την είσοδο στην ελίτ, άλλων δύο ομάδων.
- Υπερτίμηση ή έστω κακή εκτίμηση των δυνατοτήτων της ομάδας, αλλά και μη εντοπισμός πιθανών αδυναμιών.
- Λανθασμένες επιλογές στις μεταγραφές, ειδικά και καίριες θέσεις.
- Καλύτερος προβληματισμός και ενδυνάμωση των υπολοίπων μνηστών.
- Οικονομικά θέματα και ζόρια, που κάποια στιγμή μοιραία θα εμφανιστούν κάτω από το χαλί.

• Ασάθμητοι παράγοντες, όπως τραυματισμοί, τιμωρίες, αλλαγή προπονητή στην πορεία κ.λπ.

• Πολλά αβγά στο καλάθι της Ευρώπης, που μπορεί να βγάλουν χρυσά ή ασημένια (ανάλογα με τη συμμετοχή στις διοργανώσεις της UEFA) αβγά, αλλά στην πορεία φέρνουν κόπωση και κοιλιά.

Λίγο απ' όλα

Κάθε πρωταθλήτρια των προηγούμενων ετών απέτυχε στην υπεράσπιση για κάποιον ή κάποιους από αυτούς τους λόγους. Ας μείνουμε στην Πάφο, η οποία ίσως είναι το πιο αναπάντεχο παράδειγμα. Λεφτά υπάρχουν και μάλιστα πολλά, αν βάλουμε και

τις εισπράξεις από το Champions League. Σαφέστατα και οι οκτώ αγώνες στη διοργάνωση είχαν το τίμημά τους με την καταπόνηση. Αλλά, με το ρόστερ που διέθετε η Πάφος ποσοτικά και ποιοτικά, η χαώδης διαφορά από την 1η θέση δεν δικαιολογείται. Όμως, στα

Αδυναμία στην ενίσχυση σε καίριες θέσεις, καταπόνηση λόγω Ευρώπης, αλλαγή προπονητή και ισχύς αντιπάλων έβγαλαν εκτός τροχιάς την κάτοχο του τίτλου

θέματα στελέχωσης έγιναν λάθη. Στην αντικατάσταση του Ζάιρο και του Τάνκοβιτς. Έφυγαν δύο εξαιρετικοί παίκτες (σε στατιστικά και προσωπικότητα). Αυτοί που ήρθαν δεν κάλυψαν ούτε στο ελάχιστο το κενό. Είχε τραυματισμούς, αλλά δεν ήταν οι μόνοι. Πολλοί συζητούν το πρόβλημα με την αλλαγή προπονητή. Αποχώρησε (ήθελε να φύγει) ο Καρσέδο, που έβρισκε τον τρόπο να κρατά καλά τα γκέμια. Εφαρμόζοντας ένα μοντέλο παιχνιδιού με γρήγορη, ευθεία μετάβαση της μπάλας. Ο Θελάδες, έχοντας πλέον ένα καλό δείγμα, μάλλον προσπαθεί να το γυρίσει σε ποδόσφαιρο κατοχής.

Και μάλλον δεν τα καταφέρνει, γιατί ακόμη και σε αγώνες που η Πάφος κράτησε πολύ την μπάλα, όπως με την ΑΕΚ, ήταν στο μεγαλύτερο διάστημα του παιχνιδιού ανούσια. Όπως γενικώς είναι εδώ και καιρό. Έχουμε να δούμε στο πρωτάθλημα μπάλα πρώτης ποιότητας από την Πάφο εδώ και έναν γύρο. Ως τώρα η επιλογή Θελάδες δεν είναι καλή. Αν θα πρέπει να συμπληρώσουμε την εξίσωση, θα πρέπει να βάλουμε την ισχύ (όχι αναμενόμενη σε τέτοιο βαθμό) και τη σταθερότητα της Ομόνοιας, αλλά και τις αντοχές και την ποιότητα της ΑΕΚ. Αυτά έκαναν ακόμη πιο δύσκολη την προσπάθεια της Πάφου. Υπάρχει και κάτι τελευταίο, αλλά πολύ σημαντικό. Έγινε καταπιληκτική δουλειά τα τελευταία χρόνια, σε όλα τα επίπεδα της ομάδας και του συλλόγου. Ήρθαν δύο τίτλοι, ευρωπαϊκές επιτυχίες τεραστίου μεγέθους. Οργάνωση εξαιρετική, υποδομή σε όλα. Όμως όλη αυτή η ιστορία έχει ακόμη μικρή διάρκεια. Ούτε πενταετία δεν έκλεισε στην ελίτ. Δεν είναι εύκολο να διαχειριστείς ένα πρωτάθλημα και μια πορεία στο Champions League, ειδικά αν είσαι πρωτάρης. Είναι μάλιστα πιο πιθανό να δείξεις και κάποια σημάδια υπερβολής ή και υπεροψίας. Έχει συμβεί και σε πολύ πιο έμπειρους. Ό,τι όμως και να συμβεί, όπως και να κλείσει η χρονιά, ακόμη και χωρίς επιτυχία, τίποτα δεν θα μειώσει το εξαιρετικό στάτους της Πάφου, ούτε και θ' αποτελέσει πωσγύρισμα στην έξοχη σύγχρονη πορεία της.

Πράσινη διάκριση για 7η συνεχή χρονιά για τη Medochemie

Το Χρυσό Μετάλλιο Περιβάλλοντος για Περιβαλλοντικές Πολιτικές και Δράσεις απέσπασε η φαρμακοβιομηχανία Medochemie στο πλαίσιο των Παγκύπριων Περιβαλλοντικών Βραβείων για Οργανισμούς και Επιχειρήσεις 2025, τα οποία διοργανώνει το Κυπριακό Κέντρο Περιβαλλοντικής Έρευνας και Εκπαίδευσης (ΚΥΚΠΕΕ). Η διάκριση αυτή επιβεβαιώνει τη σταθερή και διαχρονική προσήλωση της εταιρείας στη βιώσιμη ανάπτυξη. Το βραβείο απονέμεται στη Medochemie για 7η συνεχή χρονιά, σε αναγνώριση των πρωτοβουλιών και πρακτικών που εφαρμόζει με στόχο την ενίσχυση της περιβαλλοντικής υπευθυνότητας και τη συστηματική ενσωμάτωση βιώσιμων αρχών στη λειτουργία της. Μεταξύ των σημαντικών δράσεων της εταιρείας περιλαμβάνεται

η ανάπτυξη, εφαρμογή και λειτουργία ενός καινοτόμου συστήματος επεξεργασίας φαρμακευτικών αποβλήτων, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου LIFE Pharma Detox, το οποίο υλοποιείται σε συνεργασία με τους εταίρους του έργου: Aarhus University (Δανία), NEVIS – Novel Environmental Solutions S.A (Ελλάδα), Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, και Università degli Studi di Catania (Ιταλία). Παράλληλα, η Medochemie

εφαρμόζει ολοκληρωμένες πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων, όπως η τοποθέτηση κομποστοποιητών, η εγκατάσταση καινοτόμων Μπασκετών Ανακύκλωσης για υλικά PMD σε σχολεία, ο καθαρισμός παρλιών και η εγκατάσταση ειδικών «ανακυκλώψαρων» για τη συλλογή πλαστικών από τις ακτές. Επιπρόσθετα, προχωρεί συστηματικά σε δενδροφυτεύσεις, ενισχύοντας την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση σε τοπικό επίπεδο. Από την 1η Οκτωβρίου 2025, η ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιείται σε όλα τα εργοστάσια της Medochemie στην Κύπρο, προέρχεται εξολοκλήρου από ανανεώσιμες πηγές πράσινης ενέργειας, ενισχύοντας έμπρακτα τη μετάβαση της εταιρείας σε πιο βιώσιμες μορφές παραγωγής και μειώνοντας περαιτέρω το ανθρακικό της αποτύπωμα.

Η Cyta παρέδωσε δύο ηλεκτρικά αυτοκίνητα στους νικητές των Cyta & soeasy Rewards

Χαμόγελα, ενθουσιασμός και... ηλεκτρική ενέργεια! Την Τρίτη, 4 Φεβρουαρίου, στα Κεντρικά Γραφεία της Cyta στη Λευκωσία, πραγματοποιήθηκε η παράδοση των δύο ηλεκτρικών αυτοκινήτων BYD στους τυχερούς της κλήρωσης των Cyta & soeasy Rewards.

Οι δύο τυχεροί, Κώστας Λάρκου και Mihaela Niculae, παρέλαβαν τα ολοκαινούργια ηλεκτρικά τους οχήματα, από τη Διευθύντρια Μάρκετινγκ Καταναλωτικής Αγοράς της Cyta, Ελπίδα Μικαίου, και αποχώρησαν από τα Κεντρικά Γραφεία της Cyta οδηγώντας

τα νέα τους αυτοκίνητα. Για τον Κώστα και την Mihaela, το ταξίδι ξεκίνησε... ηλεκτρικά. Συνέχισε κι εσύ να εξαργυρώνεις τα stars σου και ποιος ξέρει... ίσως να είσαι ο επόμενος μεγάλος τυχερός της κλήρωσης των Cyta & soeasy Rewards!

Δωρεάν δενδρύλλια από το Τμήμα Δασών στο My Mall Limassol

Το MyMall Limassol, σε συνεργασία με το Τμήμα Δασών, προσκαλεί το κοινό από τις 14 μέχρι 20 Φεβρουαρίου να συμμετάσχει σε μια ξεχωριστή περιβαλλοντική δράση, με δωρεάν διάθεση δενδρυλλίων στο πλαίσιο του προγράμματος δενδροφυτεύσεων «Φυτεύω για το Κλίμα». Καθημερινά, από τις 10:00 π.μ. μέχρι τις 2:00 μ.μ., λειτουργοί του Τμήματος Δασών θα βρίσκονται στην Είσοδο Β (κεντρική είσοδος) του MyMall Limassol, προσφέροντας δωρεάν μέχρι και 10.000 δενδρύλλια συνολικά, κυρίως αρωματικά φυτά όπως λεβάντια, θυμάρι, σπιαζιά και άλλα. Αναγνωρίζοντας το σημαντικό και διαχρονικό έργο του Τμήματος Δασών στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, η φεινή δράση στο MyMall Limassol επεκτείνεται σε ολόκληρη εβδομάδα, προσκαλώντας ακόμη περισσότερους πολίτες να συμμετάσχουν ενεργά στην προστασία του περιβάλλοντος.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 90

Σύμφωνα με το Άρθρο 90 των Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Κανονισμών, με την παρούσα γνωστοποιείται ότι η εταιρεία FERN FLOWER LTD προτίθεται να υποβάλει αίτηση στον Επαρχιακό Λειτουργό Τμήματος Πολεοδομίας Πάφου, για τη χορήγηση Πολεοδομικής Άδειας για την ακόλουθη ανάπτυξη: προσθήκες και μετατροπές σε υφιστάμενο γήπεδο αθλοπαιδιών - τένις και αλλαγή χρήσης του σε δύο γήπεδα padel. Η αίτηση αφορά επί τεμαχίου με αρ. 439, Φ/Σχ. 51/190103 στην περιοχή Κάτω Πάφου. Το τεμάχιο βρίσκεται στην τοποθεσία "ΑΛΩΝΙΑ-ΠΑΛΛΟΥΡΑ". Έγγραφο παραστάσεις είναι δυνατό να υποβληθούν στην Πολεοδομική Αρχή μέσα σε διάστημα ενός μηνός από τη δημοσίευση της παρούσας ειδοποίησης.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 90

Σύμφωνα με το Άρθρο 90 των Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Κανονισμών, με την παρούσα γνωστοποιείται ότι οι ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ και ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ προτίθενται να υποβάλουν αίτηση στον Επαρχιακό Λειτουργό Τμήματος Πολεοδομίας Πάφου, για τη χορήγηση Πολεοδομικής Άδειας για την ακόλουθη ανάπτυξη: προσθηκομετατροπές και αλλαγή χρήσης από κατάσταση σε διαμέρισμα, σε υφιστάμενο κατάστημα αρ. 04 της οικοδομής "ΛΙΜΝΑΡΙΑ (ΦΑΞΗ II) ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ D". Η αίτηση αφορά επί τεμαχίου με αρ. 439, Φ/Σχ. 51/190103, στην περιοχή Κάτω Πάφου. Το τεμάχιο βρίσκεται στην τοποθεσία "ΑΛΩΝΙΑ ΠΑΛΛΟΥΡΑ". Έγγραφο παραστάσεις είναι δυνατό να υποβληθούν στην Πολεοδομική Αρχή μέσα σε διάστημα ενός μηνός από τη δημοσίευση της παρούσας ειδοποίησης.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Γρηγορίου - Παρανή Μαρία, Προδρόμου 65 Γ - Δ, έναντι Στρατοπέδου, Στρόβολος, τηλ.: 22664750, 97658671.
Σαλίπ Άντηρ, Τρικάλων 26, κατ. 6, Πάνω Λακατάμεια, τηλ.: 22313134.
Πατάτας Αντώνιος, Λεωφ. Αρχ. Μακαρίου III 33 Γ, απέναντι από το πρώην Γραφείο Εξυπηρέτησης του Πολίτη, τηλ.: 22754644, 22351030.
Κατζίγεωργίου Ερρίκος, Λεωφ. Κυρηνείας 132 Γ, μεταξύ εκκλησίας Αποστόλου Ανδρέα και Αγίου Νεκταρίου, Αγλαντζιά, τηλ.: 22338002, 22330761.
Γεωργίου Ελένη, Αγίου Παύλου 69, κοντά στην εκκλησία Αγίου Παύλου προς Άγιο Δομέτιο, τηλ.: 22781766, 22773868.
Κυριάκου Εύα, Αρχ. Μακαρίου Γ' 74 Δ, απέναντι από την υπεραγορά Alpha Beta Λατσιών, τηλ.: 22571060.
ΛΕΜΕΣΟΣ
Χαραλάμους Χάρης, Μίλτωνος 56, Άγιος Σπυριδώνας, στρίψιμο BMW Ππλακούτα, προς Ζακάκι, απέναντι από έπιπλα Febalcasa, τηλ.: 25710330, 25770285.
Μαλιώτη Χρυσάνθη, Γεωργίου Αβέρωφ 26, βόρεια φώτων FOU, πλησίον Λυκείου Αγίου Ιωάννη, τηλ.: 25567939, 99461515.
Παρασκευά Όλγα & Σταυρούλα, Λεωφ. Μακαρίου Γ' 98, δίπλα από Fairways, φώτα Πολεμιδιών, τηλ.: 25335220, 25387104.

Κοσκινάς Σάββας, Λεωφ. Αρχ. Μακαρίου Γ' 8, δρόμος Μέσα Γειτονιάς, τηλ.: 25728205, 25728210.
Κουπέπας Ανδρέας, Ανοικοδομήσεως 37 Β, βόρεια κυκλικού κυκλοφοριακού δρόμου Λινόπετρας και αριστερά (δρόμος Συνοικισμού), Άγιος Αθανάσιος, τηλ.: 25724545, 99468643.
ΛΑΡΝΑΚΑ
Νικολάου Νάσια, Κασταλίας & Λαρίσης 23-25, Εμπορικό Κέντρο Παυλίμπεη, δίπλα από φούρνο ΖΟΡΠΑ, Καμάρες, τηλ.: 24322811, 99082025.
Σεβέρης Μάριος, Παύλου Βαλδασερίδη 8, πλησίον ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗ, τηλ.: 24639410, 24662497.
Ταμπουλλής Μιχάλης, Αγίου Λαζάρου 50-52, πλησίον εκκλησίας Αγίου Λαζάρου, τηλ.: 24628869, 24362890.
ΠΑΦΟΣ
Πιστέντη - Ιουλιανού Άντηρ, Τάφοι των Βασιλέων 24, 300 μ. από MALL προς CORAL BAY, Κάτω Πάφος, τηλ.: 26950073, 26950778.
Γαβριήλ Γιάννης, Μακαρίου Γ' 11, Πόλις Χρυσούχους, τηλ.: 26321167, 99413411.
ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ
Αλαπαή Χριστίνα, Γρίβα Διγενή 8, δίπλα από ΚΕΔΙΠΕΣ - πλατεία Παραλιμνίου, τηλ.: 23742002, 23744155.
Μάστρου Ανδρούλα, Πετράκη Γιάλλουρου 2 Ε, Πλατεία Λιοπετρίου δίπλα από τα φώτα τροχαίας, Λιοπέτρι, τηλ.: 23942028, 99524643.

ΚΕΝΤΡΑ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ ΠΙ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 22502019, Ιπποκράτειο Νοσοκομείο, 6-12 Ψαρών, 2408, Έγκωμη.
ΛΕΜΕΣΟΣ: ΠΙ για ενήλικες, 25200194, Mediterranean Hospital, Στυγός 9, 3117, Αγία Φύλα. ΠΙ για παιδιά, 25202816, Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού, Νίκαιας 1, 4131 Κάτω Πολεμιδία.
ΛΑΡΝΑΚΑ: ΠΙ για ενήλικες, 24636343, Ιατρικό Κέντρο Αγία Μαρίνα, Παύλου Βαλδασερίδη 10, 6018, Λάρνακα. ΠΙ για παιδιά, 24206132, 24800438, Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας, Ηνωμένων Πολιτειών, 6301 Λάρνακα.
ΠΑΦΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 26848113, Ιδιωτικό Νοσοκομείο Ευαγγελισμός, Βασιλέως Κωνσταντί-

νου 82, 8021, Πάφος.
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ: ΠΙ για ενήλικες & ΠΙ για παιδιά, 23849400, Πολυκλινική Λιτώ, Λεωφόρος Σωτήρας 8, 5286, Παραλιμνί.
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΙ:
ΛΕΥΚΩΣΙΑ: Σταύρος Σοφοκλέους, 99437361.
ΛΕΜΕΣΟΣ: Μιχάλης Χαραλάμους, 99034049.
ΠΑΦΟΣ: Αλέξανδρος Τζανίδης, 97671117.
Ώρες λειτουργίας: 10.00 – 18.00.
Το διευρυμένο ωράριο λειτουργίας των Υπηρεσιών Εφημερίας, ισχύει από 6/12/2025 – 29/3/2026. Επιπρόσθετα, το τηλεφωνικό κέντρο θα ξεκινά τη λειτουργία του 30 λεπτά πριν από την έναρξη λειτουργίας των ΥΕ.

ΔΗΛΩΣΗ

Εγώ, ο Σολόμοβιτς Βλαδιμίρ, που υπογράφω την αίτηση, για χορήγηση Πολεοδομικής Άδειας, κατά παρέκκλιση των προνοιών του Σχεδίου Ανάπτυξης, όσον αφορά την ανάπτυξη που περιλαμβάνει την κατασκευή δύο (2) στεγάστρων γεωργικών μηχανημάτων, επτά (7) αρδευτικών δεξαμενών, μίας (1) αρδευτικής δεξαμενής κλειστού τύπου, τη δημιουργία γεωργικών δρόμων και τον καθορισμό ζωνών γεωργικών καλλιεργειών, στα τεμάχια με αρ. 94, 323, 325, 327, 330 Φ/Σχ. 53/13, στην περιοχή του Κοινοτικού Συμβουλίου ΑΛΑΣΣΑΣ, δηλώνω ότι η προβλεπόμενη από τον Κανονισμό 12-(1) των Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Παρεκκλίσεις) Κανονισμών του 1999 Γνωστοποίηση/Ειδοποίηση, έχει δημοσιευτεί στις εφημερίδες "Η Σημερινή", 15/02/2026 και "Ο Φιλελεύθερος", 17/02/2026, κατά τον τύπο που καθορίστηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών.

Όνομα: **VLADIMIR SOLOMOVITS**
Ημερομηνία: **10/02/2026**

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τελούμε το Σάββατο, 21/2/2025 και ώρα 8.15 π.μ., στον ιερό ναό Αποστόλου Ανδρέα στο Πλατύ Αγλαντζιάς, το 40ήμερο μνημόσυνο του αγαπημένου μας συζύγου, πατέρα και παππού

ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Πρώην Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και καλούμε όσους τιμούν τη μνήμη του να παραστούν. Σύζυγος: Ανδρούλα Βασιλείου
Παιδιά: Ευέλθων, Σοφία, Βάσω Βασιλείου
Εγγόνια: Γιώργος, Αλέξανδρος, Αντρεάνα, Σάββας, Άνθεα

Θέλει την Κύπρον ολόκληρον

Η Τουρκία αξιολογεί την Κύπρον ολόκληρον. Επανέλαβον την αξίωσιν κατά καιρούς οι διάφοροι πολιτικοί αρχηγοί της. Επεκαλέσθησαν επιχειρήματα γεωστρατηγικών αναγκών. Έφερον ακόμη εις την μνήμην των παλιών και εις την μνήμην της ανθρωπότητας, το γεγονός ότι η Κύπρος από τον 16ον μέχρι τον 20όν αιώνα υπήρξε τουρκική. Η Τουρκία δεν αξιολογεί μόνον. Δεν θεωρητικολογεί. Από ετών τώρα προγραμματίζει την έμπρακτον ικανοποίησιν της αξιώσεώς της. Εις τον εφηρμοσμένον προγραμματισμόν της χρησιμοποιεί εναλλασσόμενα όπλα. Πολεμικά και διπλωματικά. Όταν η διπλωματία της επιτυχάνη τας αναγκαίας πολιτικές και ψυχολογικές προπαρασκευάς, επεμβαίνουν τα όπλα - η απειλή χρήσεώς των - διά να δρέψουν ειςθελικώς τους καρπούς της διπλωματίας. Και όταν η απειλή των όπλων εξασφαλίσουν τους καρπούς, τότε το πρόγραμμα εισέρχεται εξελικτικώς εις το επόμενον του κεφάλαιον. Και πάλιν τον λόγον λαμβάνει η διπλωματία. Και πάλιν εν συνεχεία τον λόγον η απειλή και ούτω καθεξής.

Εις την καρποφόρον εναλλαγὴν των δύο μεθόδων η Αγκυρα εχρησιμοποίησεν επιτυχώς τα κάτωθι επί μέρους όπλα:

1ον Την υλικὴν της υπεροπλίαν.

2ον Την θέσιν της εις τα Δυτικά Στρατιωτικά Σύμφωνα.

3ον Την γειτονίαν της με την Σοβιετικὴν Ένωσιν.

4ον Τα δήθεν ανθρώπινα δικαιώματα τῆς δήθεν Τουρκοκυπριακῆς Κοινότητος, ἥτις δήθεν αντιμετώπισε και αντιμετώπιζει περίπτωσιν γενοκτονίας!

Ο συνδυασμός των όπλων αυτών επιτύχανε. Τας επιτυχίας τας έβλεπον οι Έλληνες όχι όταν επρογραμματίζοντο. Τας έβλεπον υπό την ένσαρκον μορφήν των τετελεσμένων γεγονότων: Τας βλέπουν και σήμερα. Και πολλοί, δυστυχώς, δεν θέλουν να τας πιστεύσουν. Προτιμούν τον βαυκαλισμόν...

Η επίσημος Τουρκία καλύπτει την πραγματικὴν της αξίωσιν. Λέγει ότι θέλει ομαλὰς εξελίξεις. Λέγει ότι θέλει πάντα ταύτα, αρκεί το Κυπριακόν να λυθῆ με βάση την ύπαρξιν δύο κοινοτήτων εν Κύπρω. Δηλαδή με βάση την ομοσπονδιακὴν συγκρότησιν της νέας Κυπριακῆς Πολιτείας. Τούτο τι σημαίνει; Σημαίνει, εις την απλὴν γλώσσαν, ότι η Τουρκία βλέπει τας διεξαγομένας συνομιλίας μόνον ως μέσον, ως μέθοδον εξελίξεως του προγράμματος. Διότι, άπαξ και θέτει θέμα δύο κοινοτήτων, γνωρίζει ότι αι συνομιλίας θα αποτύχουν. Γνωρίζει όμως ταυτοχρόνως ότι η αποτυχία των τῆς είναι αδιάφορος, αφού θα επιτύχη εν συνεχεία εξέλξιν του προγράμματός της κατά τρόπον «τετελεσμένον».

Ήδη και αι τουρκοκυπριακαί εφημερίδες ομιλοῦν διά το επόμενον κεφάλαιον των τουρκικῶν δραστηριοτήτων. Λέγουν ότι θα εισηγηθῆ η Διοίκσις των Τουρκοκυπρίων και θα ετοιμασθῆ η διεθνὴς αναγνώρισις της. Τότε θα έχη διχοτομηθῆ η Νῆσος. Και συνεπώς το κατακτητικόν πρόγραμμα της Τουρκίας θα έχη επιτευχθῆ κατά 80%. Διότι, ὅτι θα απομένῃ είναι η αναμονή της καταλλήλου ευκαιρίας διά την βιαίαν τουρκικὴν προσάρτησιν της Νῆσου.

Και ερωτάται: Γίνονται αυτά τα πράγματα υπερμεσοῦντος του εικοστοῦ αιώνου; Πώς είναι δυνατόν να ομιλή τις περί κινδύνου βιαίας προσαρτήσεως της Κύπρου από την Τουρκίαν; Απαντῶμεν: Σήμερον υπέρ ποτέ άλλοτε ο 20ός αιών επιτρέπει τοιαύτα «απρόοπτα». Και δεν είναι μόνον ο αιών μας. Δεν είναι μόνον τα τετελεσμένα γεγονότα που παρατηροῦνται σήμερον εις όλα τα γεωγραφικά μήκη και πλάτη του πλανῆτου μας. Είναι και το μόνιμον και το αιώνιον πολιτικόν δόγμα: Εις την πολιτικὴν όλα είναι πιθανά. Ο σημερινός Κυπριακός Ελληνισμός έχει ἤδη νωπὰς και πικράς εμπειρίας του δόγματος τούτου. Διότι γνωρίζει από πού και πώς ἤρχισε το 1955 και πού και πώς ευρίσκεται το 1969.

Εάν ο Ελληνισμός αυτός δεν θέλη να εμπλουτίσῃ τας πικράς εμπειρίας

του, ας αναβλέψη την υστάτην. Και ας ζητήσῃ πεισμόνως φως, κατεύθυνσιν και αίσθημα ασφαλείας από την ηγεσίαν του Έθνους. Και αυτή η ηγεσία ας στρέψη από το βάθος της σημερινῆς αμηχανίας της το βλέμμα προς τα πίσω. Εκεί, με την συνειδήσιν της βοηθόν, ίσως αντικρύσῃ την σωτηρίαν. Εκεί, εις το παρελθόν, το οποίον δεν είχε εγγίσει η κατάρα του μισελλαδισμού και της συγχύσεως και της ψυχικῆς φθοράς, θα ευρεθῆ ως ανάμνησις μία Κύπρος υπόδουλος μεν ἀλλ' ἠνωμένη και Ελληνική. Την Κύπρον εκείνην την είχαν δημιουργήσει τα αίματα και τα δάκρυα των προγόνων μας. Την Κύπρον αὐτήν δεν πρέπει να την ανακηρύξουν ιδικὴν των. Πρέπει να ετοιμασθῶμεν. Να υποδεχθῶμεν πανέτοιμοι την νέαν τουρκικὴν πρόκλησιν. Την φοράν αὐτήν, πάση θυσία, πρέπει να πτηθῆ η πρόκλησις!

Κ.Ν. ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΗΣ
14.7.1969

ΥΓ: Δεν ετοιμάστηκε η ηγεσία των Ελλήνων. Δεν ἦταν έτοιμη το 1974. Αντί να ετοιμάζον αντιμετώπισιν των τουρκικῶν κατακτητικῶν ορέξεων, ετοίμασαν και εξετέλεσαν Πραξικόπημα. Η Κύπρος αφέθη μόνη και αδύναμη. Πολέμησε, αιματοκυλίστηκε και πτηθήκε. Η αποκατασταθείσα Δημοκρατία στην Ελλάδα «λόγω αποστάσεως» δεν βοήθησε. Η Κύπρος καταστράφηκε. Η Κύπρος κατακτήθηκε στο 38% του εδάφους της. Και, έκτοτε, στόχος της Τουρκίας είναι η σταδιακή και τελική κατάληψη ὅλης της Κύπρου. Τότε, οι ηγέτες των Ελλήνων δεν έβλεπαν, δεν άκουαν, δεν πίστευαν. Ηττήθηκαν και υπέστησαν εθνική τραγωδία και καταστροφή. Τώρα; Σήμερα; Τώρα, πεισματικά αυτοεξαπατούμενοι, εθελουφλοῦν και εγκληματικά εμπαίζουν τους Έλληνες ότι δήθεν υπερασπίζονται ... επιτυχώς τις εθνικές «Κόκκινες Γραμμές». Η κατάληψη του 38% της Κύπρου και οι απειλές για ολική κατάληψή της δεν είναι «κόκκινη γραμμή». Ούτε το casus belli είναι... Δυστυχώς, η Τουρκία προχωρεί και η Ελλάς υποχωρεί. Τα επόμενα, έτσι, εθνικά δράματα έρχονται...